

Møte onsdag den 8. november 2006 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 13):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Rogaland fylke, Siri A. Meling, har tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Hans Frode Kielland Asmyhr. – Andre forslag foreligger ikke, og Hans Frode Kielland Asmyhr anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Representanten Ib Thomsen vil fremsette et representantforslag.

Ib Thomsen (FrP) [10:03:31]: På vegne av stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og meg selv ønsker jeg å fremme et representantforslag om skjerpede krav til revisorers uavhengighet i kommunal sektor.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Åslaug Haga
- statsråd Bjarne Håkon Hanssen
- statsråd Karita Bekkemellem

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Robert Eriksson.

Presidenten vil be de representantene som blir annonsert til oppfølgingsspørsmål, om å bevege seg ned til sidene her, så man sparer tid når det gjelder å komme seg til talerstolen.

Robert Eriksson (FrP) [10:04:41]: Mitt spørsmål går til arbeids- og inkluderingsministeren.

Regjeringen har ved gjentatte anledninger lovet å redusere fattigdommen. I dag har vi 246 000 minstepensjonister, som ifølge Pensjonistforbundet har en inntekt som er under det som defineres som fattigdomsgrensen.

Det er liten tvil om at den økonomiske hverdagen og levekårene for mange minstepensjonister er vanskelige. Jeg har selv fått en rekke henvendelser fra minstepensjonister som sier at de har det så stramt økonomisk at de ikke har anledning til å gå til tannlege, hente forskrevne medisiner på apoteket, spise middag hver dag, kjøpe julegaver til barn og barnebarn eller ha noen form for atspredelse, slik som kaffebesøk og ferie, som vi andre tar som en selvfølge.

Fremskrittspartiet mener at mange av dagens minstepensjonister lever et uverdigg liv og har en uverdigg økonomisk hverdag. Derfor har vi ved flere anledninger foreslått bl.a. å øke minstepensjonen. Fremskrittspartiet mener at pensjonistenes tidligere innsats i samfunnet ikke må glemmes. Mye kan tyde på at Regjeringen har glemt nettopp det. Regjeringens nye forslag til pensjonsreform vil føre til at minstepensjonen blir lavere. Det er også dokumentert av professor i trygdemedisin ved Universitetet i Oslo Bjørgulf Claussen.

Mener virkelig statsråden at det er verdigg at flertallet av minstepensjonistene skal leve under fattigdomsgrensen? Og hva vil statsråden gjøre for å forhindre dette?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:06:27]: Det er jo et viktig tema som representanten tar opp.

Svaret mitt må først og fremst gå i retning av at hovedgrepet fra Regjeringen vil være å sørge for endringer i pensjonssystemet når det gjelder problemet knyttet til minstepensjonsfella, som jeg vil være opptatt av å kalle det. Vi kan jo starte arbeidet for å sørge for at det forsvinner. Det egentlige dilemmaet i dagens pensjonssystem er at svært mange har jobbet mye, særlig kvinner – de har kanskje kommet sent i gang i arbeidslivet, de har etter hvert jobbet mye, men kanskje ikke full tid. Så ser vi at dagens pensjonssystem er utformet slik at man allikevel blir minstepensjonist, selv om man over år har betalt inn til tilleggspensjon i folketrygden. Det store, viktige grepet for å gjøre noe med det er å legge om pensjonssystemet, slik at vi i framtiden får et pensjonssystem hvor man sørges for at det jeg kaller minstepensjonsfella, avvikles.

Regjeringen har nylig lagt fram en stortingsmelding der vi nettopp tar de grepene som vil forhindre at vi i framtiden får en slik minstepensjonsfelle. Den nye folketrygdmodellen handler om at man får opptjening fra første krone. All opptjening teller med. Man får opptjening hvis man har fravær fra arbeidslivet knyttet til omsorg, og man får opptjening hvis man har fravær fra arbeidslivet knyttet til verneplikt. Det betyr at hvis man med framtidens pensjonssystem skal kunne bli minstepensjonist, må man ikke ha jobbet én eneste dag, man må ikke ha hatt omsorgsoppgaver, og man må ikke ha vært i det militære. De som da blir minstepensjonister, mener jeg det er rett skal bli minstepensjonister.

Robert Eriksson (FrP) [10:08:33]: Jeg takker for svaret.

Det er interessant når statsråden nevner den nye pensjonsreformen. Som sagt har professor i trygdemedisin Bjørgulf Claussen nylig uttalt at den nye pensjonsreformen vil føre til økt fattigdom. Hvis Regjeringen har som mål å redusere fattigdommen, kan den ikke holde minstepensjonene så små som det legges opp til, uttaler han.

Han har også gått gjennom og regnet på dette, og sett nærmere på ulike tall. Det er jo slik at en god del av det som ligger i reformen, også vil ha virkning for dem som er minstepensjonister i dag – økningen i pensjonen blir mindre ved at man skal ha et snitt av lønns- og prisvekst i forhold til systemet i dag. Hvis man legger dette til grunn, vil, som professoren peker på, et kutt som det det legges opp til i den nye reformen, gi en pensjon på 91 000 kr ut fra dagens verdi. Det vil si at hver minstepensjonist vil være fattig, uavhengig av hvilken definisjon man legger seg på. Mener statsråden at det er en verdig inntekt for landets minstepensjonister?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:09:44]: For det første er det jo interessant at det er en representant fra Fremskrittspartiet som tar opp dette spørsmålet. Det skal bli spennende å se hva som omsider blir pensjonsmodellen til Fremskrittspartiet. Så langt har jo Fremskrittspartiet lagt seg på en modell som handler om at alle skal bli minstepensjonister, at folketrygdens bidrag skal være slik at alle bare får en grunnpensjon fra staten, og så må man selv ta ansvaret for tilleggspensjoner. I den grad noen bør føle seg truffet ved angrep fra andre partier, har ikke jeg oppfattet det annerledes enn at det siste partiet som bør fremme den kritikken, er Fremskrittspartiet.

Men så er det viktig å si at det i pensjonsreformen er lagt til grunn at en minstepensjon skal reguleres i tråd med lønnsutviklingen. Det er ikke indeksbasert regulering av minstepensjonen – altså miks av lønn og pris – men utgangspunktet for regulering av minstepensjonen skal også i framtiden være lønnsutviklingen.

Presidenten: Presidenten vil akseptere fire oppfølgings spørsmål – først Martin Engeset.

Martin Engeset (H) [10:11:05]: Det er mange ting som nok føles urimelige for dem som er pensjonister, bl.a. det faktum at det er veldig vanskelig og ofte svært ulønnsomt å kombinere arbeid og trygd. I tillegg vet vi at Regjeringen nå gjør det betydelig dyrere for arbeidsgivere å ha eldre arbeidstakere ansatt, ved at det er en dramatisk økning i arbeidsgiveravgiften for dem over 62 år.

Tilgangen på arbeidskraft er allerede den største knapphetsfaktor i norsk økonomi. Det haster med tiltak som kan gi effekt raskt. Derfor skal Regjeringen få et glimrende forslag fra Høyre. I dag er det slik at de som har fylt 67 år, og som fortsatt har helse og lyst til å jobbe, blir straffet med en trippelsmell frem til de fyller 70 år – med toppskatt, full trygdeavgift og i tillegg avkortning av pensjonen. Høyre vil derfor foreslå å avvikle denne avkortningen for dem mellom 67 og 70 år. Det vil gjøre det mer

lønnsomt å jobbe, Norge vil få mer arbeidskraft, og mange eldre vil få brukt sine evner til beste for seg selv og samfunnet – ja nærmest et Kinderegg, tre ting på én gang. Vil Regjeringen støtte dette forslaget?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:12:14]: Høyre har jo sittet i regjering i fire år og hatt muligheten til å fremme dette forslaget, uten å ha gjort det. Nå ser jeg i avisene at Høyre i opposisjon nå planlegger å fremme det. Det er viktig for meg å si at Regjeringen har lyst til å se alle forslag før den tar stilling til dem – så vi skal gå gjennom forslaget når det er fremmet. Dette er et forsøk på å gi et positivt svar, i den forstand at jeg ikke her og nå vil avvise et forslag som ennå ikke er fremmet i Stortinget. Vi skal gå grundig inn i det og se på fordeler og ulemper. Jeg tror at Regjeringen og Høyre i prinsippet iallfall er veldig enige om at vi må skape et pensjonssystem med mye større grad av fleksibilitet. Derfor mener jeg at hovedgrepet i pensjonsreformen nettopp er at en i framtiden kan kombinere arbeid og pensjon fullt ut, med full fleksibilitet.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:13:21]: Jeg tror at mange er glad for å høre at Regjeringen sier at man skal slippe minstepensjonistfellen, som det er sagt fra statsråden i mange sammenhenger.

Det springende punkt er kanskje hva pensjonister vil sitte igjen med til syvende og sist – summen, ikke hva vi kaller minstepensjonen, i tilfelle. For mange, ikke minst for pensjonister, er det å ha egen bolig et stort gode, og hva boutgiftene er, har stor betydning for hva man til syvende og sist sitter igjen med. Regjeringen har jo i to omganger sørget for at formuesbeskatningen øker kraftig for pensjonister. 63 pst. av landets minstepensjonister betaler faktisk formuesskatt, og 20 pst. økning på to år betyr mye for mange. Så mitt spørsmål er: Vil Regjeringen, og statsråden, arbeide for at pensjonistene, særlig minstepensjonistene, også kan komme ut av den pensjonistfellen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:14:34]: Jeg kunne i og for seg godt ha gått inn i en debatt om formuesskatten i mange fora. Men jeg vil reservere meg mot å gå inn i den debatten, for jeg mener at alle spørsmål knyttet til skattesystemet og skattepolitikken må stilles til den statsråden som har ansvaret for det. Jeg velger derfor ikke å gå inn på en argumentasjon for og imot de formuesskatt-grepene som Regjeringen har tatt.

Presidenten: André N. Skjelstad – til oppfølgings spørsmål.

André N. Skjelstad (V) [10:15:15]: Vi er nok enige om at dagens system for pensjoner må ses på, slik at vi også får færre minstepensjonister, som statsråden har vært inne på. Men jeg vil i større grad fokusere på det som er dagens og ikke morgendagens minstepensjonister. Dagens minstepensjonister har nå framfor seg en vinter med

økte strømpriser og har en boligbeskatning som på samme måte har økt for dem. Det er det som på mange måter er poenget framover. Er statsråden villig til å være med og se på et nasjonalt løft for dagens minstepensjonister, i tillegg til at en ser på morgendagens minstepensjonister?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:15:59]: Som jeg nettopp svarte, synes jeg det er vanskelig for en som ikke har det ansvaret i Regjeringen, å delta i en debatt om skattesystemet. Det spørsmålet mener jeg en må stille til finansministeren. Spørsmålet knyttet til høye boutgifter er det også en annen statsråd, som her er til stede, som har et ansvar for.

Men jeg har lyst til å si at vi har en beredskapsgruppe i Regjeringen knyttet til å følge med på utviklingen av strømprisene. Hvis de skulle vise seg å bli så ille som mange har spådd, skal vi iverksette tiltak for å kunne bidra til at folk, ikke minst de med dårlig råd, skal kunne håndtere den situasjonen som oppstår, slik at folk ikke skal fryse i sine hjem.

Ellers er det – nok en gang – interessant å høre at det nå er et voldsomt engasjement fra tidligere regjeringspartier knyttet til et løft for minstepensjonistene. Det er i så fall et nytt engasjement som kommer til uttrykk i dag.

Presidenten: Kari Kjønås Kjos – til siste oppfølgings spørsmål.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:17:11]: Fremskrittspartiets pensjonsmodell ville gitt minstepensjonistene et betydelig løft. Det er også ganske kjent for de fleste, tror jeg, at Fremskrittspartiet har vært en pådriver for å få økt minstepensjonen, og ikke minst for å få fjernet avkortingen mellom gifte og samboende minstepensjonister. Statsråden snakker mye om den nye pensjonsreformen og minstepensjonsfella, men det hjelper altså ikke dagens minstepensjonister, som har det vanskelig. Svært mange av dem går på sosialkontoret for å få supplerende støtte, og de må ha bostøtte.

Jeg vil be statsråden si konkret om han vil være med på å øke minstepensjonen eller fjerne avkortingen mellom gifte og samboende ved neste pensjonsoppgjør.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:18:07]: Jeg er først nødt til å få understreke at slik som jeg har lest forslagene fra Fremskrittspartiets representant i Pensjonskommisjonen, og også Fremskrittspartiets standpunkt knyttet til behandlingen av Bondevik-regjeringens pensjonsmelding, har det handlet om et system som har en flat pensjon til alle. I mitt vokabular kan en da gjerne velge å formulere det på en annen måte, og det er at alle skal bli minstepensjonister. Det er til dramatisk forskjell fra det som Regjeringen foreslår, som er et system som handler om at alle som har hatt inntekt, skal få tilleggspensjon. En legger altså opp til et system som stimulerer til å jobbe. Derfor mener jeg det er berettiget av meg å problematisere at Fremskrittspartiet, som er opptatt av minstepensjonistene – det skal partiet absolutt ha – i prinsippet går inn

for et system i framtiden som vil gjøre alle til minstepensjonister.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Per-Kristian Foss (H) [10:19:25]: La meg komplimentere statsråd Bjarne Håkon Hanssen med en velferdsmelding som inneholder mange gode og fornuftige forslag. La meg derfor understreke at den nåværende opposisjonen i Stortinget møter Regjeringen med en helt annen holdning enn den statsminister Stoltenberg uttrykte var den forrige opposisjonens holdning, nemlig å gå mot alt for sportens skyld.

Nå kan vi altså samarbeide om mye, og det er mye fornuftig i meldingen. Det står bl.a. beskrevet en veldig fornuftig måte å formidle og møte unge sosialhjelpsmottakere på: med aktivisering, med jobbsøking og med arbeidstrening, som vi har god praktisk erfaring for virkelig gir resultater, både for etniske nordmenn og for dem som vi ofte så vakkert kaller våre nye landsmenn, som det dessverre er for mange av både på trygd og på ulike andre former for støttetiltak. Disse forsøkene er bl.a. hjemlet i lov om arbeids- og velferdsforvaltning, som åpner for å gjennomføre såkalte oppgavedifferensieringsforsøk i kommunene. Da Bjarne Håkon Hanssen var i opposisjon, var han også i Stortinget med på å uttrykke sterk støtte til dette gjennom Innst. S. nr. 198 for 2004-2005, hvor det bl.a. står:

«Dette flertallet vil understreke betydningen av at en slik rammeavtale stimulerer til utprøving av ulike samarbeidsmodeller mellom den statlige etaten og kommunene med tanke på at det totale virkemiddelapparat kan brukes på en mest mulig effektiv måte sett fra brukerens side.»

Men nå er varselet fra Regjeringen at disse forsøkene skal stoppes når perioden er over. Før det nye NAV-kontoret er kommet på plass, skal f.eks. flere bydeler i Oslo, slik det står godt beskrevet i dagens utgave av Dagsavisen, stanse forsøkene.

Mitt spørsmål er: Hvorfor stanse noe som virker godt, og virker i tråd med velferdsmeldingen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:21:22]: Det er et viktig spørsmål representanten Foss nå tar opp.

Først: Jeg har lyst til – det er begrenset tid her – å starte med å svare at vi er enige om at vi skal gjennomføre en NAV-reform. NAV-reformen handler jo om at både statlige og kommunale myndigheter skal legge alle sine ressurser inn i et felles kontor. De som jobber på kontoret, uavhengig av om de før jobbet i Aetat, i trygdeetaten eller på sosialkontoret, kan delegerer seg imellom og fritt disponere disse tiltaksmidlene, med ett unntak, og det er varig uføretrygd. En person som før jobbet på sosialkontoret, kan i framtiden ha full anledning til å gi tiltak som egentlig opprinnelig er knyttet til den gamle Aetat. Hvor pengene kommer fra, vil i framtiden være uviktig, i den forstand at det vil være det fellesskapet som ligger på NAV-kontoret, som vil avgjøre hva slags tiltak den enkelte bruker skal ha. Og det er brukerens behov som bestemmer til-

tak, ikke hva slags inntektssikring vedkommende har, og hvor tiltaksmidlene opprinnelig kommer fra, om de kommer fra staten eller fra kommunen. Så jeg håper at jeg og Foss er enige om at når vi har fått rullet ut NAV-reformen, blir debatten om oppgavedifferensiering litt gammeldags, i den forstand at om pengene kommer direkte fra NAV til NAV-kontoret, eller fra NAV via kommunen til NAV-kontoret, ikke er det viktige.

Så er jeg enig med Per-Kristian Foss i at det er noen spennende forsøk i Oslo – som hele NAV-reformen har hentet veldig mye inspirasjon fra – som er slik at de ligger an til å kunne avvikles før den aktuelle bydelen får NAV-kontor. Jeg har hatt et møte med byrådsleder Erling Lae, der jeg har sagt at dersom det er noen bydeler som er i en slik forsøks situasjon og risikerer å få avviklet forsøket før de får NAV-kontor, er jeg villig til å se på det.

Per-Kristian Foss (H) [10:23:30]: Jeg takker for svaret, fordi jeg oppfatter dette, på tross av en lang innledning, som en utstrakt hånd, slik at de bydeler som nå driver forsøk som det lokalt er bred politisk enighet om – ingen partier har gått imot det – skal få fortsette perioden ut inntil NAV-kontoret er etablert. Jeg oppfattet svaret slik. De har altså fått varsel om stans i forsøkene ved utløpet av 2007, alternativt 2008 – det er litt ulike tidsperioder for forsøkene – men nå oppfatter jeg statsrådets signal som annerledes. Jeg oppfatter det også som annerledes enn det som står i statsbudsjettet.

Da ligger det an til en endring av politikken. For jeg er jo enig i det statsråden sa, nemlig at disse forsøkene lokalt på mange måter har vært mønsteret for NAV-reformen. Slik skal det fungere: aktiv, tett oppfølging og tette kontakter mellom det som tidligere var et sosialkontor, og som nå er en del av NAV-kontoret, som driver med aktiv formidling, kvalifiseringsprogrammer osv. Så jeg oppfatter det som en imøtekommelse at forsøkene kan føres videre til nytt NAV-kontor er etablert.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:24:40]: Jeg skal prøve å være presis, for dette er viktig. Jeg har sagt til byrådsleder Erling Lae at dersom det pågår forsøk i bydeler i Oslo som vil være avsluttet før den samme bydelen eventuelt har fått NAV-kontor, er jeg, på initiativ fra Oslo kommune, villig til å se på å videreføre forsøket i de aktuelle bydelene. I utgangspunktet er jeg svært positiv til det, for jeg ser at det er viktig at vi ikke får en stopp i forsøksperioden og så skal i gang igjen når NAV-kontoret er på plass.

Men så tror jeg det er viktig å understreke at så vidt jeg vet, med forbehold, er det ikke 100 pst. bestemt hvilke bydeler i Oslo som vil få NAV-kontor i 2007. Dersom Oslo nå har bestemt det, kan vi allerede nå svare på henvendelser fra Oslo kommune. Hvis det ennå ikke er bestemt, må vi ta stilling til det når det er bestemt.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Robert Eriksson.

Robert Eriksson (FrP) [10:25:51]: Regjeringen har ved flere anledninger sagt at det viktigste grepet med

NAV var å få flere i arbeid og færre på trygd. Samtidig har man også sett i velferdsmeldingen at man skal bruke tid på å få kvalifisert sosialhjelpsmottakerne til å kunne gå ut i arbeidslivet.

Som Foss peker på, er det en del steder i Oslo der man har gjort forsøk, og på Sagene har også forsøket vært svært positivt. Man har fått sosialhjelpsmottakerne ut og tilbake til arbeid. Kan statsråden garantere at man får fortsette de forsøkene som pågår? Og vil statsråden vurdere å utvide denne forsøksordningen, når den er så vellykket som den er, og når den når målsettingen om å få disse sosialhjelpsmottakerne ut i arbeid?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:26:51]: Så vidt jeg vet, er Sagene en av de bydelene som har etablert NAV-kontor. Det er to bydeler i Oslo som etablerer NAV-kontor i år. Sagene er så vidt jeg husker en av de bydelene. Der er vi jo i den situasjonen at man har et fellesskap, bestående av dem som før jobbet i Aetat, og de som før jobbet i trygdeetaten og på sosialkontoret. Da er det fullt ut mulig innenfor NAV-reformen å putte alle disse ressursene inn i Sagene NAV-kontor. Så med den type erfaringer man gjorde seg fra prosjektet på Sagene – som jeg kjenner veldig godt, og som jeg tror har inspirert både meg og tidligere statsråder med mitt ansvarsområde – kan det fullt ut være mulig innenfor NAV-reformen ikke å drive et forsøk, men å drive den virksomheten som har skjedd på Sagene, som et permanent opplegg. Men det betinger jo at Oslo kommune også vil legge inn de delegasjonsmulighetene som ligger i NAV-systemet.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:28:04]: Jeg vil gi statsråden kompliment for den offensive måten han viderefører reformen i arbeids- og velferdsforvaltningen på, både når det gjelder organiseringen som vi nå snakker om, og når det gjelder alle ordningene som må samordnes og rettes mye mer inn på å få folk fra passivitet over i arbeid eller annen aktivitet.

Det som er min bekymring når det gjelder denne reformen, er at noe av hensikten var å rive veggene mellom arbeidskontor, sosialkontor og trygdekontor, og sørge for at fokuset er på det enkelte menneske og ikke på systemene. Jeg synes at jeg ser en del spor når jeg er ute og reiser, av at en organiserer virksomheten veldig etter gamle skott, det er NAV/arbeid. Vi ser også at kommunene, som jo er en veldig viktig partner her, henger litt etter i denne store kulturendringsprosessen. Hvordan vurderer statsråden mulighetene for å lykkes med den betydelige kulturendringen som han har satt i gang?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:29:12]: Ja, Høybråten peker her på kjernepunktet i NAV-utfordringen. Jeg mener at vi i fellesskap, både posisjon og opposisjon, gjør veldig mye for å tilrettelegge. Men sannhetens øyeblikk er jo det som skjer der ute. Det som egentlig berøres litt av de to foregående spørsmålene også, er jo å få

til dette NAV-kontoret der en får revet veggene. Det handler litt om at vi må endre folketrygdloven og slike ting, men det handler også om at det i hver enkelt kommune skal inngås en avtale mellom staten og kommunen. Da må ikke minst den lokale kommune også være innstilt på å gi vide fullmakter på sitt budsjett og sitt system inn i det NAV-kontoret, og staten må på samme måte gjøre det. Jeg har sagt fra til staten at vi skal gi vide fullmakter, og delegerer. Men det er klart at vi kan oppleve at mange kommuner er skeptiske, og da tror jeg vi er der hen at vi må få til noen gode kontorer som fungerer skikkelig, slik at vi etter hvert kan få justert samarbeidsavtaler som eventuelt ikke fungerer godt nok.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:30:24]: Det er en tid for strid, og en tid for ros. Jeg vil gjerne si til statsråden at fra Venstres side er vi glad for at statsråden har reist tanken om velferdskontrakter, for at man skal ha verdighet og respekt i sitt liv, gjennom NAV-reformen. Vi kaller det borgerlønn, noen kaller det for garantert minsteinntekt. Men vi møtes i verdighetssynet.

Så vil jeg som representant valgt fra byen Oslo si at jeg er glad for at vi har en statsråd som nå faktisk vil føre en dialog med byens ledelse, slik det kom fram i svaret til representanten Foss, og ikke prøve å opptre som et ekstra kommunestyre for Oslo, selv om man ikke nødvendigvis er enig i politikken som føres i byen. Den linjen har statsråden tidligere gitt uttrykk for i en interpellasjonsdebatt der jeg tok opp integreringspolitikk, og statsråden viderefører det.

Det er en linje vi i grunnen står oss på ofte i Norge, for når vi klarer å finne arenaene for fellesskap, så bygger vi noe som er viktig sammen. Og når vi har strid, så har vi plass til det. Å bygge den kulturendringen som statsråden nå snakker om når det gjelder NAV, nemlig at man ikke bare skal rive veggene, men man skal mentalt fylle ut bildet mellom tinningene, det er en svær kulturjobb. Jeg vil gjerne høre statsråden snakke mer om det, for det var spennende da han begynte å snakke om det i sted.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:31:29]: Takk for gode ord. Jeg må vel innrømme å huske en fortid på den motsatte talerstol der jeg ikke alltid var like god til det. Derfor merker jeg meg det også når det kommer nå.

Det som er utfordringen vår, er at vi skal bygge en ny NAV-kultur som ikke baserer seg på den kulturen som var i gamle trygdeetaten, ikke basere seg på den gamle kulturen som var i Aetat, og heller ikke basere seg på den kulturen som var på de gamle sosialkontorene. Nå skal vi bygge den nye, den felles NAV-kulturen. Jeg synes Høybråten sa det godt da han sa at det er en kultur som skal være mindre opptatt av regler og ordninger og mer opptatt av brukerens behov, der saksbehandlerne bokstavelig talt må få nesen opp av regelboka og øynene opp på brukeren. Så må vi tørre å gi dem fleksibilitet, tørre å avlaste reglene slik at de kan skreddersy de pakkene brukeren trenger, alt-

så bygge regelstyringen ned til fordel for brukerperspektivet. Det er lett å si, men vanskelig å få til, men vi skal prøve alt vi kan.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Björg Tørresdal (KrF) [10:32:51]: Jeg har også et spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren.

Kristelig Folkeparti er opptatt av at barn ikke skal vokse opp i asylmottak. Stortinget sa i juni at vi skal få et nytt regelverk som særbehandler barn, og som legger vekt på barns botid og tilknytning til riket. Videre sa stortingsflertallet at vi ikke skal tvangsutsende noen barn som kan forventes å få ny behandling etter de nye reglene. Dette presiserte statsråden i høst i en egen pressemelding; ingen barn skal sendes ut i påvente av et nytt regelverk som særbehandler barn.

Allikevel opplevde vi i forrige uke at to små gutter ble sendt ut fra Stokmarknes til Kosovo. Heldigvis gjorde utlendingsmyndighetene om på vedtaket samme dag, så saken endte godt, og guttene ble sendt hjem igjen til Stokmarknes.

Denne saken endte godt. De vil få en ny vurdering. Kan statsråden garantere at ikke flere barn vil oppleve tvangsutsendelse nå før de nye reglene er på plass?

Og videre: Guttene ble hentet og skulle sendes ut av landet midt på natten. Kan en virkelig behandle barn slik? Hva vil statsråden gjøre med den måten å behandle to mindreårige på, eller mener statsråden at vi fortsatt skal risikere at vi har en slik handlemåte?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:34:21]: Det var et Dokument nr. 8-forslag – det het det før i tiden, det heter nå representantforslag – fra bl.a. Björg Tørresdal og Jon Lilletun, var det vel, som var utgangspunktet for den politikkendringen vi nå er i ferd med å gjennomføre på dette området. Jeg sier meg enig i den måten Tørresdal beskriver det på, at i framtiden skal barns botid i Norge tillegges større vekt, barns situasjon skal tillegges større vekt i utlendingsforvaltningen. Der er det slik at vi nå har et forslag til ny forskrift ute på høring. Høringsrunden er nå enten nettopp avsluttet eller snart avsluttet. Så skal vi gå gjennom høringsuttalelsene med sikte på at vi skal iverksette forskriften til våren.

Det jeg da har gjort, er at jeg har bedt UNE stille alle saker i bero for barn som har bodd lenger enn tre år i Norge. Det er vel helt sikkert at den framtidige forskriften ikke vil gå på tre år, men for å kunne identifisere en mulig målgruppe har vi gjort det slik.

UNE har sagt at det betyr at deres utgangspunkt er at det skal ikke gjennomføres tvangsutsending av barn i den gruppen. Så så vi, som Tørresdal sier, at det skjedde noe i forrige uke knyttet til to unger fra Kosovo. Da vi oppdaget det, var det umiddelbar kontakt fra vår side med UNE, der vi presiserte det brevet jeg hadde sendt over til UNE. Det førte til at vi fikk snudd, og guttene fikk returnere – jeg tror det var i Bulgaria vi greide å stoppe dem. Utgangspunktet er selvfølgelig at dette ikke skal skje, og derfor var det også vi grep inn.

Björg Tørresdal (KrF) [10:36:27]: Jeg takker for svaret. Jeg må bare få lov til å kommentere: Vi må fortsatt ikke sende barn ut på natten. Uansett om de får avslag eller ei, må en behandle barn som barn.

I forlengelsen av dette: Rogalands Avis hadde mandag en overskrift som lød slik: «Flyktingene ingen vil ha.» Det handler om flyktinger som har fått oppholdstillatelse i Norge, men som blir værende på asylmottak fordi det er slik i dag at det er frivillig for kommunene å ta imot. Noen blir værende hvis de har en funksjonshemming eller andre helseproblemer. Stortinget har sagt at ingen skal være mer enn seks måneder i asylmottak. Det som var eksemplet i Rogalands Avis, var en som hadde vært flere år i asylmottak etter at han hadde fått oppholdstillatelse. Hva vil statsråden gjøre for at denne sårbare gruppen også skal få et verdig opphold i Norge?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:37:20]: Jeg fikk ikke tid i stad til å si at jeg er enig i at vi må ha en dialog med politiet om at utsendelse slik det skjedde i Stokmarknes, må vi så langt som mulig unngå.

Så til det andre spørsmålet. Min holdning til det er at det er åpenbart at vi fra statens side ikke greier å få tilskuddssystemene våre til å fungere. Over mitt budsjett skal vi gi et integreringstilskudd som i prinsippet skal være tilstrekkelig til å få til bosetting i kommunene.

Så har vi en utfordring med hensyn til funksjonshemmede barn. Der er det et tilskuddssystem, som vel ligger i Kommunal- og regionaldepartementet, for å kunne ta hånd om kostnadene knyttet til kostnadskrevede brukere. Det fører til at mitt tiskudd – altså tilskuddet over Arbeids- og inkluderingsdepartementet – forsvinner. Og jeg tror ikke at det er mulig å ha et slikt system, for det fører til at vi ikke får bosatt funksjonshemmede, om de er barn eller voksne. Så jeg er innstilt på å gå i en dialog i Regjeringen med sikte på å få dette tilskuddssystemet til å fungere bedre, og sånn sett få bosettingen i gang også for funksjonshemmede.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgingsspørsmål – først Karin S. Woldseth.

Karin S. Woldseth (FrP) [10:38:44]: Jeg har et oppfølgingsspørsmål til statsråd Bekkemellem.

I 1994 foreslår FN, i 2000 anbefaler FN, og i 2005 ber FN innstendig om at Norge sikrer tilstrekkelig støtte og tilsyn til enslige mindreårige asylsøkere. Så langt er det gått at vi i går fikk den første NGOU-en – det er 15 frivillige lag og organisasjoner som i samarbeid med barneombudet har utarbeidet den og utredet hvordan asylsøkerbarne har det i mottak. Har statsråden tenkt å sikre at også de enslige asylsøkerbarne nå kommer under den loven som gjelder alle barn i Norge, nemlig barnevernsloven?

Statsråd Karita Bekkemellem [10:39:37]: Jeg har lyst til å si at det er knyttet veldig stor oppmerksomhet til spørsmålet som representanten tar opp. Vi ser også at det er et stort engasjement fra ulike organisasjoner på dette feltet. Derfor har det vært viktig for Regjeringen å sette i

gang et arbeid med å få overført ansvaret for denne gruppen til barnevernet. Men vi ser også at dette er en sak med store konsekvenser. Vi kunne ikke overføre ansvaret i løpet av to måneder. Vi var nødt til å gjøre et grundig forarbeid for å kunne ha en overføring til barnevernet, som nettopp sikrer disse barna et kvalitativt bedre tilbud. Hele hensikten med å overføre barna til barnevernet er at disse barna følges opp på en skikkelig måte. Vi vet at denne gruppen er meget sammensatt; det er mange ulike typer barn innenfor denne gruppen som trenger ulike typer hjelp og behandlingstilbud. Jeg kan si til representanten at vi er i full gang med arbeidet, men vi har ikke på neste års budsjett funnet å kunne innfri økonomisk på dette punktet.

Presidenten: Kari Lise Holmberg – til oppfølgings-spørsmål.

Kari Lise Holmberg (H) [10:40:57]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til statsråd Bjarne Håkon Hanssen.

Saker som angår barn, barn som har vært lenge i Norge, er saker som vi skal ta på største alvor. Alle barn fortjener en god og verdig barndom, og de skal ha best mulige forhold. Det er ikke ønskelig å komme i alle de situasjonene vi har sett i landet vårt når det gjelder barn som har måttet være lenge i asylmottak, barn som har vært lenge i usikre forhold i Norge.

Det er to momenter jeg ønsker å trekke fram. Det ene er saksbehandlingstiden, og det andre er ankemulighetene. Vi vet at i landet vårt har vi en rekke ankemuligheter. Man anker, og man anker igjen. Statsråden har tidligere gått ut og sagt at han vil redusere ankemulighetene, og da blir mitt spørsmål til statsråden: Hva vil statsråden gjøre for ytterligere å få ned den vanlige saksbehandlingstiden? Og: Hva vil statsråden gjøre for å redusere alle de mulighetene man har til å anke?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:42:07]: Den første delen av spørsmålet er den enkleste. Saksbehandlingstiden handler veldig ofte om ressurser, altså at vi greier å ha nok folk til å behandle de sakene som kommer til UDI og inn i UNE-systemet. Det vi ser nå, er jo at selv om antallet asylsøkere har gått noe ned, så er de sakene vi får, mer kompliserte og mer krevende å gå inn i, og derfor har vi også i Regjeringens forslag til budsjett for neste år i vesentlig grad styrket både UDI og UNE, med sikte på økt kvalitet som følge av Graver-kommisjonens rapport, men også som følge av behovet for å få ned restansene, altså få ned saksbehandlingstiden.

Når det gjelder den andre delen av spørsmålet, er det enkelt å ønske seg at saker skal avgjøres fortere i ankesystemet, og jeg har gitt uttrykk for at vi skal se på mulighetene til det. Men det er krevende å få det til i praksis. Derfor er det et tema som vi i sin fulle bredde først greier å behandle i forslaget til utlendingslov, som kommer på nyåret.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:43:19]: Mitt oppfølgings-spørsmål går til statsråd Karita Bekkemellem.

Asylbarna er en sammensatt gruppe, og jeg er glad for at Regjeringa har satt i gang et arbeid for å se på omsorgen knyttet til denne gruppen. Det er på en måte to biter. Det ene er at mange av dem har hatt traumatiske opplevelser. Mange av dem har opplevd å se nære familiemedlemmer bli tatt livet av, mens andre har en helt annen bakgrunn når de kommer hit. Det andre går på behandlingssiden, som statsråden tok opp i sitt forrige svar. Men det som jeg har lyst til å løfte fram litt, er den generelle omsorgen og tryggheten man kan skape rundt sånne barn, generelt det å kunne ha en litt stabil armkrok som de kan sovne i på kvelden. Et av forslagene som er fremmet, og som Venstre har tatt til orde for, er å lage modeller à la SOS-barnebyer for disse barna for å lage en stabil omsorg. Er det modeller som statsråden kunne tenke seg å se på? Og er det modeller man kan jobbe videre med?

Statsråd Karita Bekkemellem [10:44:23]: Jeg har lyst til å fortsette litt der jeg slapp i stad. Det handler om å se på hva innholdet i denne reformen innebærer. Det er ingen tvil om at dette vil være en stor reform med økonomiske, men også faglige konsekvenser. Derfor er det viktig at vi gjør et stykke ordentlig forarbeid, slik at vi klarer å ta imot disse barna på en ordentlig måte. Som representanten her peker på, handler dette også nettopp om en viktig omsorgsbit. Dette er barn som har hatt en meget traumatisk barndom, og som vil kunne ha behov for mange ulike former for støttetiltak. Jeg ser veldig klart at frivillige organisasjoner også kan gi et viktig bidrag til hvordan vi kan ta vare på disse barna. Men det viktige er jo at vi tar et større samfunnsansvar. Slik sett er jeg stolt, for dette er faktisk den første regjeringen som i hvert fall iverksetter et arbeid for å få disse barna ut av mottakene. Så tar det litt tid, men jeg kan love at både Bjarne Håkon Hanssen og jeg jobber intenst med dette, og vi kommer til å legge fram forslag så fort vi er ferdige.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:45:44]: Mitt spørsmål går til likestillingsministeren.

Vi har en gryende feministdebatt i Norge. Norge har de siste 20–30 årene brukt millioner av kroner på likestillingsarbeid, forskning og utredning, for ikke å glemme ombudsvirksomhet når det gjelder likestilling. Vi har kvotering i skoler, i jobber og etter hvert også i bedriftsstyrer. I all denne virksomheten er det en gruppe kvinner som ser ut til å være glemt, og det er innvandrerkvinnene.

Vi ser utvikling av gettoer, parallelsamfunn, som domineres av mangel på menneskerettigheter, med store sosiale problemer, kvinner og barn som lider under uverdige forhold, jenter og kvinner som tildekkes, som kjønnslemlestes, og vi ser at vold og voldtekter øker og blir grovere. Vi har også sett drap. Kvinner som individer knuses i et kynisk spill om visum, statsborgerskap og penger.

I denne boken her, Hege Storhaugs «Men størst av alt er friheten», legges skylden i hovedsak på henteekteskap,

søskenbarneekteskap og familieavtalte ekteskap. Er det ikke nå på tide at man fra det politiske flertalls side, særlig fra sosialdemokratiet og de såkalte feminister, og også fra forskere, journalister og andre, innrømmer at man har vært unnfallden? Er det ikke nå på tide at vi tar et solid oppgjør med det kvinnesynet som eksisterer i enkelte innvandrermiljøer?

Statsråd Karita Bekkemellem [10:47:33]: Jeg har lyst til å si at det engasjementet som Fremskrittspartiet har for innvandrerkvinner, er prisverdig. Dette handler også om at vi er nødt til å følge opp med konkrete handlinger.

Når det gjelder å fordele skyld – om den befinner seg i losjen der borte, her i salen eller på første rad her – tror jeg nok at ansvaret for hvordan vi som samfunn kommer ut, og hvordan vi dømmes for hvordan vi behandler våre nye landsmenn, kan fordeles ganske likt. Men det viktige er jo at vi tar det politiske ansvaret vi har nå. Det mener jeg faktisk at denne regjeringen gjør. Vi har bl.a. endret ekteskapsloven, med klare forbedringer knyttet nettopp til de jentene som Ulf Erik Knudsen er opptatt av. I tillegg jobber Bjarne Håkon Hanssen med en revidering av utlendingsloven, som selvfølgelig er komplisert, i avveiningene av det å kunne gå inn på en del tiltak som vil beskytte denne gruppen, kontra det at andre på en litt urettferdig måte på et vis vil kunne bli omfattet av de lovendringene vi eventuelt måtte gjøre. Det er klart av dette er vanskelige avveininger i et samfunn. Det er ulike meninger. Derfor mener jeg at det også fra min kollegas side er lagt opp til en håndtering av denne saken som nettopp viser at vi kanskje i fellesskap kan komme til en riktig løsning.

Så jeg har bare lyst til å si at vi jobber intenst. Vi legger inn mer penger til spørsmålet tvangsekteskap. Vi jobber intenst mot omskjæring. Vi jobber med ulike typer støtte til organisasjoner, som gjør at også denne ungdommen faktisk føler tillit i forhold til å kunne søke hjelp hos norske myndigheter.

Jeg har lyst til å si at Regjeringen er meget godt i gang med det arbeidet representanten tar opp.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:49:25]: Det er riktig som statsråden sa, at man gjør noe i forhold til ekteskapsloven, og i Ot.prp. nr. 100 for 2005–2006 strammer man til overfor bigami, overfor stedfortrederektenskap og overfor ekteskap med barn, og man gjør det lettere å oppløse tvangsekteskap. Samtidig utvanner man delvis de erklæringer som gjelder skilsmisse, og man sier at såkalte arrangerte ekteskap er helt ok. Dette er å skyte seg selv i foten.

En annen sak er at de tiltak som kommer i Ot.prp. nr. 100, kommer ti år etter at alle visste om problemet, og ti år etter at Fremskrittspartiet hadde varslet hvordan dette skulle løses. Er det ikke nå på tide at man slutter å dra føtten etter seg, at man snarest får innført 24-års aldersgrense for henteekteskap, og at man får et forbud mot fetter og kusine-ekteskap?

Statsråd Karita Bekkemellem [10:50:23]: Jeg har lyst til å si: Som representanten utmerket godt vet, har det

vært flere enn Fremskrittspartiet som i denne sal har hatt et sterkt engasjement i mange år for nettopp å klare å komme fram til en politikk som treffer på en bedre måte enn det vi har klart. Det er nettopp der vi er nå, at vi skal konkludere. Jeg skal ikke gå inn på min kollegas felt. Han, som har det konstitusjonelle ansvaret, får svare selv. Men det er helt klart at her kommer Regjeringen til å komme med helt konkrete tiltak.

Jeg har også lyst til å si at i spørsmålet om søskenbarn-ekteskap og aldersgrense tror jeg vi må være ærlige å si at meningene går på kryss og tvers i alle partier. Men det Regjeringen er opptatt av, er å ta som utgangspunkt at vi ønsker å beskytte både unge jenter og gutter mot å bli utsatt for en del handlinger som er av en slik karakter at det hadde vært uaktuelt for oss å godta at våre egne barn hadde blitt utsatt for dem.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgings-spørsmål – først Kari Lise Holmberg.

Kari Lise Holmberg (H) [10:51:48]: Godt å være innvandrerkvinne i Norge blir det først når man kan det norske språket, når man kjenner samfunnet vårt, når man deltar i samfunnet vårt og bidrar etter evne. For å oppnå det må forholdene legges til rette. Å unngå tvangsekteskap er helt vesentlig. I den forbindelse blir det som også tidligere nevnt, fremmet et forslag om 21 års aldersgrense, som er sendt på høring.

Men i vår globaliserte verden, der ungdommen reiser jorden rundt, treffer de hverandre og vil være sammen. Aberet med en aldersgrense er at det vil gjøre hverdagen vanskelig og ta vekk friheten for mange av våre unge mennesker. Høyre har et bedre alternativ. Vi ønsker å heve kravet om underholdsplikt ytterligere. Flere vil da måtte være i arbeid og være selvforsørgende for å kunne få hente en ektefelle. Det vil også medvirke til færre tvangsekteskap. Jeg synes det er fint at vi har både likestillingsministeren og inkluderingsministeren her. Samarbeid mellom de to er helt vesentlig i disse sakene, og derfor vil jeg spørre statsråden som står her: Vil statsråden bidra til at Regjeringen nå igangsetter arbeidet med å heve kravet om underholdsplikt?

Statsråd Karita Bekkemellem [10:53:03]: Jeg kikker på min kollega som er til stede. Han har faktisk det konstitusjonelle ansvaret på det punktet, så det riktige er vel at han svarer på det. Men jeg kan forsikre representanten om at situasjonen for innvandrerkvinner står høyt på dagsordenen, og samarbeidet mellom våre to departement når det gjelder disse spørsmålene, pågår hele tiden. Men jeg tror, siden statsråden faktisk er til stede i salen, at han skal få lov til å svare på det.

Presidenten: Statsråd Bjarne Håkon Hanssen – det er 30 sekunder igjen.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:53:33]: Da tror jeg svaret må være at alt dette kommer vi tilbake til når vi legger fram forslag til ny utlendingslov, der både reg-

ler knyttet til familiegjenforening og spørsmål om aldersgrense, underholds krav m.m. er viktige tema. Dette jobber vi nå intenst med. Nå er vi ferdige med pensjonsmeldingen, og vi er ferdige med meldingen om arbeid, velferd og inkludering, så nå er det fullt trykk på å lage forslag til ny utlendingslov, som kommer til Stortinget i månedsskiftet februar/mars neste år.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings-spørsmål. Representantene bes nevne navnet på statsråden.

Trine Skei Grande (V) [10:54:12]: Jeg vil gjerne følge opp videre overfor likestillingsministeren.

Jeg merker meg jo at dette spørsmålet kommer fra det partiet som i protest nektet å delta i den likestillingsdebatten som ble prøvd startet i Egypt, knyttet til Ibsen-jubileet.

Jeg vil gjerne stille spørsmål til statsråden. Det skjer også mange positive ting når det gjelder likestilling, spesielt for andregenerasjonsinnvandrerejentene. De tar over Pakistansk Studentforening. Det er mange tøffe, bra jenter som gjør en god samfunnsinnsats.

Det som vi ser nå, er at man for å bekjempe den ondskapsen som vi her ser, tyr til veldig generelle virkemidler. Man skal ha virkemidler som virker generelt, mens vi vet at dette er problemer som må angripes spesielt. Da vi skulle nedkjempe dem som norske fenomen, måtte vi også angripe dem spesielt, og ikke med generelle virkemidler. Så jeg vil gjerne be statsråden bekrefte at her er det faktisk det å kjempe for enkeltindividene og kjempe for de enkelte sakene som er viktig, og ikke generelle virkemidler for å ta de store gruppene.

Statsråd Karita Bekkemellem [10:55:23]: Jeg har lyst til å gi representanten Skei Grande helt rett. Det er helt klart at vi er nødt til å bevege oss bort fra å ha kun generelle virkemidler til å begynne å gå på konkrete tiltak. Det har Regjeringen gjort, bl.a. i ekteskapsloven, og vi gjør det nå i utlendingsloven. Det er viktig at vi også kan tørre å komme med en del konkrete tiltak som når målgruppene, hvis vi skal klare å gi hjelp.

Jeg var i går og besøkte SEIF, en organisasjon som hjelper unge jenter og gutter som har brutt ut av familien, og som frykter tvangsekteskap. Det er ingen tvil om at vi i dag har mange organisasjoner som jobber svært godt for å kunne gi ungdommen muligheten til et bedre liv.

Jeg tror personlig at nøkkelen til å kunne gi innvandrerejentene eller -guttene et nytt liv, faktisk er utdanning. Det å få innvandrergutten til å ta utdanning vil kunne gi dem nøkkelen til å leve et helt annet liv og også tørre å stå imot det presset de opplever fra familien når det gjelder tvangsekteskap.

Presidenten: Karin S. Woldseth – til oppfølgings-spørsmål.

Karin S. Woldseth (FrP) [10:56:36]: Vi hørte representanten Knudsen nevne Hege Storhaugs bok «Men

størst av alt er friheten». Hvordan kan vi sikre at kvinner som bryter ut av disse undertrykkende ekteskapene, får et trygt opphold i Norge? Det som skjer, er at de faktisk lever med konstant angst. Vi ser de blir forfulgt. Vi ser de blir mishandlet. Vi ser de blir voldtatt. De blir sågar drept. Ikke engang utenfor krisesentrene er det trygt.

Nå har vi i nordisk samarbeid bestemt oss for å bygge «safe houses». Jeg lurer på: Kan statsråden tenke seg også å opprette «safe houses» for disse kvinnene her i Norge?

Statsråd Karita Bekkemellem [10:57:28]: Jeg har lyst til å si at vi er åpne for alle nye og gode forslag til løsning for disse gruppene. Som jeg pekte på i mitt tidligere svar, har vi i dag et utrolig engasjement og mye viktig kunnskap for å kunne gi hjelp i disse situasjonene. Utfordringen vår er nettopp å komme fram med informasjon til våre nye landsmenn om at tvangsekteskap ikke er akseptabelt, det er forbudt ved norsk lov. Det er forbudt å drive med omskjæring. Derfor er det viktig at vi spiller på organisasjonene, slik at denne kunnskapen når ut til våre nye landsmenn. Men helt konkret i forhold til spørsmålet vil jeg si at vi er åpne for å vurdere forslaget, og vil komme tilbake igjen når vi får sette nærmere på det.

Presidenten: Stortinget går til neste hovedspørsmål.

Vera Lysklætt (V) [10:58:29]: Jeg har følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

En tradisjonell sentrumsprofil har vært å balansere økonomien mellom offentlig og privat sektor. Norsk økonomi har i dag en veldig fart. De siste tallene fra Norges Bank og SSB viser at en av de største utfordringene i norsk økonomi i 2007 vil være knapphet på arbeidskraft, med tilhørende lønnspress og fare for renteøkning. Av historien vet vi at en slik økonomisk vekst virker sentraliserende, og at vekst i den offentlige sektor i en slik situasjon er som å kaste bensin på sentraliseringsbålet. Tilbake som tapere står gründere og de små bedriftene i distriktene. Bekymrer det ikke statsråden at den økonomiske situasjonen støvsuger distriktene for arbeidskraft?

Statsråd Åslaug Haga [10:59:28]: Regjeringa er opptatt av at vi skal føre en politikk som bidrar til desentralisering. Derfor vil enhver utvikling i retning av sentralisering bekymre oss. Det er nettopp grunnlaget for at vi har tatt tak i distriktspolitikken på en helt ny måte. Vi la fram en melding for Stortinget i juni som heter «Hjarte for heile landet».

Det er en rekke ulike virkemidler vi kan bruke for å sikre at Distrikts-Norge har både kompetanse og vilje til å ta tak i de utfordringene de står overfor, og det er nøye gått igjennom i distriktsmeldinga. Hvis vi skal lykkes i distriktspolitikken, handler det om at vi må evne å tenke distrikt i all sektorpolitikk. Jeg kan komme opp med mange smarte tiltak, spesifikke, målretta tiltak, på det vi omtaler som den smale distriktspolitikken, og det ligger mange av den type ting inne i distriktsmeldinga. Det er viktig, men skal vi virkelig lykkes, må vi evne å tenke distriktspolitik i den allmenne næringspolitikken, i utdanningspolitikken,

i miljøpolitikken, i samferdselspolitikken osv. Og det er det vi har tatt som utgangspunkt for Regjeringas politikk. Det skal tenkes distrikt og desentralisering i all sektorpolitikk. I tillegg skal vi styrke satsinga på den smale distriktspolitikken.

Vera Lysklætt (V) [11:01:20]: Jeg takker for svaret, og har følgende oppfølgingsspørsmål: Fasiten på utviklingen får vi ikke før om et års tid. Min spådom er at vi kan stå her i salen neste høst med en flyttestatistikk som viser en ytterligere sentralisering. Statsrådens eget parti har i sitt program for 2005–2009 et kapittel med tittelen «Stanse statens sentralisering av Norge». Jeg siterer fra det kapittelet:

«Gjennom en serie med uavhengige politiske vedtak har stortingsflertallet samlet undergravd deler av arbeidsmarkedet i distriktene.»

Vi har en sentraliserende økonomi og en regjering som i distriktsmeldingen ikke har fokus på desentralisering av statlige arbeidsplasser. Er ikke stortingsflertallet nå i ferd med å gjøre en serie nye vedtak som vil undergrave arbeidsmarkedet i distriktene ytterligere?

Statsråd Åslaug Haga [11:02:19]: For det første må jeg få understreke at denne regjeringa representerer noe helt nytt i distriktspolitisk sammenheng. I motsetning til den forrige regjeringa tar vi nå et distriktspolitisk løft. Vi sier ganske enkelt at hvis folk skal kunne leve og bo der de ønsker i dette landet – og det er svært mange som ønsker å bo i Distrikts-Norge – er det tre ting som må være på plass: Folk må ha arbeidsplasser, de må ha tjenester, og de må kunne bo på rimelig attraktive steder.

Når det gjelder tjenestene, tar vi et løft for kommuneøkonomien som en sjelden har sett maken til. Attraktive steder jobber vi med på mange ulike måter, bl.a. med helt nye satsinger på stedsutvikling. Så kommer vi til det sentrale – arbeidsplasser. Der må vi legge til rette for statlige arbeidsplasser – spre dem godt ut i landet – og vi må legge til rette for de nye arbeidsplassene. Det er bare med en kombinasjon av dette at vi kan gi det næringslivet rundt i Distrikts-Norge som vi ønsker oss.

Presidenten: Presidenten vil akseptere tre oppfølgingsspørsmål – først Per Sandberg.

Per Sandberg (FrP) [11:03:34]: La meg først få lov til å si at det er litt blandet mottakelse ute i kommunene av det løftet som Regjeringen påstår de har gitt. Fremskrittspartiet er helt på linje med Regjeringen i forhold til at kommunene må få økte overføringer. Men problemstillingen blir litt annerledes, for det er jo manko på arbeidskraft som er det store temaet, og det har vi også hørt tidligere i spørretimen i dag.

Det er slik at vi har over 430 kommuner, og vi har 18–19 fylkeskommuner. I kampen om kvalifisert arbeidskraft ser det ut til at offentlig sektor etter hvert blir taperen. Blant annet er det et oppslag i Kommunal Rapport i dag som sier at å rekruttere unge mennesker inn i offentlig sektor nærmest blir umulig i framtiden. Det fører meg

over på diskusjonen om strukturen vi har. Denne regjeringen ønsker nå å bygge opp nye regioner, som også skal ha arbeidskraft, i tillegg til at de ønsker å opprettholde dagens kommunestruktur. Er det kanskje ikke på tide nå at vi ser på hele den offentlige forvaltningen – kommune- og regional forvaltning sammen med statlig forvaltning?

Statsråd Åslaug Haga [11:04:47]: Det er en utfordring at vi innenfor mange sektorer mangler arbeidskraft i dag. Det må vi sjølsagt ta på alvor, og det tar vi på alvor. Ikke minst har statsråd Bjarne Håkon Hanssen lagt fram ei melding som forhåpentligvis vil gi relativt rask effekt i forhold til dette, nemlig velferdsmeldinga. Der er hele ideen at vi skal greie å ta ut det svære potensialet som ligger i at vi i dag har 600 000–800 000 mennesker utenfor arbeidslivet, og som vi i hvert fall i en viss grad bør kunne få innenfor. I forhold til attraktiviteten i offentlig sektor, og kanskje først og fremst innenfor eldreomsorgen, hvor vi har store utfordringer, er jeg overbevist om at styrket økonomi i kommunene gjør det mer attraktivt å jobbe innenfor eldreomsorg. De ansatte trenger ikke å løpe riktig så fort som de har gjort før, det blir et bedre arbeidsmiljø, det vil bli mer attraktivt.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [11:06:00]: Spørsmålet som Venstre reiser i dag, er helt vesentlig, for det er et spørsmål om hvordan en fordeler hele den store kaken. Statsrådets svar er distriktsmeldingen til Regjeringen, som i realiteten bare er kakepynt i forhold til den samfunnsutviklingen en står overfor.

Knappheten i det norske samfunnet i dag er ikke økonomi, men tilgangen på arbeidskraft. Da er det svært viktig å ha den riktige balansen mellom arbeidskraft som brukes i privat sektor, og arbeidskraft som brukes i offentlig sektor. Flyttes den balansen dramatisk, vil det innebære at de som skal finansiere velferdsgodene våre, forsvinner, skatteinntektene reduseres, og velferden vår trues.

Mitt spørsmål går derfor til arbeids- og inkluderingsministeren om Regjeringens syn på balansen i arbeidskraften i samfunnet i dag: Har Regjeringen planer eller ideer om å starte en diskusjon om eller legge fram en helhetlig plan for hvordan arbeidskraften i samfunnet i dag disponeres – og ikke minst hvordan den skal disponeres i framtiden – med tanke på de store planene Regjeringen har for satsing på offentlig sektor, og hvordan det eventuelt vil kunne gå ut over verdiskapingen i privat sektor?

Presidenten: Før statsråd Bjarne Håkon Hanssen får ordet, vil presidenten anmode representanter som stiller et spørsmål til en annen enn den som hovedspørsmålet er rettet til, om å si det i begynnelsen av sitt spørsmål, slik at statsråden følger godt med. Det betyr ikke at statsråd Bjarne Håkon Hanssen ikke gjorde det nå.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:07:30]: President, jeg takker for det!

Jeg har lyst til å si at jeg er veldig enig i den gode beskrivelse Bent Høie gir, at vi trenger en mental snuoperasjon knyttet til hva som er knapphetsgodter. Vi har alle sammen vokst opp i en tid der vi hele tiden har snakket om kampen for å skaffe nok arbeidsplasser til norsk arbeidskraft, mens vi nå i stadig større grad snakker om kampen for å skaffe nok arbeidskraft til eksisterende arbeidsplasser. Det er en ganske svær mental snuoperasjon vi må igjennom.

Nå vil jeg si at de rapportene jeg som arbeidsminister får, ikke i dag først og fremst er knyttet til at offentlig sektor ikke greier å rekruttere, selv om det er en del utfordringer i Oslo, særlig innen helse- og sosialsektoren. Knapphetsfaktoren rapporteres først og fremst fra det private næringsliv. Derfor kan en si at utfordringene i veldig stor grad er knyttet til både det kortsiktige og langsiktige: langsiktig å mobilisere en større del av vår egen arbeidskraft, kortsiktig å jobbe målbevisst på arbeidsinnvandringen.

Presidenten: Bjørg Tørresdal – til oppfølgingsspørsmål.

Bjørg Tørresdal (KrF) [11:08:43]: Mitt spørsmål går ikke til Bjarne Håkon Hanssen, det går til statsråd Haga, som fikk hovedspørsmålet. Jeg har også tillit til at statsrådene følger med når vi stiller spørsmål.

Kristelig Folkeparti er opptatt av en offensiv distriktspolitikk, og jeg er glad for alle de gode intensjonene som er i distriktsmeldingen «Hjarte for heile landet» – «Med hjartet på rette staden» for hele landet. Vi er også opptatt av at det handler om arbeidsplasser, og det handler om gode tjenestetilbud. Som rådmannen og altnuligkvinne på Utsira sa: Vi må ha minst like god velferd i de minste kommunene, for vi skal være attraktive.

Det er riktig at vi må ha attraktive steder hvor folk kan bo. Men mitt spørsmål er: Hvor blir det av satsing på frivillighet? Det blir ikke godt å bo i Distrikts-Norge dersom vi ikke har et oppegående foreningsliv og aktive lag og organisasjoner. Det savner jeg. Det som satt igjen etter høringen om distriktsmeldingen i kommunalkomiteen, er at vi trenger oppegående frivillige organisasjoner. Derfor forundrer det meg litt at denne regjeringen kutter f.eks. i folkehøyskoler, i støtten til bedehus osv. Hvor er frivillighetspolitikken til Regjeringen?

Statsråd Åslaug Haga [11:09:52]: Representanten Tørresdal har helt rett når hun antyder at en levende distriktspolitikk forutsetter at vi har levende frivillighet, og at vi har ildsjeler rundt omkring i landet. Og det er vi meget tydelige på i distriktsmeldinga. Vi søker å underbygge alt det gode initiativet som ligger i veldig mange lokalsamfunn, bl.a. gjennom økonomiske virkemidler. Hele ideen i distriktsmeldinga er at vi skal gripe fatt i dem som vil, og dem som kan, og så bruker vi virkemidlene til å underbygge dem, ikke tre løsninger ned over hodene på folk. Så det påpekes et veldig viktig poeng. Jeg mener at det er meget godt ivaretatt i distriktsmeldinga, og virkemidlene

illustrerer at det er nettopp dette vi ønsker oss: ta tak i ildsjelene, underbygge dem, støtte dem.

Presidenten: Vi går til siste spørsmål i den muntlige spørretimen.

Bent Høie (H) [11:11:10]: Mitt spørsmål går til kommunal- og regionalministeren, som nå må følge med!

Kystordførere langs hele kysten startet et opprop i vinter for å få større makt i strandsonen. De ønsket å utnytte den muligheten for verdiskaping som ligger i deres lokale ressurs, nemlig en stor kystlinje. Lokaldemokratikommisjonen la fram forslag om det samme, og SV-ordfører Kurt Olsen i Lødingen sa:

«Mange kommuner, som Lødingen, er relativt desperate etter å skape utvikling og arbeidsplasser. Vi må snu en negativ utvikling. Strandlinjen er ett av de fortrinnene vi har.»

Det var nok noe av den desperasjonen og utålmodigheten Senterpartiets leder møtte da hun i helgen var på Senterungdommens landsmøte og ble utfordret på hvorfor hun ikke hadde gjort noe med dette. Svaret hun gav ifølge Stavanger Aftenblad, var ganske overraskende:

«Grunnen til at det ikke har kommet noe ennå fra regjeringen på dette, er at jeg har satt foten ned. Det som er framlagt, er ikke godt nok. Vi trenger en ny strandsonopolitikk som tar høyde for at vi må ha en annen politikk i utkantene enn i pressområder.

Vi sitter altså og krangler om den saken. Og jeg skal sitte og sitte og sitte til vi får dette på plass,» svarte Haga.

Men Stortinget har jo fått distriktsmeldingen til behandling. Der står det om strandsonopolitikken:

«Det blir lagt opp til ei sterkere geografisk differensiering i retningslinjene, der vernet er strengere i områder med sterk konkurranse om strandsona enn i områder med lite press.»

Det er derfor grunn til å spørre statsråden: Hvorfor sitter Regjeringen fortsatt og sitter fortsatt og sitter fortsatt og krangler om et standpunkt som Regjeringen allerede har fremmet for Stortinget, i juni? Eller er det sånn at i Regjeringen er det Senterpartiet som skriver distriktsmeldingen, og Sosialistisk Venstreparti som skriver planloven?

Statsråd Åslaug Haga [11:13:12]: Det er et korrekt sitat som er hentet fra distriktsmeldinga. Det er sjølsagt et sitat som representerer et standpunkt som er helt og fullt omforent i Regjeringa. Regjeringa er enig i den politikken Regjeringa beskriver for Stortinget. Sånn har det alltid vært, sånn skal det alltid være, og sånn er det også i denne saka.

Så er det sjølsagt et betydelig tolkningsrom innenfor disse generelle formuleringene, og Regjeringa skal hamre ut en politikk som er langt mer konkretisert enn det disse generelle retningslinjene gir uttrykk for. I den prosessen er det en rekke ulike hensyn som skal avveies, og det er den prosessen vi er inne i. Det allmenne er definert i distriktsmeldinga. Så skal vi gå mer konkret til verks, som vi må i et lovarbeid.

Bent Høie (H) [11:14:21]: Jeg registrerer at det som statsråden kaller for «krangling» når hun snakker til sine egne, kaller hun for «prosess» når hun møter Stortinget. Men det er ikke tvil om at på dette området er det en betydelig intern konflikt i Regjeringen, og alle er spent på hva som blir resultatet av dette.

Men dette knyttes jo også opp til den pågående debatten om et nytt regionalt nivå. For der går konfliktlinjene på akkurat det samme området, nemlig spørsmålet om hva som skal avgjøres lokalt, og hva som skal avgjøres sentralt. Ser ikke også statsråden at i et samfunn der vettet er likt fordelt over hele landet, vil det oppleves som sentraliserende for kommunepolitikkerne hvis den type spørsmål kan bli avgjort av politikere som sitter langt vekk fra der problemene er?

Statsråd Åslaug Haga [11:15:13]: Når det gjelder forvaltningsreformen, skal vi få komme tilbake til den. Vi gjør det vi sier, og leverer ei melding til Stortinget tidlig i desember, og så får vi ta diskusjonen om forvaltningsreformen på det tidspunktet.

Det er ingen som vil være uenig med representanten Høie i at det kan oppfattes som provoserende lokalt at sentrale myndigheter fatter vedtak som en lokalt mener at en skulle ha hånd om. Så er det en fin avveining som går mellom det å sikre nasjonale målsettinger på den ene siden og det å sikre det lokale handlingsrommet på den andre. Det er spenninger i dette, og vi må leite oss fram med lys og lykte slik at vi greier å balansere de ulike hensynene mot hverandre. Når det gjelder det allmenne i forhold til strandsonen, mener jeg at det er godt uttrykt i distriktsmeldinga.

Presidenten: Det blir to oppfølgingsspørsmål – først Ib Thomsen.

Ib Thomsen (FrP) [11:16:28]: Det er et oppfølgingsspørsmål til statsråd Haga.

Vi er alle opptatt av en positiv utvikling i kommunene. Spør vi kommunene, får vi ofte det svar at de ønsker vei, vei, vei og egen rådighet over kommunen, og det betyr utvikling av kommunen. Men de opplever det motsatt, med store begrensninger. Man kan ikke behandle alle kommuner som om de ligger rundt Oslofjorden. Ser ikke statsråden at differensiert arealpolitikk kan være viktig – et viktig virkemiddel for en positiv utvikling av kommunene, og ikke en begrensning? Statsråden snakket jo selv om ikke å tre løsninger ned over hodet på kommunene.

Statsråd Åslaug Haga [11:17:13]: Dette er jo spørsmål som en kan forholde seg til veldig overordnet, og da er det rimelig enkelt. Jeg tror alle vil ha forståelse for behovet for en differensiert arealpolitikk. Så er spørsmålet hvor langt en skal gå når en støter mot andre hensyn som også skal ivaretas. Jeg tror at hvis vi skal ha en fornuftig diskusjon omkring disse forholdene, må vi være litt mer presise og gå inn på enkelte saksområder. Men jobben for en regjering er jo å legge til rette for at vi skal avveie ulike hensyn. På noen områder er det viktig at vi har gjennom-

gående nasjonal politikk, og vi har nasjonale ambisjoner, målsettinger, som skal ivaretas, men så må dette avstemmes mot det lokale handlingsrommet. Vi må jobbe oss fram til de gode kompromissene på dette hele veien.

Presidenten: Kari Lise Holmberg – til oppfølgings-spørsmål.

Kari Lise Holmberg (H) [11:18:27]: Hovedspørsmålet gikk på strandsonepolitikken og ordføreres bekymring, og jeg vil følge opp det med ordføreres bekymring over oppgavene i kommunene. For i forbindelse med den nye regionreformen har det kommet for dagen at ordførere rundt omkring i landet faktisk er ganske bekymret. Komiteen var nylig både i Oppland og Hedmark, og der gav enkelte ordførere uttrykk for litt bekymring i forhold til framtiden når det gjaldt oppgavene i kommunene. Selv om statsråden har forsikret om at kommunene i forhold til regionreformen ikke skal miste oppgaver, har det likevel flere ganger skriftlig kommet signaler fra regjering eller departement, fra KS, om at kommunene *i denne omgang* ikke vil miste noen oppgaver. Da vil jeg spørre statsråden: Hva er da motivet bak ordene «i denne omgang», og hvordan forklarer statsråden de mørke skyene som kanskje kan henge over Kommune-Norge når det gjelder oppgavefordeling?

Statsråd Åslaug Haga [11:19:38]: Vi har slått fast ved svært mange anledninger at forvaltningsreformen ikke vil innebære at man tar oppgaver fra kommunene, og det ligger sjølsagt fast. Det er ingen grunn til at ordførere skal la seg bekymre av dette. Om de ikke har vært beroliget før, får vi gjenta det vi har sagt før, og jeg får håpe at de blir beroliget nå. Det skal ikke tas oppgaver fra kommunene som et ledd i arbeidet med forvaltningsreformen. Jeg er usikker på hvor representanten har disse formuleringene knyttet til «i denne omgang» fra. Det vil i hvert fall stride mot mine instinkter å skulle frata kommunene oppgaver, og jeg ser ingen områder pr. i dag der det ligger an til at man bør gjøre det.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i denne sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Finn Martin Vallersnes til utenriksministeren, utsettes til neste spørretime, da utenriksministeren er bortreist.

Spørsmålene 5 og 6, fra henholdsvis representantene Gunnar Gundersen og Tord Lien til miljøvernministeren,

blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 25, dvs. til slutt i spørretimen.

Spørsmål 14, fra representanten Kari Lise Holmberg til arbeids- og inkluderingsministeren, er overført til kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra kommunal- og regionalministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 3, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmålene 15, 16, 17, 18 og 19, fra henholdsvis representantene Odd Einar Dørum, Jan Arild Ellingsen, Hans Olav Syversen og Elisabeth Aspaker til justisministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 7.

Presidenten: På grunn av at mange spørsmål denne gang er flyttet på, etter ønske fra statsråder, er spørsmålslisten litt uoversiktlig, og presidenten ber derfor representantene passe på når deres spørsmål kommer til besvarelse.

S p ø r s m å l 1

Svein Flåtten (H) [11:21:38]: «Frivillige organisasjoner som utfører dugnad som oppgjør for leie til f.eks. statlige institusjoner, får beregnet verdi av dugnad medregnet i total avgiftspliktig omsetning, selv om kontant omsetning/salg er langt under grensen for mva.-registrering. Blant annet for frivillige organisasjoners dugnad på vedlikehold av våre fyr får dette utilsiktede virkninger i form av redusert dugnadsinnsats, med dårligere vedlikehold og tilgang for folk til å leie plass på fyrene.

Vil statsråden vurdere endring i mva.-regelverket?»

Hans Frode Kielland Asmyhr hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:22:31]: Frivillige organisasjoner kan være pliktige til å beregne merverdiavgift dersom de driver næringsvirksomhet med omsetning av avgiftspliktige varer og tjenester. Dette er regler som skal sikre næringsdrivende som omsetter tilsvarende varer og tjenester, like vilkår.

Samtidig må vi ta vare på frivillig sektors rolle i samfunnet. Derfor har vi en rekke unntak for frivillige organisasjoner, slik at det skal være mulig for dem å skaffe penger til sine aktiviteter. For eksempel er registreringsgrensen 140 000 kr for disse mot 50 000 kr for ordinære næringsdrivende.

Mye av den innsatsen som legges ned i frivillig sektor, skjer i form av dugnad, som regel for å løse arbeidsoppgaver i den aktuelle organisasjonen – male klubbhuset, vedlikehold av idrettsanlegg e.l. Noen ganger arrangeres det også dugnad for andre – utenfor organisasjonen. Hvis dette gjøres nå og da og ikke har et varig og profesjonelt preg, kan det ikke kalles næringsvirksomhet. Den form for dugnad vil heller ikke komme i veien for ordinære næringsdrivendes virksomhet. I praksis tror jeg det er forholdsvis greit å identifisere hva som er næringsvirksom-

het, men det fins sikkert grensetilfeller, og da må man jo vurdere de tilfellene enkeltvis.

Betales det for varer eller tjenester med annet enn vanlige betalingsmidler, f.eks. ved byttheandel, regnes dette avgiftsmessig som to salg der utgangspunktet er at det skal beregnes avgift av prisen på den leverte ytelse. Normalt vil det tilsvare omsetningsverdien av tilsvarende ytelser. Formålet er å sikre at staten ikke taper merverdiavgift ved at avgiftsgrunnlaget reduseres.

Den byttheandelen som representanten Slåtten viser til, har verken departementet eller Skattedirektoratet hatt til vurdering. Jeg ber derfor om forståelse for at det er vanskelig for meg å vurdere dette spørsmålet ut fra de opplysningene som jeg har så langt. Jeg vil imidlertid be Skattedirektoratet se nærmere på denne problemstillingen, herunder om de hensyn som ligger bak reglene, tilsi-er en slik fortolkning.

Svein Flåtten (H) [11:24:54]: Jeg har alltid forståelse for finansministerens problemer med eventuelt å svare på spørsmål der og da, men jeg oppfatter svaret som positivt.

Jeg har lyst til å understreke noe av det hun sier i sin oppstilling av regelverket, nemlig at dette har med konkurranse med vanlig næringsvirksomhet å gjøre. Dugnadsinnsats i bytte mot leie har etter mitt syn ingen innflytelse på det. Jeg tror mitt råd – og også min bønn – herfra må være at man må ta mer hensyn til frivilligheten. Da kan det være fristende å vise til kommunalministeren som nettopp var oppe og snakket om frivillighet i distriktene, at den må bevares, at ildsjelene må bevares. Jeg tror hun sa noe sånt som at vi ikke må tre løsninger ned over hodet på folk. Det er nettopp det man gjør her, og jeg håper at finansministeren tar det med seg.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:26:03]: Jeg sa i mitt svar at jeg skal be Skattedirektoratet om å se nærmere på den problemstillingen som her er tatt opp. Dette er et eksempel som har en detaljeringsgrad som gjør at det er veldig vanskelig å gå inn og si om det faller på den ene eller andre siden av regelverket. Men vi vil gjerne se nærmere på saken.

Hele bakgrunnen for at vi har grenseoppganger å gå her, er de situasjonene hvor man har stadig mer profesjonelle frivillige organisasjoner som kan levere varer og tjenester, som vil være i konkurranse med små næringsdrivende som driver innenfor det samme feltet. Det er derfor det er behov for å se på hvordan reglene anvendes i hvert enkelt tilfelle, hvis vi er i tvil.

Svein Flåtten (H) [11:26:54]: Det er riktig at frivillige organisasjoner etter hvert blir mer profesjonelle, men det er også et resultat av kravet fra samfunnet – det samfunnet som de lever i. Jeg tror at nettopp dette grensetilfellet når det gjelder dugnad, særlig i bytte mot leie, kanskje spesielt i bytte mot leie fra statlige institusjoner, er så vidt spesielt at det kanskje kan betinge særskilte løsninger innenfor regelverket. Jeg kjenner til problemene ved å endre på merverdiavgiftsloven. Det er ikke enkelt, og det

er mange hensyn å ta, og jeg må ønske finansministeren lykke til med å få til en god løsning her.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:27:40]: Jeg takker for alle lykkønskninger det er mulig å gi. Den saken som representanten Flåtten tar opp, er en sak som så langt ikke har vært til vurdering verken i Skattedirektoratet eller i Finansdepartementet. Det er når den saken eventuelt kommer dit, at vi kan gå inn i avgrensningsspørsmål.

S p ø r s m å l 2

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:28:15]: «Bioetanolbiler kommer dårlig ut av Regjeringens foreslåtte endringer i engangsavgiften. Finansdepartementet legger til grunn at det i typegodkjenningen som danner grunnlaget for motorvognregisteret, ikke fremgår om kjøretøyet kan benytte høyinnblandet biodrivstoff. Finansdepartementet mener derfor at det ikke er mulig å innpasse en særlig avgiftsmessig behandling av slike kjøretøy.

Vil statsråden, i påvente av nytt motorvognregister, gi bioetanolbilene en lettelse i engangsavgiften?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:29:00]: Jeg er fornøyd med at vi i forbindelse med statsbudsjettet for 2007 har kommet i gang med en omlegging av bilavgiftene i mer miljøvennlig retning. Vi foreslår altså et system som premierer biler med lavt CO₂-utslipp. Det er et viktig signal til både forbrukere og produsenter.

I det nye systemet vil engangsavgiften beregnes på bakgrunn av kjøretøyetts vekt, effekt og utslipp av CO₂. Dersom det ikke finnes opplysninger om utslipp av CO₂, brukes isteden bilens slagvolum. Opplysningene om vekt, effekt og CO₂-utslipp vil hentes fra motorvognregisteret. Motorvognregisteret baserer seg igjen på data fra typegodkjenning. Verken motorvognregisteret eller typegodkjenningen inneholder pr. i dag opplysninger om hvilke biler som kan bruke bioetanol. Det er heller ikke satt faste kriterier for hvilke kjøretøy som skal anses som bioetanolbiler. Alle bensindrevne kjøretøy vil i utgangspunktet kunne kjøres på drivstoff innblandet en større eller mindre grad av etanol. Andelen vil kunne økes, alt etter hvilke modifikasjoner som gjøres med bilene.

Som påpekt i budsjettforslaget, er det derfor ikke nå mulig å innpasse en særlig avgiftsmessig behandling av slike kjøretøy i den ordinære avgiftsfastsettelsen. Dette gjelder i utgangspunktet uansett hvordan en lettelse i engangsavgiften skal gjennomføres. Jeg har imidlertid allerede gitt Toll- og avgiftsdirektoratet i oppdrag å se nærmere på disse problemstillingene. Det er selvfølgelig på bakgrunn av den problemstillingen som representanten tar opp i sitt spørsmål. På bakgrunn av de tilbakemeldingene jeg får fra direktoratet, vil jeg vurdere hvordan avgiftshåndteringen av bioetanolbiler best kan tilpasses engangsavgiftssystemet.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:31:02]: Jeg takker for svaret.

(Gitmark)

Toll- og avgiftsdirektoratet og Vegdirektoratet bekrefter jo faktisk nå ifølge Norsk Bioenergiforening at det er fullt mulig å gi en særskilt avgiftslettelse for bioetanolbiler. Det å begynne med å få flere biler som kan gå på biodrivstoff, er meget positivt, og Høyre støtter også den omleggingen som finner sted for å få et mer miljøvennlig avgiftsregime.

Det vi ser, er at biler har en levetid på om lag 20 år. Og selv om ikke pumpene finnes i dag, vil de komme til etter hvert som vi får flere biler inn i markedet. Samtidig vet vi at avgiftsomsleggelsen som finansministeren har vært pådriver for, dessverre medfører at svært mange velger diesalbiler framfor f.eks. biodrivstoffbiler, som medfører både høyere CO₂-utslipp og ikke minst høyere partikkelutslipp. Hvordan ønsker statsråden at astmatikere og andre som lider av sykdommer knyttet til partikkelutslipp og NO_x-utslipp, skal imøtegå dette, og hva er hennes svar på de miljøutfordringene?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:32:19]: La meg ta bioetanolbiler først, for jeg er helt enig med spøreren i at det er ønskelig at vi får opp pumper med denne typen drivstoff, samtidig som vi får en større del av bilparken over til såkalte flexifuel-biler. I dag finnes det bare én pumpe i hele landet, og den står på Storo senter i Oslo. Det er litt langt å reise for de fleste som skulle kjøpe seg en bioetanobil. Men denne pumpen står jo der fordi jeg og vår regjering innførte fullt avgiftsfritak for såkalt E85. Jeg er veldig glad for at Høyre nå støtter et slikt avgiftsfritak som de selv ikke gjennomførte da de hadde departementet.

Det kan se ut som at det kan gå raskere å få til både i motorvognregisteret og i typegodkjenningen spesifikasjoner som gjør det lett å identifisere bioetanolbiler, slik at man blir enig om hva som er definisjonen på det, og at det deretter går an å differensiere engangsavgiften, slik at de kommer avgiftsmessig gunstig ut. Prisen er det jo forhandlerne som til syvende og sist bestemmer.

Resten rekker jeg dessverre ikke å svare på, hvis ikke representanten stiller meg et tilleggsspørsmål.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:33:31]: Sverige har om lag 30 000 E85-biler, USA har om lag 3,5 millioner E85-biler, og Brasil har 2,5 millioner E-100-biler. Norge selger i år kanskje så lite som 350 E85-biler. Det skyldes bl.a. at disse bilene koster 6 000–8 000 kr mer enn vanlige bensinbiler, og avgiftssystemet ivaretar dessverre ikke de miljøvennlige aspekter som det har. Jeg ber derfor statsråden speede opp arbeidet med å få til en avgiftsomslegging som faktisk gir biodrivstoffbiler en avgiftslettelse. Det har blitt sagt fra Nobio at man antar at en avgiftslettelse på om lag 20 000 kr vil medføre et salg på 2 000–3 000 biler i 2007 alene.

Man vet i dag at hybridbiler har et særuntak fordi deres batterier veier betydelig mer. Kunne man ikke tenke seg en slik sjablongmessig avgift for hybridbiler på f.eks. 75 pst. av ordinært CO₂-utslipp?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:46]: Heldigvis for arbeidet med å få til en mer miljøvennlig bilpark har det vært et regjeringsskifte, for jeg har umiddelbart etter at vi startet, satt i gang med å få til dette arbeidet over et bredt spekter. Det dreier seg om de generelle avgiftsendringene i engangsavgiften, det dreier seg om det vi skal gjøre når det gjelder årsavgift i forhold til lokale utslipp – som også er varslet – og det dreier seg om alt dette arbeidet for å få til større bruk av flexifuel-biler eller mye større bruk av bioetanol.

Hybridbilene er identifiserbare i motorvognregisteret i dag. Den jobben vi skal gjøre nå, er å få biodrivstoffbilene identifiserbare. Det kan gå fortere enn det vi trodde da vi la fram budsjettet. Jeg har høyt trykk på dette arbeidet, fordi det er et sterkt ønske fra denne regjeringen å få opp det markedet som gjør at det er interessant å kjøpe seg en bil som kan gå på E85, samtidig som vi får forgang i arbeidet med å få opp pumpene. Men det er forskjell når det gjelder avgiftssystemet ut fra ulike modeller, slik at det bildet representanten Skovholt Gitmark tegner av avgiftsforskjellene når det gjelder flexifuel-biler, blir litt for generelt.

S p ø r s m å l 3

Per Roar Bredvold (FrP) [11:36:24]: Jeg ønsker å stille kommunal- og regionalministeren følgende spørsmål:

«Som stortingsrepresentant fra Hedmark har jeg fått mange henvendelser fra folk flest blant annet om lang saksbehandlingstid ved forskjellige søknader. I avisen Glåmdalen av 30. oktober i år kunne vi lese om noen som ville selge en gård, og at saksbehandlingstiden tok nøyaktig ett år.

Er statsråden fornøyd med dagens praksis, eller vil Regjeringen jobbe for at saksbehandlingstiden blir så kort som mulig?»

Statsråd Åslaug Haga [11:36:58]: For privatpersoner og næringslivet er effektiv saksbehandling i offentlig sektor svært viktig. Jeg må begrense mitt svar til å gjelde det som hører inn under mitt ansvarsområde, altså statens forhold til kommunal forvaltning. Det er min oppfatning at kommunene må sørge for effektivitet og brukervennlighet i sin saksbehandling.

En nærliggende tanke når det gjelder å redusere saksbehandlingstida, kan være å innføre saksbehandlingsfrister. Et dilemma når det gjelder saksbehandlingsfrister, er likevel at de samlede ressursene til saksbehandling ikke øker som følge av frister. Resultatet kan bli at kommunene må overføre ressurser fra andre sektorer til den sektoren hvor det innføres frister. Dermed flytter en bare på problemet. Det er også slik at det er den enkelte kommune sjøl som er nærmest til å vite hvilke saker som haster mest.

Samtidig må vi alltid vurdere om vi i prioriterte sektorer skal ha saksbehandlingsfrister for kommunene. Også på dette området står vi overfor den klassiske avveiningen mellom statlig styring og lokalt sjølstyre.

Etter min mening må statens rolle likevel først og fremst være å tilføre kommunesektoren nok ressurser, slik at kommunene har kapasitet til effektiv og rask saksbehandling.

Regjeringas satsing på kommuneøkonomi er et viktig bidrag for å holde saksbehandlingstidene nede. Kommunesektoren må sørge for at den veksten som kommunene nå har, brukes til å tilby innbyggerne bedre tjenester. Vi er nå i den situasjon at norske kommuner i 2006 og 2007 vil ha en vekst på over 18 milliarder kr. Disse pengene skal sjølsagt gå til mye. De skal gå til vedlikehold og til nedbetaling av gjeld. De skal gå til bedre tjenester innenfor skole og eldreomsorg, barnevern, kultur osv. Men det er utvilsomt slik at norske kommuner nå har mulighet til å styrke saksbehandlingskapasiteten, og dermed vil også saksbehandlingstida kunne gå ned.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:39:57]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg for så vidt synes var greit.

Jeg håper og tror at statsråden har forståelse for at når en sak drar ut, påfører det søkerne store ekstrautgifter. Det påfører også dem som søker, både uro og usikkerhet om hva som skjer. I det eksempelet jeg nevnte, var det noen som ønsket å selge en gård. Det tok nøyaktig ett år før de fikk et positivt svar. Jeg håper at statsråden er enig med meg i at det er for lang tid.

Statsråden snakker litt om saksbehandlefrister. Da kan det være interessant å høre litt mer fra statsråden om hvor lange fristene kan tenkes å bli, med den regjeringen vi har i dag. Saker tar lang tid, og det skaper som sagt usikkerhet, medfører ekstra utgifter etc. Det er derfor viktig at det er helt klare retningslinjer for hvor lang tid en sak skal ta. Uansett hvor stor saksmengde en kommune har, må den prioritere dette.

Statsråd Åslaug Haga [11:41:03]: Jeg må be om forståelse for at jeg ikke kan gå inn i denne enkeltsaken som representanten Bredvold omtaler, men om det allmenne er vi helt og fullt enige. Vi har for lange saksbehandlingstider i mange kommuner i dag. Vi må få dem ned, og jeg mener vi gir et solid bidrag til det når vi nå styrker kommuneøkonomien så betydelig som vi gjør.

Så må vi alltid vurdere hvilke sektorer det er klokt å ha saksbehandlefrister i. Når det gjelder byggesaker, har vi etablert et intrikat system av frister. Hvorvidt man skal gjøre det også på andre saksområder, vil vi ha til løpende vurdering, men da hele veien i dette perspektivet: Hva er det klokt å pålegge kommunene? Hva er det klokkest at kommunene håndterer sjøl?

Per Roar Bredvold (FrP) [11:42:09]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

Mange kommuner sliter med befolkningsnedgang. Når man har en såpass lang saksbehandlingstid at man ikke får tilflytting på grunn av det – i dette tilfellet står gården tom, men det er mange slike saker, dette er bare ett eksempel av mange – er ikke det med på å bidra til at det blir vekst i en kommune, og heller ikke til at det blir befolkningsøkning. Det vil heller bli en befolkningsnedgang, for

i mellomtiden kan det hende at de som var interessert i en eiendom eller et hus, finner seg noe annet et annet sted. I tillegg kommer det økonomiske aspektet for søkerne. Kunne statsråden tenke seg at hvis man overskrider saksbehandlingstiden – mange håper det blir fortgang i arbeidet, og at man tenker litt mer på det – kan søkerne få dekket i hvert fall noen av sine utgifter? I dette tilfellet måtte søkerne ut med ca. 50 000 kr ekstra på grunn av lang saksbehandlingstid, i henhold til denne avisartikkelen.

Statsråd Åslaug Haga [11:43:19]: Igjen: Om det generelle er vi helt enige. Det er ikke holdbart at saksbehandlingstida skal være så lang som man her omtaler. Jeg ser klart at det har konsekvenser for den enkelte, og det kan være uheldig også ut fra hensyn som representanten Bredvold nevner her, som at man ikke vil bosette seg på et sted, men velger helt andre løsninger.

Så til spørsmålet om sanksjoner i forhold til saksbehandlefrister. Først må vi avklare på hvilke områder man skal ha disse fristene. Men hvis man bestemmer seg for å ha frister, mener jeg det er helt rimelig at man også har sanksjonsmuligheter, at det har en konsekvens at man ikke oppfyller fristene. Det er et spor man har valgt å gå inn på når det gjelder byggesaker, hvor systemet fungerer slik at hvis fristen overskrides, reduseres byggesaksgebyret. Så det er helt opplagt at skal man sette frister, må det også ligge et klart incentiv her for at de som har fått fristen, faktisk følger opp.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 14.

S p ø r s m å l 1 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Kari Lise Holmberg til arbeids- og inkluderingsministeren, er overført til kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Kari Lise Holmberg (H) [11:45:02]: Jeg vil få stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren, men det blir vel besvart av kommunal- og regionalministeren:

«Det fremkommer av Aftenposten den 26. oktober i år at det hersker stor uklarhet om kostnadene med å gjøre offentlige bygninger tilgjengelige for alle. I en offentlig utredning (NOU 2005:8) er kostnadene på 80 mrd. kr. Nå har en gjennomgang av sivilingeniør Finn Aslaksen vist at det vil koste ned mot 10 mrd. kr å gjøre landets offentlige bygg tilgjengelige for funksjonshemmede.

Hva vil Regjeringen gjøre for å komme frem til et reelt og sikkert tallmateriale?»

Statsråd Åslaug Haga [11:45:55]: Som ledd i arbeidet med revisjon av plan- og bygningsloven har jeg bestilt en utredning for å beregne kostnadene ved å kreve universell utforming i eksisterende bygg, anlegg og utearealer rettet mot allmennheten. Universell utforming betyr at produkter, byggverk og uteområder skal utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte

så langt det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler. Norsk institutt for by- og regionforskning, NIBR, utfører arbeidet, og vi regner med at rapporten er ferdig i mars 2007. Utredningen skal finne et mer presist anslag på kostnadene ved oppgradering av bygninger rettet mot allmennheten.

Regjeringa er sjølsagt positiv til å følge opp Syse-utvalgets forslag om å kreve universell utforming for nye bygg rettet mot allmennheten. Vi kommer ikke unna at prislappen NIBR kommer fram til, vil være avgjørende for hvor raskt vi kan følge utvalgets forslag om å kreve universell utforming også for eksisterende bygg. Men la det ikke være noen tvil om våre målsettinger og ambisjoner knyttet til tilgjengelighet.

NIBR er i tillegg til det jeg har nevnt, bedt om å peke ut bygningstyper hvor en oppgradering vil ha størst effekt i forhold til utgifter. Videre er de bedt om å gi råd om prioritering av type bygg i forhold til nytteeffekt og viktighet.

I tillegg har departementet bedt Statens bygningstekniske etat om å utrede hvilke konkrete krav de mener bør stilles i forskriftene, dvs. hva som konkret skal legges i kravet om universell utforming, herunder hvilke elementer av bygg, anlegg og uteområder som må følge krav om universell utforming.

Kari Lise Holmberg (H) [11:48:17]: Statsråden nevnte selv Syse-utvalgets gjennomgang og kravet der. Dette er politisk sett en gammel sak, for å si det sånn. Det er ikke noe nytt som har kommet på bordet i denne omgang.

Jeg kikket litt på budsjettet for 2007. Der står det at universell utforming av boliger og andre bygg skal gis høy prioritet, og at byggenæringen oppfordres til å følge opp, som statsråden sa. Videre skal det være en vurdering av teknisk forskrift til plan- og bygningsloven, slik statsråden også orienterte om. Men det står altså lite eller ingenting om konkrete tiltak eller tildeling av ressurser fra Regjeringens side. Jeg ønsker derfor å være ganske konkret og rett på sak: Når og hvordan vil Regjeringen bedre forholdene for de funksjonshemmede? Når kan de funksjonshemmede vente å se konkrete resultater?

Statsråd Åslaug Haga [11:49:26]: Representanten Holmberg har helt rett i at dette er en gammel politisk sak, og det er blitt gjort altfor lite på feltet universell utforming i de seinere åra.

Nå har vi en gjennomgang av bygningsdelen i plan- og bygningsloven. Det er et viktig felt, hvor vi må være tydelige i forhold til universell utforming. Nå går diskusjonen på hvordan vi skal utforme kravene. I tillegg har vi Husbanken som et viktig virkemiddel. Husbanken har et klart fokus på universell utforming, og det gjøres mye godt arbeid i Husbanken på dette området.

Men jeg syns ikke det er noe vanskelig å si at vi har mange store uløste oppgaver på feltet, for det var ikke mye å ta over etter andre på dette området heller.

Kari Lise Holmberg (H) [11:50:38]: Det er vel sånn at mye står i kontrast til valgkampen som regjeringspartiene førte ved siste stortingsvalg, også på dette feltet. Når det gjaldt å bedre forholdene for ressursvake grupper, var det nærmest ikke måte på hva man skulle gjøre, bare man kom i regjering. Nå ser vi at mange oppgaver godt kunne vært løst, for oppgavene ligger klare, men det er spørsmål om finansiering, og det er spørsmål om vilje til å få det gjennomført her og nå. Men i budsjettet for 2007 ligger det ingen tiltak. Synes ikke statsråden det er litt merkevordig i forhold til den valgkampen som også statsrådets parti var med på å føre, og alle løftene som ble gitt overfor utsatte grupper?

Statsråd Åslaug Haga [11:51:33]: Jeg er glad for engasjementet til representanten Holmberg. Vi trenger oppmerksomhet, vi trenger «trøkk», og vi trenger fokus på disse spørsmålene. Men det er litt spesielt når hun viser til vilje til gjennomføring, for Høyre satt i regjering i fire år og viste svært liten evne til handling. Jeg mener at vi nå bør ha kommet dit at universell utforming ikke bare er et honnørord, men et ord med materielt innhold. Vi kommer ikke unna at bygningsdelen av plan- og bygningsloven blir viktig, for det er der vi vil kunne påvirke aktørene i byggebransjen for å tilrettelegge for funksjonshemmede. I tillegg skal vi gjøre en del ting, og ikke minst bruker vi Husbanken som et sentralt virkemiddel i den sammenheng.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 4.

S p ø r s m å l 4

Fra representanten Finn Martin Vallersnes til utenriksministeren:

«Hva er status for syrisk og iransk rettsforfølgelse av de ansvarlige bak angrepene på de norske ambassadene i Damaskus og Teheran, og er utenriksministeren fornøyd med prioriteringen av disse svært alvorlige sakene i de to lands rettssystemer?»

Presidenten: Dette spørsmål er utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 5 og 6 vil bli besvart etter spørsmål 25, dvs. til slutt i spørretimen, og spørsmål 7 vil bli besvart etter spørsmålene 15, 16, 17, 18 og 19.

Vi går da til spørsmål 15.

S p ø r s m å l 15

Odd Einar Dørum (V) [11:52:56]: Jeg tillater meg å stille dette spørsmål til justisministeren:

«Forsikringssvindler er et stadig økende problem. Omfanget er anslått til å være stort, med betydelige mørketall. Dette innebærer store kostnader for forsikringsselskaperne, forbrukerne og samfunnet for øvrig. Bare et mindretall av svindelforsøkene blir avslørt og rettslig forfulgt.

Hvilke tiltak vil statsråden treffe både for å motvirke forsikringssvindler generelt og for å sikre at anmeldte for-

sikringssvindler blir fulgt opp av politi og påtalemyndigheter?»

Statsråd Knut Storberget [11:53:27]: Statistikken over anmeldte forsikringsbedragerier for perioden 2000–2005 viser en nedgang i anmeldte forhold, fra 367 i 2000 til 196 i 2005. Det er likevel grunn til å anta, slik representanten Odd Einar Dørum også gjør i spørsmålet, at mørketallene på dette området er store, og at anmeldelsestallene ikke gir et riktig bilde av situasjonen. Det er også bakgrunnen for at Regjeringa har valgt, i tråd med Soria Moria-erklæringa, å sette i verk tiltak for å øke oppklaringsprosenten også på dette området.

Effektiv forebygging og kriminalitetsbekjempelse av forsikringsbedragerier forutsetter bl.a. et godt samarbeid mellom politi, påtalemyndighet og forsikringsbransjen. Jeg har derfor forelagt spørsmålet for Politidirektoratet og Riksadvokaten. Politidirektoratet opplyser at det allerede er etablert et nært samarbeid mellom direktoratet og Finansnæringens Hovedorganisasjon for å diskutere tiltak rettet mot utviklingen innen forsikringsbedragerier. For å øke mulighetene for å avdekke og straffeforfølge økonomisk kriminalitet, herunder forsikringssvindel, vil politiet arbeide videre med kompetansehevende tiltak, som jeg mener er åpenbart nødvendig.

Økoteamene i politidistriktene, som spøreren kjenner godt til, skal utvikles til å bli kompetente og stabile fagmiljøer for å ta seg av bl.a. denne type saker. Politidirektoratet vil i samarbeid med Politihøgskolen arbeide videre med å videreutvikle finansiell etterforskning som fag, spesielt gjennom å styrke faget i høgskolens grunnutdanning. Det kan også nevnes at Finansnæringens Hovedorganisasjon bidrar med undervisning om forsikringsbedragerier på Politihøgskolen.

Riksadvokaten viser overfor meg bl.a. til en rapport mottatt 9. august i år fra Finansnæringens Hovedorganisasjon om «Politiets oppfølging av anmeldt forsikringssvindel». Det framgår av rapporten at forsikringsselskapene anmeldte 806 saker til politiet i perioden 2001–2004, og at bortimot halvparten av de politianmeldte sviksakene ble henlagt. Videre framgikk det at 68 pst. av alle anmeldte sviksaker enten ble henlagt eller ikke sluttført før det var gått mer enn ett år. Undersøkelsen viser også at klager over politiets henleggelse sjelden fører fram.

På denne bakgrunn har Riksadvokaten oppfordret forsikringsselskapene til å klage over henleggelse som selskapene er uenige i, til Riksadvokaten, også i de tilfeller der klagen vil være en «tredjeinstansklage», der Riksadvokatens vedtak ikke kan påklages. Dette vil særlig gjelde dersom forsikringsselskapene mener å ha avdekket systematiske feil ved politiets og eventuelt statsadvokatens håndtering av sakene. En slik klage vil være noe annet enn en klage på avslag i enkeltsak. Hittil har Riksadvokaten ikke mottatt klager fra næringen. Riksadvokaten er i dialog med Finansnæringens Hovedorganisasjon, og det er berammet et møte i nær framtid for å drøfte rapporten og de spørsmål som etter forsikringsnæringens syn gir grunn til bekymring. Riksadvokaten framholder at man etter møtet vil vurdere om det er behov for nærmere undersø-

kelser eller tiltak på dette området. Jeg vil også sjøl, som jeg har gitt uttrykk for i media, ta initiativ til et møte mellom politisk ledelse i Justisdepartementet og de aktuelle organisasjoner som har tatt opp dette spørsmålet.

Jeg vil understreke igjen at bekjempelse av økonomisk kriminalitet er høyt prioritert for Regjeringa. Og det er satt i verk tiltak for å bedre situasjonen. For det første er det avgjørende at vi får nok bemanning ute i politidistriktene slik at man nettopp ser seg råd til også å gå inn i denne type saker som ikke synes å være dagsaktuelle, men som kanskje er mer i mørke enn det annen type kriminalitet er. Det er årsaken til at Regjeringa har bevilget nærmere 100 mill. kr ekstra til politiet i inneværende år.

Det er også viktig for oss å signalisere at når vi ønsker et maksimalt opptak på Politihøgskolen, slik vi nå foreslår i budsjettet for neste år, skal det danne grunnlag for å kunne ta seg av denne type vanskelige problemstillinger, som jeg synes det er prisverdig at representanten Dørum tar opp på denne måten.

Så vil jeg også vise til den tilleggsproposisjonen som Regjeringa kom med i fjor, der vi styrket bevilgningen til Økokrim med totalt 6,2 mill. kr, som tilsvarer ca. 11 årsverk, dette nettopp for å sette styrke bak hvitvaskingsenheten – hvitvasking som jo har nær sammenheng med den type kriminalitet som representanten Dørum nå trekker fram.

For øvrig mener jeg det er god grunn til å videreføre de gode tiltakene i handlingsplanen mot økonomisk kriminalitet som Bondevik II-regjeringa og daværende justisminister Dørum lanserte i 2004, og de må følges opp bl.a. med konkrete bevilgninger.

Odd Einar Dørum (V) [11:58:21]: Jeg er glad for det alvor og den tyngde som justisministeren legger bak det å se på dette temaet. Beskrivelsen av at det er store mørketall, deler vi.

Jeg er også glad for at det er etablert en systematisk kontakt og skal være det mellom politimyndighetene, altså Politidirektoratet, og bransjen. Jeg ser positivt på at Riksadvokaten – etter den orienteringen som jeg også er kjent med, fra august i år, om hvordan anmeldte saker behandles – rett og slett oppfordrer til at man påklager henleggelse man er uenig i. Dette synes jeg er konstruktive bidrag.

Det som er urovekkende, synes jeg, er at bransjen forteller meg at svindelen i Norge regnes for å være større enn overskuddet i forsikringsbransjen, og at det veltes over på forbrukerne. Så på den måten blir det et forbrukerspørsmål. Men det som jeg synes er mer urovekkende, er nettopp det statsråden tar opp, at vi kan risikere hvitvasking. Jeg har hvitvaskingseksempler knyttet til svindel med bil, og vi kan ha uro for at det knytter seg til at mafia kan få tilknytning til Norge.

Hvordan ser statsråden på disse utfordringene?

Statsråd Knut Storberget [11:59:24]: Det er urovekkende når vi ser på omfanget av forsikringssvik i Norge. Og det er særlig urovekkende at det dreier seg om mer enn – jeg holdt på å si – bagatellmessige feil fra hverdags-

lige forsikringstakere. For vi ser altså et mønster som kan innebære at det er nære bånd mellom dem som begår forsikringsbedragerier, og organisert internasjonalt rettet kriminalitet. Det er bakgrunnen for at Regjeringa – så tidlig etter at vi tiltrådte – valgte å øke bevilgningene til Økokrim, og nettopp i forhold til hvitvaskingsenheten. Det er gjort et veldig godt arbeid med å lage lovregler, lage instruksjer og å pålegge bl.a. finansnæringen, advokater og andre å rapportere inn mistenkelige transaksjoner. Vi var helt avhengige av å mønstre opp mannskapet på Økokrim, for å analysere og tolke de meldingene som kommer inn. Nå skal vi ta neste skritt til neste år, når det bl.a. gjelder å ruste opp utstyret for hvitvaskingsenheten. Det er mitt håp at nettopp noe av den kriminaliteten som er knyttet til forsikringsbedrageri, kan bli avdekket gjennom arbeidet på Økokrim.

Odd Einar Dørum (V) [12:00:32]: Jeg ser selvfølgelig positivt på det som statsråden har uttalt om Økokrim, og deler det bra. Men gjennom kontakt med bransjen er jeg kjent med at de også er avhengige av det som skjer i de enkelte politidistriktene. Bransjen har orientert meg om at de f.eks. har hatt et svært konstruktivt møte med Hordaland politidistrikt, for å etablere arbeidsformer som er gjensidige og gode, slik som også statsråden trekker opp.

Jeg har selv vært til stede på møte hvor jeg med bekymring har måttet lytte til f.eks. evnen og muligheten ved landets største politidistrikt, nemlig økonomiavsnittet ved Oslo politidistrikt, til å ta disse sakene. Jeg vil rett og slett oppfordre statsråden sterkt til gjennom sitt praktiske håndverksarbeid – jeg vil si det på den måten – å se på hvordan denne enheten er, om den er godt nok organisert, om man har konsentrert behandlingen av saker nok, om saker som kanskje legges ut til bydelsstasjoner, skulle vært sentralisert. Jeg vil rett og slett be statsråden følge opp dette konkret, også her i Oslo. For blir terskelen lav her, er veien også lettest her til den organiserte kriminaliteten.

Statsråd Knut Storberget [12:01:38]: Det vil jeg svare ja på. Det vil jeg gjøre. Den oppfordringen tar jeg.

Budskapet i denne replikken er jo det som jeg også mener er svært viktig. Vi kan bygge opp et sentralt Økokrim som er sterkt, og som gjør en god jobb, men vi er helt avhengige av at politidistriktene ute også klarer å ta tak i denne type saker. Det er jo derfor jeg mener at det arbeidet som den forrige regjeringa gjorde i forhold til å bygge opp økoteamene som vi nå har i alle politidistriktene, er viktig. Men det er samtidig også viktig at man får kvalifisert finansiell rådgivning inn i disse økoteamene. Det er også bakgrunnen for at Regjeringa i neste års budsjett bl.a. foreslår å øke tilskuddet til bistandsrevisor ute i politidistriktene med 10 mill. kr, som er svært nyttige kroner for nettopp også å gi status til denne type etterforskning. For det er åpenbart at dette er skjult kriminalitet, som ikke bestandig får det samme fokus som det faktisk fortjener, verken politisk eller ute i media. I så måte vil jeg rette honnør

til spørderen, som velger å ta det opp i Stortingets spørretime.

S p ø r s m å l 1 6

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:02:59]: Jeg ønsker å stille justisministeren følgende spørsmål:

«Undertegnede har merket seg at statsråden er fornøyd med at den gjennomsnittlige oppklaringsprosent på all kriminalitet skal være minst 38, og at dette skal være et landsgjennomsnitt, med mulighet for lokale avvik.

Hva er årsaken til statsrådens lave ambisjonsnivå, hvorfor aksepteres det at mer enn 60 pst. ikke nødvendigvis oppklares, og er ikke statsråden samtidig bekymret for at dette kan støte folks alminnelige rettsfølelse?»

Statsråd Knut Storberget [12:03:28]: En av hovedsatsingene for Regjeringa er nettopp å øke oppklaringsprosenten, ved siden av at vi skal reagere raskere og bedre, få bort soningskøen og forebygge bedre. Dette er jo et av de viktigste satsingsområdene i kriminalpolitikken til Regjeringa. I den grad noen av mine uttalelser tidligere, eller budsjett dokumenter, har blitt tolket i den retning at jeg nå slår meg til ro med at oppklaringsprosenten i Norge er på vei opp, så kan jeg med en gang avkrefte det. Slik er det ikke. Vi er fornøyd med at politiet nå faktisk gjør en bedre og bedre jobb og får opp oppklaringsprosenten, samtidig som vi ser at saksbehandlingstida går ned i politidistriktene, og man får bort restansene. Det er vi svært fornøyd med og stolte over. Men vi er ikke fornøyd nok. Vi må videre.

En av de store utfordringene i kriminalitetsbildet i Norge er faktisk at vi må oppklare mer av kriminaliteten, enten det gjelder vold i nære relasjoner, seksuelle overgrep, eller, som vi var inne på i sted, forsikringssvik, osv. Så jeg vil ikke bli tolket i retning av at jeg nå har slått meg til ro med dette. Det er jo det vi setter i verk tiltak for, og som er spennende. Jeg mener for øvrig at mye av kriminalpolitikken bør dreie seg om hvordan vi skal oppklare mer, ikke bare om hvor lang straffen skal være. Det har jeg sagt mange ganger.

Oppklaringsprosenten varierer sterkt innenfor de forskjellige lovbrudd. I 2005 var oppklaringsprosenten for økonomisaker på 72,3, for vold på 60,8, for narkotika på 90,2 – det skyldes jo litt hva slags type saker som kommer politiet for øret når det gjelder narkotika – og for vinningskriminalitet var den på 17,8, mens vi også har politidistrikt med en svært lav oppklaringsprosent, også under 17,8. Det har jeg sagt mange ganger, at det er ikke til å leve med. Det er tall vi må ha opp. Jeg er glad for at oppklaringsprosenten i hvert fall for første halvår i år ser ut til å stige. Sjøl om man erfaringsmessig skal være varsom med å tolke de første halvårstall, tror jeg nok at vi vil komme bedre ut i år enn det vi har gjort tidligere.

Innenfor vinningskriminalitet er det særlig tyverier i storbyene som jeg oppfatter som et økende problem, med mange anmeldte forhold med få eller ingen opplysninger om gjerningsperson, tidspunkt eller sted for lovbruddene. Vi har satt oss et mål for neste års budsjettperiode om at

man i hvert fall må opp i 38 pst. oppklaring for all kriminalitet. Det målet er fastsatt ut fra det som samlet sett er realistisk for politiet å oppklare i dagens situasjon. Men la det ikke herske noen tvil om at vi ønsker å komme høyere enn det. Vi må bare ha noe å strekke oss etter, og det må være realistisk.

Regjeringa har iverksatt flere tiltak for å øke oppklaringsprosenten, bl.a. å øke tilskuddet til norsk politi, å få politiet bedre organisert til nettopp å møte spesielle typer kriminalitet, og gjengangerprosjekt, den innsatsen som nå rettes mot gjengkriminaliteten i Oslo, og også det arbeidet som vi kommer til å presentere i Stortinget før jul, om å utvide DNA-registreringen. Jeg tror vi vil høste en tilnærmet like god erfaring fra en slik registrering som man gjør i England, en betydelig økning av oppklaringsprosenten i de saker hvor man sliter, nemlig de som gjelder vinningskriminalitet.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:06:43]: Jeg takker statsråden for svaret, først og fremst. Etter å ha hørt på redegjørelsen er jeg overrasket over at han har valgt å legge seg så lavt, for her har jo statsråden tilkjennegitt at vi har verktøyet. Vi har mulighetene for å gjøre noe, men likevel legger han i St.prp. nr. 1 opp til at vi skal ha en oppklaringsprosent på 38 i gjennomsnitt. Det tallet betyr at 60 pst. faktisk ikke nødvendigvis skal oppklares.

Jeg oppfatter også at statsråden her sier for lite om hva han ikke ønsker å ta nok tak i. For det er et faktum at når man har lagt seg på et tall for oppklaring på 38 pst., betyr det, slik jeg ser det, at en vesentlig del av kriminaliteten faktisk ikke vil bli oppklart. Når statsråden så redegjør for hva han har tenkt å gjøre, burde jo ambisjonsnivået også prosentvis ha vært i stil med det, synes jeg. Eller er det slik at statsråden bruker dette som et alibi hvis han ikke lykkes? Han setter altså i verk mange nye tiltak, men han legger seg så lavt at han etterpå kan vise til suksess. Er ikke det veldig defensivt?

Statsråd Knut Storberget [12:07:39]: Nei, jeg mener at her er det en mulighet for politiet til å kunne strekke seg etter mål som vi faktisk ser kan nås. Vi må ha såpass mange tanker i hodet på én gang at vi kan si at vi har noen mål underveis, særlig på de områdene hvor vi sliter.

Det er også grunn til å peke på at den gjennomsnittlige oppklaringsprosenten har ligget stabilt på ca. 36 siden 2002. For første halvår av 2006 har det imidlertid vært en økning, til 39,7 pst., totalt sett. Det representerer en bra jobbing, som denne regjeringa ikke kan høste all ære for, men det representerer en bra jobbing også fra politiets side. Jeg ser at vi må videre: Vi kan ikke leve med en oppklaringsprosent – særlig når det gjelder vinningsforbrytelser – som ligger under 20 pst. Det er nettopp derfor vi setter i verk disse tiltakene.

Jeg håper også at Fremskrittspartiet og representanten Ellingsen blir fornøyde når vi før jul kommer til Stortinget med forslag om en utvidelse av DNA-registeret.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:08:42]: Til det siste vil nok svaret være et uforbeholdent ja. Vi skal selvfølgelig

lig støtte opp om alle gode forslag som Regjeringen kommer med. Det skulle bare mangle. Vi har nok et felles mål i så måte.

Jeg er, som sagt, fremdeles betenkt over at man legger ambisjonsnivået så lavt – iallfall prosentvis – selv om statsrådets ambisjon tydeligvis er høyere når det gjelder det han legger fram nå, i forhold til det som står i proposisjonen.

Det hadde i så måte kanskje vært fristende å utfordre statsråden med hensyn til et konkret tema. Det gjelder typen av kriminalitet. Jeg går ut fra at det er ulik grad av alvorlighet innenfor dette. Vinningsforbrytelser er kanskje ikke det verste, men det mest irriterende og mest frustrerende, og volumet her er veldig stort. For en tid siden ble statssekretær Anne Rygh Pedersen intervjuet i forbindelse med etterforskningen av en drapssak. Hun uttalte at det ikke nødvendigvis var viktigst å prioritere etterforskning av drapssaker. Da blir mitt spørsmål: Deler statsråden denne oppfatningen, eller skal det fortsatt være slik at det ikke skal være noen tvil om at den mest alvorlige kriminaliteten skal ha høyest prioritet?

Statsråd Knut Storberget [12:09:43]: Jeg tør ikke gå god for spørrerens framstilling av sitatet fra min statssekretær i så henseende. La det ikke herske noen tvil om at de alvorligste forbrytelsene skal ha høy prioritet ute i politidistriktene. Det har de også.

Når det gjelder spørsmålet om oppklaringsprosent i forhold til f.eks. drap, kommer vi godt ut. Politiet legger stor tyngde i å få oppklart slike saker. Når det gjelder de drapene man har hatt i Norge i løpet av de siste ti årene, er oppklaringsprosenten god. Det er svært få drap som ikke oppklares. Mange av drapene oppklares faktisk ganske raskt.

Det betyr imidlertid at vi har en annen type alvorlig kriminalitet som ikke på langt nær har en så god oppklaringsprosent. Det gjelder særlig vold i nære relasjoner, som vi aldri får noen anmeldelse av. Det gjelder vold mot barn – jeg skal svare på spørsmål om det senere i spørretimen – og også spørsmål om voldtekt. Vi står overfor en situasjon hvor 95 pst. av de jentene som voldtas i Norge, aldri opplever at det idømmes straff. Jeg hilser hjertelig velkommen ethvert politisk trykk når det gjelder dette, og vi jobber med tiltak for å bedre situasjonen.

S p ø r s m å l 1 7

Hans Olav Syversen (KrF) [12:11:00]: «Vold og alkohol er dessverre ofte to sider av samme sak. I deler av Oslo sentrum er ansamlingen av skjenkesteder svært tett, noe som utløser behov for betydelig politiinnsats for å sikre ro og orden. Dette er politiresurser som med fordel kunne vært benyttet på annen måte, bl.a. til økt tilstedeværelse i flere bydeler. Det foreligger nå forslag om å redusere antall skjenkebevillinger med 25 pst. i de mest belastede sentrumsgatene.

Vil statsråden støtte et slikt forslag i arbeidet for et tryggere Oslo?»

Statsråd Knut Storberget [12:11:39]: Jeg skal være varsom med å gi støtte til konkrete lokale tiltak som jeg ikke helt kjenner til forutsetningen for.

Jeg har lyst til å si med en gang: La det ikke herske noen tvil om at den type tiltak som representanten her spør om, som går ut på å kunne dempe kriminaliteten i byen, har min støtte. Jeg ikke bare støtter dette, jeg mener at det faktisk er noe av det viktigste man kan gjøre lokalt. Noe av det viktigste vi kan gjøre i kriminalpolitikken, er nemlig å forebygge kriminelle handlinger. Den sammenhengen vi ser mellom alkoholbruk og vold, er en av de mest veldokumenterte sammenhenger som finnes, men noen ganger føler jeg at det er disse sammenhengene som er minst respektert politisk. Vi er helt avhengige av at vi i mye større grad får satt søkelyset på dette. Det er bra at det stilles spørsmål om dette i spørretimen. Jeg er veldig glad for at Politiets Fellesforbund i disse dager nettopp setter dette på dagsordenen. Det må tross alt være mye bedre at vi klarer å forebygge kriminaliteten før den skjer, før slagene kommer, istedenfor at vi skal lage oss et reparasjons-samfunn med ansatte i politiet og i sykehus – og i hva det nå måtte være – som i mange tilfeller blir beskyldt for å være «på hæla».

Når det gjelder retningen av den type tiltak som representanten spør om, påhviler det kommunene et stort ansvar. Jeg mener at det er en forpliktelse også for oss i regjering og for politikerne i Stortinget å sette søkelys på dette i større grad. Vi må legge politikken til rette for at vi klarere kan se konsekvensene av de lokalpolitiske vedtakene og ha en rammelovgivning der man kanskje i mye større grad fokuserer på dette. Spørsmål knyttet til alkoholloven tilligger et annet departement enn mitt, men jeg vil særlig nevne at slike spørsmål har stor betydning kriminalpolitisk, som f.eks. spørsmål om hvor mange skjenkesteder man skal ha, hvor lang åpningstiden skal være, og hva slags prosess man skal ha for å kunne gi en bevilling.

Jeg vil særlig peke på det arbeidet som vi nå gjør for å etablere politiråd ute i kommunene. Jeg håper at nettopp det å diskutere rus- og alkoholpolitikk blir sentralt der, ikke bare på den måten at politiet sier fra, men at de også har mulighet til å bli hørt.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:13:56]: Jeg tror ikke jeg er uenig i noe av det som statsråden sa i sitt svar.

La meg følge opp ett poeng, nemlig spørsmålet knyttet til rammelovgivningen. I alkoholloven er det nedfelt regler for hvordan bevilling skal gis, og hvordan den skal utøves. Politiet er høringsinstans – akkurat som mange andre er det – i en søknadssituasjon. Jeg er klar over at dette ikke er innenfor justisministerens primære område, men det er en så sterk sammenheng mellom politiets mulighet til å kunne påvirke dette positivt og alkoholloven, at jeg allikevel har lyst til å spørre: Kunne man i en slik vurdering fra Regjeringens side se for seg en styrking av det vi kan kalle politiets innsigelsesrett knyttet til lov og orden og til behovet for å forebygge kriminelle handlinger, en styrking som jeg skjønner at statsråden, i samarbeid med sin kollega, er innstilt på å gjennomføre?

Statsråd Knut Storberget [12:15:10]: Svaret er ja. Det er forhold vi ser på. Det er tatt initiativ, både på statssekretærnivå og av meg og helse- og omsorgsministeren når det gjelder dette spørsmålet. Jeg mener at enhver regjering totalt sett er ansvarlig for all politikk. Som representanten sier: En av de viktigste årsakene både til økning og nedgang i voldskriminaliteten i samfunnet henger så nært sammen med utviklingen av særlig skjenkepolitikken at vi i Justisdepartementet ikke kan overse det.

Vi vil nettopp se på rammeverket. Vi vil se om det er ting vi kan bidra med, særlig opp mot politirådene, og, som representanten spør om, se om det er mulighet for å gi mer makt bl.a. til politiet når de kommer med sine innsigelser og sine uttalelser i forhold til bl.a. skjenkesaker.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:16:09]: Da har jeg ikke behov for ytterligere oppfølgingsspørsmål.

S p ø r s m å l 1 8

Hans Olav Syversen (KrF) [12:16:27]: «Fra 2001 til 2004 ble det gjennomført et forskningsprosjekt ved Rettsmedisinsk institutt som undersøkte årsakene til plutselig død hos små barn. Prosjektet foreslo forbedrede rutiner for undersøkelser ved plutselig død i sped- og småbarnsalder. I slike tilfeller er grundige undersøkelser viktig både for å gi foresatte god informasjon og for å ivareta rettssikkerheten til barna. Prosjektets anbefalinger har fått støtte fra flere faginstanser.

På hvilken måte vil Regjeringen følge opp anbefalingene?»

Statsråd Knut Storberget [12:17:09]: Barn som utsettes for vold, berører oss alle. Når det er de aller minste, berører dette oss desto sterkere, ikke minst når det gjelder vold som begås av omsorgspersoner som barnet er nærmest knyttet til og helt avhengige av. Mitt utgangspunkt er helt klart: Små barn har et ubetinget krav på vern mot overgrep og full rettssikkerhet.

Vårt lovverk og våre organisatoriske systemer er ikke laget med tanke på interessekonflikter mellom barna og deres foreldre. Dette er vanskelige og kompliserte saker. Den rapporten som representanten Syversen nevner, representerer et viktig arbeid og viser hvor vanskelig spørsmålet om tidlig sped- eller småbarnsdød er. På den ene siden står hensynet til å få klarhet i de faktiske omstendighetene når et barn dør. På den andre siden har man hensynet til omsorgspersoner i sorg. Begge hensynene må ivaretas når anbefalingene i rapporten fra BARNEDØDS-årsaksprosjektet skal følges opp. Som på så mange av de vanskelige livsområdene er vi også her avhengige av samarbeid og åpen dialog for å finne fram til de gode løsningene som ivaretar både helsemyndighetenes og justissekretorens kompetanse og ansvar.

Regjeringa jobber for tida med en tiltaksplan for å løfte bl.a. spørsmålet om vold i nære relasjoner. Mange av de tiltakene som vi ser på, vil også være relevante i forbindelse med barn, bl.a. spørsmål om ressursituasjonen, be-

manningen ute i politidistriktene, egne team og spørsmål som denne arbeidsgruppen har tatt opp.

For min del tok jeg i vår, som en del av oppfølgingen av Barsedødsårsaksprosjektet, initiativ til en bredt anlagt kartleggingskonferanse som ble avholdt 10. mai, om barn som utsettes for vold i familien, med deltakelse fra både Riksadvokatembetet, Politidirektoratet, Barneombudet, Ullevål sykehus, Rettsmedisinsk institutt, politiet og andre som har oppgaver knyttet til barn. Et av formålene med konferansen var å se nærmere på ulike instansers oppgaver ved uventet spedbarnsdød, og hvordan man i samarbeid kan fremme løsninger som bl.a. ivaretar rettssikkerheten for små barn i denne forbindelsen, herunder vurdere innføring av dødsstedsundersøkelse som obligatorisk ordning.

Denne konferansen vil nå bli fulgt opp og sett i sammenheng med arbeidet til en annen arbeidsgruppe, nedsett av Helse- og omsorgsdepartementet, som vurderer konklusjonene og forslagene til løsninger som framkom i rapporten fra Barsedødsårsaksprosjektet. Jeg har fått opplyst at arbeidet til denne gruppen vil bli ferdigstilt med det første og overlevert helse- og omsorgsministeren, som vil ha det primære ansvaret for oppfølgingen i det videre arbeidet. Jeg vil derfor avvente denne rapportens ferdigstillelse og den videre behandlingen i Helse- og omsorgsdepartementet, slik at man kan få en god kvalitetssikring av forslagene med tanke på å utvikle best mulig rutiner i arbeidet på et så følsomt og faglig vanskelig område som det vi taler om her, før jeg tar stilling til hvilken oppfølging vi skal ha.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:20:07]: Det er en viktig balansegang som justisministeren peker på i sitt svar. Samtidig er det vel ingen uenighet om – håper jeg – at vi først og fremst må ha barnets interesser for øyet. Slik situasjonen er nå, vet vi at vi har en rekke dødsfall blant små barn som kanskje ikke er blitt fulgt opp på en tilstrekkelig god nok måte.

Jeg er glad for at justisministeren snakket om at barn har et ubetinget krav på vern, og at deres rettssikkerhet skal ivaretas. Men også for foreldre i saker der det ikke har skjedd noe kriminelt, kan det være den beste trøst å få vite om årsaken til dødsfallet, slik at de dermed får ro når det gjelder akkurat det.

Mitt spørsmål er: Vil man sørge for at organiseringen av oppfølgingen ikke blir slik at man hindrer at det som kan synes å være kriminelle forhold, også kommer politi for øret?

Statsråd Knut Storberget [12:21:22]: Når det gjelder vold mot barn som ender så dramatisk som med dødsfall, mener jeg at det er avgjørende at man nettopp får avdekket eventuelle kriminelle forhold. Samtidig tror jeg faktisk at det er godt for mange foreldre, som representanten var inne på, å få vite om hva som var årsaken til det hele. Det betyr ikke at det ikke er vanskelig å vite hvordan vi skal gå inn i en situasjon som er så kritisk også for foreldrene. Man skal i hvert fall gjøre alt for å finne en god og riktig måte å tilnærme seg en familie som har opplevd

dette, på. Jeg tror faktisk at det også kan bidra til at vi sikrer oss at vi får all den informasjonen vi skal ha, fordi de viktigste premissleverandørene og de som sitter på de viktigste faktaene i mange av disse sakene, er nettopp de nærmeste. Derfor vil det å ha en god dialog i mange av disse situasjonene være helt avgjørende.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:22:28]: Jeg er klar over at det er en arbeidsgruppe som nå er i sluttfasen med sitt arbeid. Vi har hørt at det kanskje er et litt ulikt syn på hvor en slik – hva skal vi si – oppfølgingsgruppe skal forankres. Mitt anliggende er at vi ikke må komme i en situasjon hvor den organisatoriske løsningen blir slik at den f.eks. ene og alene havner i helsevesenet, noe som vil gjøre at man av og til, dessverre, kan skjule seg bak taushetspliktsbestemmelser. Jeg vil gjerne ha statsrådens klare svar på om han er enig i at en slik organisatorisk løsning ikke må bli fasiten.

Statsråd Knut Storberget [12:23:19]: Vi skal i hvert fall ikke lage oss organisatoriske løsninger som gir aktørene inntrykk av at man har taushetspliktsregler som forhindrer dialog mellom bl.a. politi og helsevesen. Det vi ofte ser, er at taushetspliktsreglene, som mange påberoper seg, faktisk ikke er der, slik at man har lagd seg en skranke som kanskje kan være en god unnskyldning å ha for ikke å gjøre den jobben man faktisk skal gjøre.

Et veldig viktig element i oppfølgingen av disse rapportene og disse arbeidsgruppene er at vi har en organisering av dette som bidrar til at de som skal ha informasjon, faktisk får informasjon. Og jeg har ikke opplevd mange ganger at de som står i en slik vanskelig situasjon, har noe særlig imot at politiet også får informasjonen. Problemstillingen har heller gått på hvordan politiet og justissektoren har kommet inn i sakene, sjøl om vi heller ikke skal overdramatisere *det* forholdet. Mange foreldre som står i en vanskelig situasjon, føler at det egentlig handler om *hvordan* politiet møter dem, og ikke eventuelt *når*.

S p ø r s m å l 1 9

Elisabeth Aspaker (H) [12:24:38]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«NRK Nordland har 31. oktober i år satt fokus på saker med unge narkotikalovbrytere der vanligste reaksjonsform er bøter. Kriminalomsorgen i Nordland er helt klar på at bøkene ikke virker etter sin hensikt, men påfører rusmisbrukerne gjeldsproblemer som for mange leder til ny kriminalitet. Samtidig uttaler politiet at de mangler alternative straffereaksjoner.

Vil statsråden vurdere om det for denne typen lovbrudd kan være aktuelt å finne frem til mer egnede reaksjonsformer og som virker tilstrekkelig forebyggende?»

Statsråd Knut Storberget [12:25:16]: Spørsmålet om hvordan samfunnet skal reagere mot unge lovbrytere, er både viktig og vanskelig. Jeg synes det er veldig positivt at dette kommer fra Høyre-representanter her i Stortinget,

for vi er helt avhengige av at vi nå kan reagere annerledes, særlig overfor de yngre lovbrysterne. I så måte er dette et veldig godt eksempel på at bøter for en 16–17-åring i mange henseende bare kan virke mot sin hensikt.

Vi i Regjeringa mener at det er nødvendig å tenke nytt når det gjelder hvordan vi reagerer overfor barn og unge som har gjort seg skyldige i kriminelle handlinger. Det var det som var bakgrunnen for at vi den 9. juni 2006 fremmet St.meld. nr. 20 for 2005-2006 om alternative straffereaksjoner overfor unge lovbryster. Denne ligger nå, som representanten Aspaker vet, til behandling i justiskomiteen.

Jeg synes det er bra at vi får en liten oppvarming i forhold til den debatten som vil komme i forbindelse med den meldingen, men det spørsmålet, den problemstillingen, som representanten Aspaker her trekker opp, er en problemstilling jeg absolutt inviterer til at man tar opp nettopp i forbindelse med behandlingen av meldingen her i Stortinget. Det vil være veldig viktig å få et signal om – ikke bare fra regjeringspartiene, men også fra de andre partiene – hva man faktisk mener er nyttig.

Det er spesielt viktig å finne en alternativ reaksjon til fengsel når det gjelder lovbryster under 18 år. Det er også viktig å finne alternativer til bøter. Bøter blir i stor grad brukt som reaksjon overfor unge lovbryster, og for mange unge vil en slik reaksjon gi en veldig liten rehabiliterende effekt. Noen ganger virker det mot sin hensikt. Det innbyr faktisk til mer kriminalitet, bl.a. for å kjøpe seg fri fra bøter.

Et tiltak som det kan være aktuelt å overveie, er en endring i straffeloven slik at domstolene i saker der ungdom mellom 15 og 18 år vil bli dømt til fengselsstraff på vilkår, skal vurdere om det skal settes vilkår som er særlig egnet til å ha en rehabiliterende virkning. Hele vilkårsspekteret og hva slags type vilkår vi kan sette, bør være gjenstand for debatt i forbindelse med den nevnte stortingsmeldingen.

Jeg ser også arbeidet med den nye straffeloven, som vi har planlagt å komme til Stortinget med i 2008, som en god anledning til å vurdere nye tanker, og jeg ser fram til spennende diskusjoner med justiskomiteens medlemmer i så måte.

Det er også varslet at vi kommer til å levere en kriminalomsorgsmelding, som i større grad er rettet inn mot reaksjonsmønsteret mot dem som begår straffbare handlinger. Også her vil det være aktuelt å reise den debatten som representanten Aspaker nå har reist.

Jeg vil også nevne at det i 2006 er satt i gang fire lokale oppfølgingsteam – i Kristiansand, i Oslo, i Stavanger og i Trondheim – som fokuserer på helhet når det gjelder reaksjoner, med tiltak som møter den enkelte behov. Samarbeidet mellom rettshåndhevere og hjelpeapparatet står sentralt i disse prøveprosjektene, og det er meningen at disse oppfølgingsteamene nettopp skal sikre en helhetlig oppfølging overfor de yngste lovbrysterne.

Videre har vi satt i gang en ordning med et narkotika-program med domstolskontroll for rusmiddelbrukere som er dømt for narkotikakriminalitet. De er en annen type reaksjon enn den sedvanlige. Heldigvis er det bred støtte her i Stortinget for det. Ordningen innebærer at

retten kan sette som vilkår for å få betinget dom at den domfelte gjennomgår et rehabiliteringsprogram. Dermed kan de rusmiddelbrukere som er motivert for det, dømmes til behandling i stedet for til fengselsstraff.

Jeg vil til slutt understreke at det i dag også er mulig å bruke helt andre reaksjonsformer enn bøter overfor unge lovbryster. Det er særlig samfunnsstraffen som er sentral. Der har flere partier, også den tidligere regjeringa, gjort en god jobb i forhold til å utvide bruken av samfunnsstraff. Det er en utrolig viktig reaksjonsform overfor de yngste. Forskning viser at bare – bare – 20 pst. av dem som ilegges samfunnsstraff, begår ny kriminalitet. Ser vi på dem som sitter i fengsel, og på unge lovbryster som idømmes fengselsstraff, er tilbakefallsprosenten helt oppe i 80. Det er ikke nødvendigvis helt sammenlignbare grupper bestandig, men det gir en god dekning for at det er godt å reagere annerledes.

Elisabeth Aspaker (H) [12:29:18]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Det er vel ingen tvil om at effektiv, langsiktig kriminalitetsforebygging betinger reaksjoner som virker, ikke bare for å unngå den første kriminaliteten, men enda viktigere, kanskje, for å unngå gjentatt kriminalitet for dem som har havnet utpå. Jeg synes det er veldig prisverdig at Kriminalomsorg i frihet i Nordland har satt dette på dagsordenen, at de har brakt sine erfaringer inn i det offentlige rom og etterlyst nytenkning og alternativer til botelegging. Det er også viktig å merke seg at politiet faktisk er enig i at man står litt oppradd, og at det er grunn til å ta denne situasjonen på alvor.

Dessuten er det én grunn til for at man skal bekymre seg akkurat for denne problemstillingen. Det er at narkotikakriminalitet ikke lenger er et byfenomen. Vi finner det overalt. Derfor er det svært viktig at vi har gode måter å møte dette på.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden når det gjelder hvordan han vil legge til rette for at man kan få til erfaringsutveksling, det at man kan lære av hverandre dersom man noen steder har lyktes bedre enn andre steder – en utveksling slik at vi kan ta opp kampen mot dette fenomenet.

Statsråd Knut Storberget [12:30:34]: Ja, det er prisverdig at Kriminalomsorgen i Nordland tar opp dette spørsmålet, men det er også prisverdig at representanter her i Stortinget tar det opp. Det må jeg få lov til å si. For det er ikke hverdagskost at vi nå diskuterer andre tiltak mot barn og unge som begår kriminelle handlinger enn det vi tradisjonelt diskuterer når vi diskuterer kriminalpolitikk, nemlig hvor lenge de skal sitte inne i fengslene. Det synes jeg er veldig bra.

Det poenget som representanten Aspaker nå tar opp i forhold til å høste erfaringer om hvordan man gjør det rundt omkring i landet, er absolutt viktig. Vi ser store lokale variasjoner, i bruken av samfunnsstraff, i bruken av vilkår og i forhold til hvordan man bruker alternative soningsformer, f.eks. når det gjelder spørsmålet om mer

progresjon i soningen. Vi ser at det er lokale variasjoner, og det gir nettopp grunnlag for at vi må høre på flere.

Jeg bruker de foraene hvor jeg møter kriminalomsorgen og politiet, til nettopp å ta opp dette, og det er disse foraene jeg føler er riktig adresse for dette. Men nå før jul har justiskomiteen en gylden anledning til nettopp å bringe dette fram i forbindelse med den stortingsmeldingen vi var inne på.

Elisabeth Aspaker (H)[12:31:38]: Jeg vil igjen takke statsråden for svaret, og jeg oppfatter at justiskomiteen har en utfordring i forbindelse med den meldingen vi har til behandling.

Men jeg vil også understreke det som statsråden selv var inne på, nemlig at når den spesielle delen av straffeloven kommer til Stortinget, er det viktig at man tenker i et bredere spekter, og at man tar dette problemet på ramme alvor. Det fortjener det, ellers tror jeg det kan komme til å vokse seg stort.

Jeg vil gjerne bare ha statsrådets forsikring om at man faktisk får en proposisjon til Stortinget om en straffelov hvor man særlig vektlegger det perspektivet i forhold til unge lovbrøyttere generelt, men også spesielt dette med narkotika, som dessverre er et voksende problem enten vi befinner oss i byene eller på landsbygda i Norge i dag.

Statsråd Knut Storberget [12:32:37]: Den utfordringen tar jeg. Det er helt sentralt for Regjeringa. Jeg mener at noe av det aller viktigste vi kan gjøre, er å tenke annerledes særlig overfor de yngre lovbrøytterne, og ikke invitere til en forbryterkarriere.

Det som ofte skjer, er at man får en fullt ut betinget dom, som i realiteten ikke er noen reaksjon, eller så får man en bot som man ikke klarer å betale, og som egentlig ikke virker. Vi bør egentlig reagere mer aktivt overfor dem som begår kriminelle handlinger, og sette dem inn i en ramme og en kontekst som kan bidra til mer utdanning, til at de kan få seg arbeid etter hvert og få en normal sosial ramme rundt livet sitt. Jeg mener at nå har vi mange gode anledninger for nettopp å drøfte dette, samtidig som vi ser at vi også har reaksjonsformer som må tas mer i bruk av domstolene og av politiet. Der har jeg en oppgave, og den skal jeg ta meg av.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 7.

S p ø r s m å l 7

Torbjørn Andersen (FrP) [12:33:48]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Utbyggere av mikro-, mini- og småkraftverk fortviler nå over lang saksbehandlingstid hos NVE. Enkelte utbyggere har ventet i over ett år på sine søknader uten å få svar. Dette er ikke holdbart! Vannkraftverk under 10 MW vil som oftest kunne bygges innenfor en tidsramme på under ett år. Potensialet for mikro-, mini- og småkraftverk er så stort at det har en forsyningssikkerhetsmessig betydning.

Hva vil Regjeringen gjøre for å korte ned saksbehandlingstiden for kraftverk under 10 MW installert kapasitet?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [12:34:36]: De siste årene har vi hatt en enorm økning i antall konsesjonsøknader om å bygge små vannkraftverk med installert effekt på under 10 MWh. Denne store pågangen har, som representanten sier, medvirket til at behandlingstiden for disse søknadene nå er for lang. Det er mange faktorer som påvirker tidsbruken for konsesjonsbehandling. Konfliktgrad, kompleksitet og behov for koordinert behandling med andre søknader i samme område varierer fra sak til sak.

Tiltak for å effektivisere saksbehandlingen og øke NVEs saksbehandlingsskapasitet er allerede igangsatt. Fritak for behandling i Samlet Plan og delegering til NVE av konsesjonsmyndighet for prosjekter under 10 MWh har forenklet saksbehandlingen betydelig for tiltakshaverne. NVE har også gjennomført tiltak for å effektivisere sin interne saksbehandling, og gjøre informasjon og søknadsmaler lettere tilgjengelig via internett og seminarer. Disse tiltakene har allerede gitt resultater, og vil bli fulgt opp.

I statsbudsjettet for 2007 er det forutsatt at NVE skal prioritere konsesjonsbehandling og arbeid knyttet opp mot forsyningssikkerhet. Dette innebærer bl.a. at NVEs saksbehandlingsskapasitet når det gjelder anlegg for kraftproduksjon skal bli styrket.

Et ensidig fokus på å redusere NVEs behandlingstid for konsesjonsøknader ville ikke være forsvarlig. Det krever tid og ressurser å gjennomføre forsvarlige, helhetlige vurderinger og en behandling som inkluderer konsekvensutredninger, høringer, folkemøter, befaringer etc. innenfor lovfastsatte krav. Vi må være sikre på at beslutningene som treffes, står seg for ettertiden. Regjeringen er derfor i ferd med å gjennomføre tiltak for å styrke beslutningsgrunnlaget gjennom retningslinjer for saksbehandling og regional planlegging.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Torbjørn Andersen (FrP) [12:36:27]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg synes det var delvis skuffende. Som vanlig henviser statsråden til gjeldende lover og regler, og mener at det ikke er noen vits i å forandre på så mye, bare eventuelt pusse litt her og der på lovverket og byråkratiet, og så skal alt bli så meget bedre. Det tror ikke jeg holder.

Saksbehandlingstiden er blitt et kjempeproblem for utbyggere av mikro-, mini- og småkraftverk. Jeg snakket nylig med en utbygger av et mikrokraftverk. Han hadde ventet i over ett år på svar på henvendelsen sin. Det burde ikke ta så lang tid for den typen kraftverk. Derfor blir mitt spørsmål: Ser ikke statsråden at det å delegere konsesjonsmyndigheten til den enkelte kommune for mindre vannkraftverk selvsagt vil føre til en langt raskere saksbehandlingstid? Det vil også gi økt lokalt selvstyre, noe som

jeg mener Senterpartiet og statsråden er sterke tilhengere av.

Statsråd Odd Roger Enoksen [12:37:23]: La meg først slå fast enda en gang, som jeg understreket i mitt første svar: Saksbehandlingstiden er for lang, og derfor er det satt i verk en rekke tiltak. Vi vil følge utviklingen i saksbehandlingstiden nøye framover.

Denne typen kraftverk kan i utgangspunktet behandles lokalt i henhold til plan- og bygningsloven, med mindre det er konflikter knyttet til disse prosjektene, bl.a. miljømessige konflikter. Da skal det underlegges konsesjonsbehandling. De siste årene er 300 slike anlegg behandlet i henhold til plan- og bygningsloven, mens et langt færre antall er behandlet etter konsesjonsloven. Når det nå er et så stort antall som ligger til konsesjonsbehandling, og sannsynligvis en overveiende del av disse må ha konsesjon, betyr det at dette er anlegg som det er knyttet konflikter til, noe som gjør at man ikke kan behandle dem lokalt. Vi har et overordnet nasjonalt ansvar også for denne typen saker. Det er også – som jeg sa i mitt første svar – i enkelte saker nødvendig å se flere anlegg i sammenheng. Det har med utnyttelse av vannstreng å gjøre, og det har med nettkapasitet å gjøre.

Torbjørn Andersen (FrP) [12:38:29]: Ja, jeg takker nok en gang for statsrådets svar. Jeg synes ikke det virker som om statsråden er villig til å ta noen store grep for å korte ned saksbehandlingstiden for denne typen småkraftverk. Det synes jeg er meget skuffende. Vi vet at vi trenger økt vannkraftproduksjon i Norge. Når det gjelder denne typen kraftverk vi snakker om her, er det kanskje både den raskeste og letteste måten å raskt få ny produksjon på i Norge. Jeg registrerte at administrerende direktør i Småkraft AS, Rein Husebø, var ute i Aftenposten den 4. oktober og sa at i løpet av neste år kunne man, hvis alt gikk på skinner, kanskje realisere 3 TWh innenfor det segmentet kraftproduksjon vi snakker om her. Det virker jo ganske bra.

Så vil jeg følge opp der jeg sluttet sist: Hvorfor i all verden kan ikke konsesjonspliktavurderingen overføres til kommunene? Mener statsråden at kommunene ikke er i stand til å foreta denne konsesjonspliktavurderingen av en rekke av disse kraftverkene?

Statsråd Odd Roger Enoksen [12:39:37]: Det medfører ikke riktighet at jeg ikke er interessert i å ta noen grep for å korte ned på saksbehandlingstiden i NVE. Tvert imot har vi tatt en rekke grep. Det tar også tid for NVE å styrke den bemanningen som er nødvendig for å foreta en forsvarlig konsesjonsbehandling.

Det jeg imidlertid ikke har til hensikt å kutte ned på, er å ha en forsvarlig konsesjonsbehandling, hvor de vedtak som blir gjort, skal stå seg i ettertid, både i forhold til den lokale opinion og i forhold til miljøkonflikter, og også i forhold til at utbyggingen skal gjøres på en så robust og god måte som mulig. På det punktet har jeg ikke til hensikt å inngå noen kompromiss. Det innebærer at det må en

grundig behandling til, som vi skal gjøre så effektivt som mulig innenfor de rammer som ligger der.

S p ø r s m å l 8

Øyvind Korsberg (FrP) [12:40:39]: Jeg vil stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«I forbindelse med Telenors salg av Telenor Satellite Services (TSS) uttalte statssekretær Frode Berge: «Generelt er det viktig for styret i et selskap å følge klare signaler fra sin flertallseier.» Statsråd Navarsete vil kaste styreleder i Telenor etter salget av Telenor Satellite Services (TSS).

Er statsråden enig i slike uttalelser?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:41:12]: Først vil jeg understreke at statsråd Navarsete ikke har uttalt at hun vil kaste styrelederen i Telenor. Det hun faktisk påpekte og sa seg enig i, var at det er behov for en aktiv eierskapspolitikk, og at hun vil støtte nærings- og handelsministeren dersom han velger å ta grep, underforstått i Telenor.

Salget av TSS er gjennomført etter en vurdering av styret i Telenor. Før den endelige behandlingen i styret var de kjent med at staten ut ifra industrielle og strategiske målsettinger og den satsingen vi ønsker på romfart og satellittvirksomhet, hadde foretrukket at TSS hadde forblitt norskeid, enten av Telenor eller av andre norske industrielle eiere.

Styret i Telenor står til ansvar overfor alle sine eiere. Men vi vil at statens og Regjeringens industrielle og strategiske vurderinger skal være kjent. Samtidig må den lovfestede rollefordelingen mellom styret og eier følges. Det betyr i praksis at det vil forekomme tilfeller hvor styret treffer andre vedtak enn det den enkelte eier ønsker seg.

Dersom staten eller andre aksjonærer er misfornøyd med styrets arbeid, må det tas opp i forbindelse med valg av styre. Styrevalg vil bygge på en samlet vurdering av selskapets utvikling og styrets innsats og resultater. Det blir en skjønsmessig og konkret vurdering hvorvidt uenighet om enkeltsaker skal få konsekvenser for de valg som skal foretas.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:42:35]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det jeg refererer til i mitt spørsmål, er oppslag som har vært i media, bl.a. i NRK og Dagsavisen. Jeg har heller ikke sett at samferdselsministeren eller statssekretæren har korrigert disse uttalelsene. Det føyer seg for så vidt bare inn i rekken når det gjelder uklare signaler i forhold til forvaltning av statlig eierskap.

Statsråden har sikkert registrert en betydelig opposisjon i egne rekker her i Stortinget når det gjelder måten staten forvalter sitt eierskap på. Synes ikke statsråden at aksjeloven i det minste bør endres, før regjeringsmedlemmer vektlegger andre grunner enn det som er nedfelt i dagens lovverk?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:43:29]: I spørsmålsstillingen er det i sitats form henvist til statssekretær

Frode Berge, som var riktig sitert. Når det gjelder statsråd Navarsete, var det en gjengivelse som ikke var korrekt i forhold til den utskriften vi har av det programmet på NRK som det ble vist til. Derfor nyanserte jeg mellom de to.

Når det blir sagt at det er en opposisjon – enten var det statsråden eller Regjeringen det ble ment – i det parlamentariske grunnlaget i Stortinget, er jeg helt uenig i det. Det er veldig klare signaler fra Regjeringens side og fra regjeringspartiene i Stortinget sin side om at vi er utålmodige etter å få fram en mye mer tydelig og klar eierskapspolitikk. Det å gi eierskaps signaler krever ikke endringer i aksjeloven. Aksjeloven som gjelder opsjoner og hvordan den typen ting skal behandles, ligger p.t. til behandling her i Stortinget. Når det gjelder vår holdning om eier, kommer den til å komme klart til uttrykk gjennom eierskapsmeldingen, på en måte som jeg tror representanten Korsberg og andre vil oppfatte som klar og tydelig, om enn det skulle være uenighet om den.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:44:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

At det er en opposisjon til Regjeringen og utålmodighet når det gjelder å vente på eierskapsmeldingen, tror jeg samtlige har registrert. Det har gått langt over ett år siden Regjeringen tiltrådte, og ennå har man ikke klart å få lagt fram eierskapsmeldingen. Stadig vekk i den politiske debatten ser man altså at det er uenighet med hensyn til at Regjeringen ikke tar noen aktive grep når det gjelder å få ferdig eierskapsmeldingen. Det gir noen uklare signaler også til de private aksjonærene som opptrer på Oslo Børs.

Er statsråden fornøyd med den jobben styret i Telenor har gjort med hensyn til selskapets kursutvikling på børsen?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:45:33]: Når det gjelder klarhet overfor andre aksjonærer, er det min klare målsetting, og det mener jeg at jeg har oppnådd hittil, å opptre tydelig som én av flere eiere i det selskapet. Der skal vi være ryddige. Styret skal ha sine oppgaver, og vi skal som eier gi klart uttrykk for våre industrielle ambisjoner med vårt eierskap. Slik sett kan alle som opptrer på Børsen, være trygge på at i hvert fall staten skal være en ryddig eier. I tillegg skal vi være en tydelig eier.

Når det gjelder styret i Telenor, blir selvfølgelig ethvert styre for så vidt vurdert fortløpende, men evaluert når vi nærmer oss en generalforsamling. Det vil skje med styret i Telenor, som med alle andre styrever. Det er riktig, som representanten påpeker, at kursutviklingen i Telenor er god. Det er jeg glad for. Det er riktig at tredje kvartalsregnskap viser veldig gode tall. Det er jeg selvfølgelig glad for, og det skal vurderes i tilknytning til andre resultater som styret har oppnådd, når tiden er inne for det.

S p ø r s m å l 9

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:46:54]: «Dagens Næringsliv rapporterte nylig om rød-grønne politikere som mente at Regjeringens forslag til et skyhøyt utbytte fra

Statkraft skyldtes selskapets manglende vilje til å ta Regjeringens signaler på alvor. SVs stortingsrepresentant Inge Ryan nevnte spesielt Statkrafts manglende satsing på bioenergi. SPs stortingsrepresentant Ola Borten Moe mente Statkraft må avvikle sitt engasjement i utlandet.

Har Regjeringen gitt konkrete føringer og signaler til Statkraft som selskapet ikke har fulgt opp?»

Statsråd Dag Terje Andersen [12:47:27]: Regjeringen har utformet sitt forslag til utbytte fra Statkraft basert på kunnskap om at kapital så langt ikke har vært begrensende når det gjelder utviklingen av selskapets etablering av ny produksjon i Norge. Fastsettelsen av utbytte fra Statkraft må ses i sammenheng med den generelle budsjettsituasjonen. I budsjettet for 2007 satser vi offensivt på forskning, innovasjon, reiseliv, maritime næringer, forenkling for næringslivet og på nordområdene.

Stortinget har tidligere sluttet seg til at Statkraft skal konkurrere på like vilkår med andre kraftprodusenter, jf. St. prp. nr. 53 for 2003-2004 og Innst. S. nr. 248 for 2003-2004 i samme sak. Videre er det lagt til grunn at selskapet skal fokusere på sin kjernekompetanse, og at Statkraft skal konsentrere seg om å drive lønnsom handel med og produksjon av fornybar energi, men med anledning til å drive virksomhet som står i naturlig tilknytning til dette. Det heter at eventuelle investeringer utenfor Norden bør skje sammen med industrielle partnere. Dette er således de gjeldende rammer Stortinget har satt for eierskapsutøvelsen i Statkraft, og som har ligget til grunn for all kontakt mellom eier og selskap.

Jeg oppfatter de uttalelsene som representanten Solvik-Olsen refererer til, som konstruktive innspill til hva som skal ligge i en aktiv eierskapspolitikk framover. Som kjent arbeider Regjeringen nå med en egen melding om eierskapspolitikk, som jeg vil legge fram for Stortinget senere i høstsesjonen. I meldingen vil denne regjeringens eierstrategi for Statkraft bli konkretisert. Herunder vil det bli omtalt hvilke rammer som skal gjelde for Statkrafts arbeid med fornybar energi, satsing på forskning og utvikling, og hvilke forutsetninger som vil gjelde for investeringer i utlandet.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:49:18]: Jeg registrerer at statsråden ikke svarer på mitt reelle spørsmål, nemlig om det er blitt gitt signaler fra Regjeringen som selskapet ikke har fulgt opp. Det er jo det representantene Inge Ryan og Borten Moe bruker som begrunnelse for at en kan ta et så høyt utbytte, et utbytte som går på tvers av alle de signaler som de rød-grønne partiene gav da de selv var i opposisjon. Da var maks utbytteprosent på rundt 50 et godt forslag, mente de rød-grønne.

Når en tar 98 pst., må det være en spesiell begrunnelse for det. Den begrunnelsen kom altså fra Inge Ryan, at det er fordi selskapet ikke følger Regjeringens egne signaler. Jeg skulle gjerne sett at statsråden svarte på dette. Har Inge Ryan rett i at Statkraft ikke oppfører seg slik som de skal i forhold til eierens signal? Eller har representantene Ryan og Borten Moe kommet med soloinnspill her som ikke er riktige?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:50:15]: Først til representantens påstand om et skyhøyt utbytte.

Jeg skjønner at det kan formuleres slik, for det utbyttet som ble tatt ut i år, ligger på nivå med det det gjorde under den forrige regjeringen. Det høye utbyttet er altså ikke noen sensasjon. Det har vært vanlig praksis. Men det er riktig at vi har vært skeptiske til det og vil komme tilbake til omtale av det i forbindelse med eierskapsmeldingen.

Når det gjelder å gi signaler til Statkraft og andre, spesielt heleide statlige selskaper, er vår ambisjon at eierskapsmeldingen skal legge opp til at vi gir signaler til eier på en måte som gjør det mulig å styre etter signalene. Det betyr selvfølgelig at signalene ikke skal gis via utbyttepolitikken, men at de skal gis av eier i forkant av de prosesser som selskapene skal drive. Det er i den sammenheng jeg sier at jeg oppfatter de to nevnte representantenes innspill som et innspill nettopp til den prosessen, som handler om klare, tydelige eierskapsstrategier i eierskapsmeldingen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:51:19]: Jeg takker for svaret.

Det er jo åpenbart at Regjeringens politikk ikke kan forsvares ut fra det som representantene Ryan og Borten Moe kommer med innspill om i media. Det viser at en har solospillere på området, men det er for så vidt Regjeringens problem.

Det som jeg blir mer bekymret for, er at statsråden i svaret sier at f.eks. Borten Moes innspill er et konstruktivt innspill i forbindelse med Regjeringens arbeid med eierskap og Statkraft, for Borten Moe har jo vært veldig tydelig på at Statkraft ikke skal engasjere seg i utlandet. Jeg synes det er ganske oppsiktsvekkende hvis vi nå plutselig skal nekte norske selskap av det kaliber å engasjere seg på energimarkedet i utlandet.

Det jeg og reagerer på, er at statsråden i sitt første svar sa at det ikke var noen signal fra Statkraft om at dette utbyttet ville være et problem for Statkrafts egenkapital, når vi vet at Statkrafts styreleder den 9. oktober sa følgende til Bergens Tidende:

«Det er svært skuffende at staten tar 98 prosent av resultatet i utbytte. Statkraft trenger flere milliarder i frisk kapital.»

Spørsmålet blir: Vil staten at Statkraft skal investere i utlandet, eller skal Statkraft være et rent nasjonalt selskap?

Statsråd Dag Terje Andersen [12:52:30]: Jeg holder på at det er anledning til innspill til Regjeringen med hensyn til eierskapsmeldingen også når det gjelder eventuelle engasjement i utlandet, men Regjeringen har ikke gitt noe signal til Statkraft om at det engasjementet er problematisk eller skal opphøre. Det er altså representanten for eieren som svarer representanten, som spør om hva som er Regjeringens offisielle politikk.

Når det gjelder referansen til styrelederen i Statkraft – var det vel – om egenkapital, var det jeg sa i mitt svar, at det store utbyttet som har vært tatt ut nå, og som har vært tatt ut tidligere fra Statkraft, ikke har vært til hinder for

den forretningsmessige utvikling som Statkraft har ønsket å drive. Det er en realitet. For få år tilbake ble egenkapitalen i Statkraft styrket i forbindelse med behov for nye investeringer, men uttaket denne gangen ødelegger ikke Statkrafts mulighet for å investere og handle framover.

S p ø r s m å l 1 0

Dagfinn Sundsbø (Sp) [12:53:47]: «Styret i Oslo Lufthavn AS har vedtatt å bygge nytt parkeringshus som gir stor økning i parkeringskapasiteten for privatbiler på Gardermoen.

Er det i denne sammenheng gjort vurderinger av konsekvensene for kollektivtrafikken til flyplassen, som år for år har fått redusert sin andel av passasjertrafikken?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:54:17]: Departementet har som målsetjing å styrkje kollektivtransporten som verkemiddel for å oppnå god framkomst og betre miljø. Det er Regjeringa sin politikk.

Oslo Lufthavn AS, som er eit heileigd dotterselskap av Avinor AS, er ansvarleg for å leggje til rette for parkeringsområde på flyplassen. Eg meiner det er naudsynt med funksjonelle parkeringstilhøve på flyplassen. Eg tek difor ikkje sikte på å gripe inn i selskapet si utbygging av parkeringskapasitet på det noverande tidspunktet. Men eg vil presisere for Avinor det ansvaret selskapet har for å sikre at ein høg kollektivdel vert halden oppe. Dette vil òg tydeleg verte presisert i eigarmeldinga om verksemda til Avinor, som Regjeringa tek sikte på å presentere for Stortinget om kort tid.

Eg vil nytte høvet til å peike på at dei rikspolitiske retningslinjene, vedtekne i samband med planlegginga av ny hovudflyplass, la til grunn ei målsetjing om ein kollektivdel på 50 pst. Målsetjinga er stadfesta i St.prp. nr. 90 for 1991-1992, Utbygging og finansiering av hovudflyplass for Oslo-området på Gardermoen med tilhøyrande tilbringersystem og konsekvensar for Forsvaret. Her går det fram at det bør vere realistisk å nå målet om ein kollektivdel på 50 pst. Det vil seie at vi ved dagens kollektivdel på 59 pst. framleis er godt over målet.

Kva gjeld kollektivdelen ved lufthavnene i dei andre nordiske hovudstadene, kan det seiast at Arlanda i 2005 hadde ein kollektivdel på 43 pst., medan Kastrup har ein svært høg kollektivdel. Nesten tre gonger så mange passasjerar tek tog i forhold til dei som nyttar privatbil.

Eg vil til slutt vise til Regjeringa sine generelle tiltak for å auke kollektivtrafikken sin del av persontransporten, og igjen streke under at det er ei målsetjing for Regjeringa å halde oppe og utvide kollektivdelen ved transport til hovudflyplassen vår.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [12:56:32]: Jeg er glad for at statsråden sier at hun vil presisere overfor Avinor at målsettingen om en høy kollektivandel skal holdes oppe. Jeg er også klar over at vi fortsatt er over de 50 pst. som er satt som forutsetning fra Stortinget. Men så er jeg nervøs, fordi denne kollektivandelen er synkende i stedet for stigen-

de i en situasjon hvor vi har så sterkt fokus på å få overgang fra vei til tog, ikke minst i Oslo-regionen.

Jeg har registrert at ledelsen i OSL sier noe slikt som at markedet bestemmer, og at det fra flyplassens side er helt uaktuelt å nedprioritere tilgjengelighet og parkeringsmuligheter for biler, for på den måten å tvinge flere til å velge kollektivtransport til hovedflyplassen. Mitt problem er at vi også vet at veisystemet i Akershus, veisystemet mot Gardermoen, er presset. OSLs målsettinger bør ikke bli satt over ambisjonene om høy kollektivandel generelt.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:57:42]: Eg deler representanten Sundsbø si uro over at fleire og fleire køyrer bil til flyplassen. Det er ikkje ynskjeleg, verken ut frå den generelle tilstanden på vegnettet eller ut frå den store trafikken i området. Det er sjølvstakt heller ikkje ynskjeleg ut frå miljøsynspunkt og mange andre moment. Difor vil eg på grunnlag av bl.a. dette spørsmålet ta opp med Avinor den plikta dei har til å sjå arbeidet sitt som ein del av det samfunnet dei sjølve er ein del av. Flyplassen – OSL og sameleis Avinor, som er morselskapet – har sjølvstakt eit ansvar ikkje berre for å la marknaden styre, men òg for å ta politiske signal. Og for den regjeringa som no styrer, er det politiske signalet tydeleg: Me ynskjer ei satsing på kollektivtrafikk.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [12:58:44]: Jeg takker for svaret. Det viser at Regjeringen vil følge opp dette med utviklingen av persontransporten til Gardermoen og satse kollektivt. Det var det som var utgangspunktet for spørren, så jeg takker for svaret.

Spørsmål 11

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [12:59:15]: «Statsråden har uttalt at Regjeringen vil gjennomføre allerede igangsatte prosjekter. E18 gjennom Østfold og Akershus er et slikt prosjekt. KS1 skal være et redskap for bedre statlig styring med planlegging og sikre at de mest relevante alternativene utredes. Det er uenighet mellom berørte kommuner om hvilke traseer for ny E18 fra Elvestad til Vinterbro som skal utredes. Dette kan føre til store forsinkelser.

Vil statsråden ta initiativ til at denne strekningen så raskt som mulig blir gjenstand for KS1-behandling?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:59:57]: Samferdselsdepartementet har i supplerende retningslinjer for Statens vegvesen og Jernbaneverket om tilhøvet mellom Nasjonal transportplan, NTP, og KS1, ekstern kvalitetssikring i tidleg fase, gjort greie for ordninga med KS1. Ordninga med ekstern kvalitetssikring, KS1 og KS2, det sistnemnde i ein seinare fase, gjeld for statlege investeringar over 500 mill. kr. KS1 skal gjennomførast i tidleg fase som grunnlag for eit overordna prinsippvedtak i Regjeringa om val av prosjekt eller konsept. Føremålet med KS1 er å få betre styring med planlegginga av store prosjekt på eit tidleg stadium. Prioritering mellom ulike prosjekt skal skje gjennom NTP.

E18 frå Sverige til Knapstad i Østfold er under utbygging i inneverande planperiode og kjem ikkje inn under kravet om prosjektbehandling etter KS1. Vidare utbygging av E18 frå Knapstad i Østfold til Vinterbro i Akershus er under planlegging. Det er i NTP ikkje føreset investeringar på denne strekninga i perioden 2006–2015. Prosjektet må kvalitetssikrast etter retningslinene i KS1 før det eventuelt kan prioriterast i NTP.

Planlegging av E18 frå Østfold grense til Vinterbro etter plan- og bygningslova starta i 2001. I arbeidet med konsekvensutgreiing og kommunedelplanar er det usemje om kva alternativ som skal først vidare til slutthandsaming, under dette eit Ski-alternativ som vil føre til tilknytting av E18 til E6 nord for Vinterbro.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:01:37]: Jeg takker for svaret.

Jeg er enig i statsrådens beskrivelse når det gjelder KS1. Det står også i St. prp. nr. 1 fra Finansdepartementet at noen av prosjektene som skal inn i NTP 2010–2019, kan få unntak i forhold til KS1.

Slik situasjonen er nå med hensyn til å få E18 på plass fra svenskegrensen og helt inn til Oslo, trenger vi å løfte blikket litt. Vi trenger å ta noen prinsippvedtak, slik at vi kan få utredet de mest sannsynlige traseene sett i forhold til befolkningen og i forhold til ressursbruk og hvor mye penger vi skal bruke på ulike utredninger. Vår utfordring til statsråden, noe som også ble tatt opp i høringene med komiteen i går, er at vi nå løfter blikket litt, slik at vi kan få en utredning på plass i forhold til hvilke traseer som mest sannsynlig ikke er liv laga.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:02:43]: Eg er heilt samd i det som vert sagt frå representanten Holten Hjemdal om at det er nødvendig å få planlegginga av E18 på plass og inn i gode rutinar. Eg har dette prosjektet i fokus. Eg veit at Østfold fylkeskommune ventar på å få sine avklaringsar. Dei er òg ivrige i sin dialog med statsråden om dette. Eg skal gjere mitt for at det ikkje skal dra meir ut i tid enn det som er heilt nødvendig, før me får dei nødvendige prosessane på plass.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:03:28]: Jeg takker for statsrådens gode avklaring, at vi ikke skal bruke mer tid enn helt nødvendig for å få gode rutiner på plass. Det er nå viktig, både for Akershus-befolkningen og for Østfold-befolkningen at vi ikke rykker tilbake til start i forhold til trasévalgene i Akershus, for da blir det en stor forsinkelse. Dette er en vei som er viktig nasjonalt – i forhold til stor trafikk, men også i forhold til trafiksikkerhet for vanlige brukere. Dette ønsker jeg å utfordre statsråden på, at hun tar de riktige grepene nå, slik at vi får den forseringen som vi trenger på denne viktige strekningen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:04:10]: Eg har under arbeid ei orientering om nettopp Østfold-pakka, og under dette E18-problematikken, som eg skal leggje fram for Stortinget. Eg kjem tilbake til Stortinget med noko

meir utfyllande om dette, og det skal ikkje ta veldig lang tid.

S p ø r s m å l 1 2

Arne Sortevik (FrP) [13:04:42]: «Prognosen for vekst i veitrafikken som ligger i nasjonale transportplaner, og som videreføres i enkeltprosjekter, er betydelig lavere enn faktisk trafikkvekst. Det innebærer at nye veier dimensjoneres feil. Slike feil kan bl.a. medføre at behov for oppgradering/utvidelser melder seg tidligere enn normalt og med tilhørende ekstrakostnader. En slik forvaltning gir dårlig samfunnsøkonomi.

Hvordan vil statsråden sikre at både veiplaner og konkrete veiprojekter heretter baseres på mer realistiske trafikkprognoser?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:05:23]: Eg har tidlegare svara på eit nesten identisk spørsmål frå representanten Arne Sortevik. Det var spørsmål nr. 866 til skriftleg svar. Det er ikkje så mykje meir eg kan seie om dette enn det eg gjorde den gongen, men eg kan nytte høvet til igjen å informere om kva som vert gjort for å lage så gode framskrivingar av trafikken som mogleg.

Det vil aldri vere noka lett oppgåve å lage framskrivingar av trafikken. Dette gjeld ikkje berre vegtrafikk, men òg andre transportmåtar. Drivkrefter for utvikling av trafikk, val av transportmiddel og reiserute er samansette, og sjølvsagt heller ikkje kjende for år fram i tid. Ein kan ikkje vente å treffe bra for einskilde år, men det er viktig at me over fleire år ikkje ligg konsekvent for høgt eller for lågt i høve til den faktiske utviklinga.

I retningslinene som departementa har gitt for etatane og Avinor AS sitt førebuande arbeid til NTP, er det klårt streka under at dei i samarbeid må utarbeide prognosar som er mest mogleg forventningsrette. I oppfølginga av dette tek både transportetatar og forskings- og utgreiingsinstitusjonar del. Både for gods- og persontransport vert det m.a. utvikla betre modellar som skal hjelpe oss å lage betre framskrivingar. Det er òg viktig at me i dette arbeidet nyttar framskrivingar for økonomisk utvikling og befolkning som er konsistente med dei som vert nytta i anna planlegging. Både Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå vert difor trekte inn i prognosearbeidet.

Det ligg pr. i dag ikkje føre nye framskrivingar, men eg kan forsikre om at eg er oppteken av at mest mogleg realistiske prognosar skal vere grunnlaget for transportplanlegginga, både i samband med NTP og i samband med utforming av dei enkelte prosjekta. Eg har tiltru til at det vert resultatet av det pågåande arbeidet.

Arne Sortevik (FrP) [13:07:15]: Jeg takker for svaret. Det er jo både interessant og løfterikt. Men det var altså slik at da Stortinget i 2004 behandlet den transportplanen som vi nettopp har startet på, var man også den gang bekymret for prognosene, og det var uttrykt et ønske fra departementet om å lage bedre prognoser med større vektlegging av prognosenes nytte til planleggingsformål. Dessverre er det slik at når vi snur oss bakover en del år,

ser vi at det har vært atskillig høyere trafikkvekst enn de 1,5 pst. som nå ligger inne som det offisielle planleggingstallet.

Da er spørsmålet om vi må vente på ny transportplan i 2010 før vi gjør noe med denne faktoren som er med og dimensjonerer og prioriterer nye veiprojekter.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:08:11]: Som eg sa i mitt skriftlege svar til Sortevik tidlegare, og som eg for så vidt gjentok no, har vi under utarbeiding nye prognosar for trafikkutvikling. I det arbeidet tek ein med dei erfaringane som ein gjorde i den førre nasjonale transportplanen. Eg skal ta med meg dei bekymringane som representanten Sortevik gir uttrykk for – som eg for så vidt deler – for det er ingen som er tent med at vi bygger våre planverk på feil føresetnader. Og legg ein trafikktalet for lågt, vert ein vesentleg føresetnad feil, for det er nettopp trafikktalet som kanskje er med og i stor grad dimensjonerer utbygging av iallfall enkeltstrekningar, og kanskje òg totaliteten. Eg har dette med meg i det vidare arbeidet.

Arne Sortevik (FrP) [13:09:05]: Takk, det er bra. Og det er ikke representanten Sortevik alene som er bekymret for dette. Transportkomiteen har nettopp vært på befaring i Oppland og Hedmark, og den samme bekymringen kom frem da. Under transportkomiteens budsjettføring i går ble den samme bekymringen og den samme frustrasjonen gjentatt av fylkesordføreren i Østfold, hvor man altså har konkrete prosjekter for utbygging av E18 og faktisk bygger med gale forutsetninger, slik at nye parseller er underdimensjonert ved åpningen.

Derfor er hovedbekymringen at vi, mens vi arbeider ut grunnlaget for en ny transportplan som skal gjelde fra 2010, faktisk på ulike nivåer holder på med en rekke veiprojekter som går mot oppstart – eller som er i oppstart – og som faktisk baserer seg på feil trafikkgrunnlag. Trafikkveksten har over en rekke år ligget på mellom 3 og 5 pst., og vi planlegger å bygge for 1,5 pst. vekst.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:10:12]: I det skriftlege svaret som eg viste til tidlegare, er det opplyst at dei analysane som no vert gjorde, og som forhåpentlegvis skal ferdigstillast i løpet av vinteren – det reknar eg med, det er iallfall dei signala eg har fått – òg skal kunne brukast på prosjektnivå når dei er ferdige og kvalitetssikra. Det vil då kunne kome til møtes ein del ynske frå fylkesordførarar og andre som sjølvsagt er bekymra for at ein ikkje får dei rette dimensjonane på vegprosjekta. Så eg håpar at når vi no kjem inn i 2007 eit stykke, skal me ha på plass nye prognosar, og då kan ein bruke dei til å kvalitetssikra dei prosjekta ein har allereie i denne perioden.

S p ø r s m å l 1 3

Jan Sahl (KrF) [13:11:13]: Jeg har følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«En kvinne på 70 år i Vesterålen søkte hjelpemiddelcentralen om lån av trimsykkel etter anbefaling fra ergoterapitjenesten i kommunen. Hun fikk avslag med begrun-

nelse at aldersgrensen for utlån av slikt utstyr er 26 år. Det virker svært urimelig at utlån av utstyr fra hjelpemiddelcentralen til opptrening er aldersbegrenset og ikke styrt etter behov.

Kan statsråden medvirke til at regelverket blir endret, slik at dokumentert behov gir grunnlag for lån av utstyr fra hjelpemiddelcentralen uavhengig av alder?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:11:56]: Det er satt en aldersgrense på 26 år for å få stønad til hjelpemidler til trening, stimulering og aktivisering. Fra 1996 fikk barn og ungdom inntil 18 år rett til denne typen hjelpemidler, og aldersgrensen ble i statsbudsjettet for 2003 hevet til 26 år. Begrunnelsen for dette var å gi stønad også til dem som blir uføre i ungdommen, spesielt trafikkskadde. Denne typen hjelpemidler er med på å begrense de medisinske og sosiale skadevirkningene en slik uførhet medfører. Det anses som spesielt viktig at barn og ungdom får denne typen hjelpemidler.

Trimsykler er imidlertid ikke lenger en del av sortimentet på hjelpemiddelcentralene, dvs. at heller ikke barn og unge under 26 år lenger kan få stønad til trimsykler som hjelpemiddel til trening, stimulering og aktivisering. I statsbudsjettet for 2004 ble det foreslått visse innstramninger knyttet til stønad til enkelte hjelpemidler som er blitt relativt billige, og som også er vanlige for befolkningen som helhet. Dette ble også gjort for å styrke andre tiltak og derigjennom målrette ordningen bedre. Ergometer sykler og andre treningssykler ble som en konsekvens fjernet fra sortimentslistene.

Tidligere Rikstrygdeverket, nå NAV, anslo for øvrig i desember 2005 at en generell opphevelse av aldersgrensen for hjelpemidler til trening og stimulering vil føre til en utgiftsøkning i folketrygden på knapt 100 mill. kr. Der som aldersgrensen kun oppheves for treningshjelpemidler, vil dette medføre en utgiftsøkning på ca. 44 mill. kr. En slik endring av regelverket er imidlertid foreløpig ikke blitt prioritert.

Jan Sahl (KrF) [13:13:56]: Jeg takker for svaret. Jeg er fullstendig klar over at det er spørsmål om penger som har satt begrensninger her, også når tidligere regjeringer har behandlet dette spørsmålet.

Men det som jo er saken her, er at denne kvinnen som er spesielt nevnt i spørsmålet mitt, fikk denne beskjeden: Du kan ikke få trimsykel, men du kan få en elektrisk rullestol med garasje, eller du kan få motorisert trappeheis.

Kan det være en slags logikk i dette, at hvis man bare blir dårlig nok, så åpner pengesekken seg? Det er egentlig dette mitt spørsmål dreier seg om. Det må jo være et hull å tette her for en regjering som gjerne vil ha folk hurtig rehabilitert, for utgiftene blir bare større og større når plagene øker.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:15:00]: Jeg vil i hvert fall ikke trekke grensen der representanten Jan Sahl nå prøver å trekke den. Grensen går i retning av at alle mennesker, uavhengig av funksjonshemming, skade

eller sykdom, må være forberedt på at en del kostnader må en dekke selv over egen trygd, pensjon eller inntekt.

Hvis man på grunn av en funksjonshemming, skade eller sykdom kommer borti svært store, eller uforholdsmessig store, kostnader, vil samfunnet ha ordninger som trer støttende til. Derfor finnes det ikke lenger noen ordninger knyttet til å låne seg en trimsykel. En slik kan vel både jeg og representanten Sahl trenge å komme opp på av og til, men det må vi altså ordne selv, i likhet med alle andre. Men skulle vi noen gang komme i den situasjonen at vi trenger ombygging av bil, elektrisk rullestol eller får den typen utgifter – og det er snakk om 100 000 kr – vil det kunne være sosialt ekskluderende om vi ikke fikk støtte. Men det får vi da støtte til.

Jan Sahl (KrF) [13:16:03]: Jeg takker igjen for svaret, og skjønner at ministeren ikke har noen planer om å se videre på denne problematikken. Dette er en sak som er tatt opp både av Fagforbundet, Norges Handikapforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon og andre brukerorganisasjoner.

Jeg kan ikke se det på noe annet vis enn at det kan være et spørsmål om å begrense utgifter hvis man på et tidlig stadium kan tilby apparater – nå ser jeg bort fra trimsykel, som man ikke kan få låne lenger – som kan gjøre at man kan bedre sin helsetilstand. I dette tilfellet var det en pensjonist med dårlig råd. La oss si det er en 27-åring med dårlig råd som ber om hjelp for opptrening, og som ikke skjønner at aldersgrensen er satt til 26 år. Er det ikke slik at man kanskje i større grad burde se på og behovsprøve dette i stedet for å sette en kunstig aldersgrense?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [13:17:10]: La meg først starte med å si at denne innstramningen i regelverket ble foretatt av den forrige regjeringen. Det vi nå gjør, er å videreføre den politikken som tidligere statsråd Høybråten gjennomførte da han satt i min stol. Det er punkt én.

Det andre er at det er ingen tvil om at vi skal ha en aktiv politikk på hjelpemiddelområdet, rehabiliteringsområdet og habiliteringsområdet. Men jeg tror at skal vi greie å få til det, kan det ikke være slik at alt utstyr for trening og aktivitet osv. skal finansieres av det offentlige – da kan vi i neste omgang si at vedkommende trenger veldig gode joggesko for å komme seg ut og røre på seg. Et par gode joggesko koster i dag ofte mer enn en trimsykel. Jeg synes det blir veldig kunstig å trekke en grense knyttet til denne typen helt allmenne treningsaktiviteter som Sahl gir uttrykk for.

Presidenten: Spørsmåla 14–19 er alt svara på.

S p ø r s m å l 2 0

Ola T. Lånke (KrF) [13:18:40]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kultur- og kirkeministeren:

«I forbindelse med diskusjonen om gjenoppbygging av det gamle Steinmeyer-orgelet i Nidarosdomen er det oppstått uklarhet omkring ansvarsforholdet. I brev fra

(Lånke)

Kultur- og kirkedepartementet til Riksantikvaren fraskriver departementet seg ansvaret for denne orgelsaken. Det er kjent at det unike orgelet fra 1930, som fortsatt fungerer som hovedorgel i nasjonalhelligdommen, er i en elendig forfatning og trenger restaurering.

Hvordan vurderer statsråden orgelsaken, og hva vil han gjøre for å finne en løsning?»

Statsråd Trond Giske [13:19:23]: Departementets brev, som representanten Lånke viser til i sitt spørsmål, er svar på en henvendelse fra Riksantikvaren der departementet er bedt om å klargjøre hvem som er eier av Nidaros domkirke med inventar, herunder Steinmeyer-orgelet. Departementet har i sitt svar lagt til grunn at Nidarosdomen står i en særstilling i rettslig forstand, men at det etter departementets oppfatning ikke er nødvendig å ta stilling til hvem som har eiendomsretten til kirkebygningen med inventar i denne sammenhengen.

Som i all kirkeforvaltning vil man måtte skjelve mellom eiendomsspørsmålet og hvem som har det forvaltningsmessige eller det økonomiske ansvaret for kirkebyggene og deres inventar.

Det sentrale spørsmålet i denne saken er ikke hvem som eier Steinmeyer-orgelet, men hvor det forvaltningsmessige ansvaret for å utarbeide planer for en eventuell restaurering eller gjenoppbygging av orgelet ligger.

Departementet er av den oppfatning at Trondheim kirkelige fellesråd, gjennom sitt generelle forvaltningsansvar for kirkene i Trondheim, også har ansvar for inventar og utstyr i Nidarosdomen, herunder katedralorgelet. Det synes også å samsvare med forståelsen i Trondheim kirkelige fellesråd, som senest i møter i mars og juni dette året har fattet vedtak om videre framdrift i orgelsaken. Av vedtakene framgår det at fellesrådets framdriftsplaner fortsetter tett kontakt med Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider, som på vegne av staten har det forvaltningsmessige ansvaret for kirkens antikvariske vedlikehold, og for øvrig med Riksantikvaren og Nidaros' biskop. Jeg er forberedt på at fellesrådet i Trondheim på et gitt tidspunkt kan ønske å bringe saken fram for departementet, og vil selvsagt ta stilling til en slik henvendelse dersom den skulle komme.

Ola T. Lånke (KrF) [13:21:05]: Først må jeg få benytte anledningen til å gratulere statsråden med vel overstått jubileumsfeiring! Så takker jeg for svaret, som på et vis var litt mer klargjørende enn de brevene som har gått i saken. Likevel vil jeg gjerne gå litt videre.

Jeg går ut fra at statsråden også er enig i at Nidarosdomen i framtiden skal være Norges nasjonalhelligdom og ikke betraktes på linje med hvilken som helst annen kirke i landet. Spørsmålet gjelder så gjenreising av dette kanskje største orgelet i Nord-Europa – vi snakker om et betydelig kulturminne. Det ble bygd foran 900-årsjubileet for slaget på Stiklestad. Den gang stod staten og departementet både ansvarlig for gjenoppbyggingen og var med og finansierte deler av dette orgelet sammen med private givere. Så uansett jus og departemental defineringsmakt:

Politisk kan vel ikke departementet fraskrive seg ansvaret for dette klenodiet (presidenten klubber), for at det blir satt i stand for framtidig bruk? Det griper voldsomt inn i arkitekturen ... (Presidenten klubber igjen.) Vil statsråden bekrefte at departementet vil svare ja når henvendelsen eventuelt kommer fra kirkelig fellesråd?

Presidenten: Presidenten må be om at representanten respekterer tida!

Statsråd Trond Giske [13:22:27]: Representanten Lånke trenger ikke benytte veldig mye tid til å overbevise meg om at Nidarosdomen står i en helt spesiell stilling i norsk kirkehistorie og norsk historie. Staten har tatt et stort ansvar gjennom restaureringsarbeidene, og faktisk også gjennom et driftstilskudd, slik at Nidarosdomen er en av de få kirkene i Norge som har et tilskudd direkte fra statsbudsjettet.

Poenget her er: Hvem sitter i førersetet rundt en eventuell restaurering av Steinmeyer-orgelet? Det må være Trondheim kirkelige fellesråd. Det er klart at det kan komme – sikkert ikke overraskende – en søknad om penger til støtte av prosjektet. Da må vi ta stilling til det. Det er sikkert litt avhengig av hvordan hele finansieringspakken ser ut. Det har jo skjedd veldig mye på det kirkeøkonomiske området siden de eksemplene som Ola T. Lånke viste til, så her er det de lokale fellesrådene som har ansvaret.

Ola T. Lånke (KrF) [13:23:32]: Jeg takker for svaret, som jeg forstår langt på vei er imøtekommende, allerede før søknaden har kommet. Jeg tar i hvert fall svaret som et veldig positivt signal om at man gjerne imøteser en slik søknad. Jeg er innforstått med at Trondheim kirkelige fellesråd har ansvaret for å føre prosessen. Det er ikke det vi spør om.

Da orgelet i Oslo Domkirke skulle restaureres, vet vi at departementet var tungt inne med mange millioner kroner – jeg tror det var 5 mill. kr til støtte i gjenreisningen av orgelet der. Den gang stod tidligere kirke- og undervisningsminister Gudmund Hernes fram og blåste i to orgelpiper – i hvert fall ifølge Aftenposten fra den gang, og jeg tror det ble kalt et glansnummer fra Hernes' side – for å demonstrere at staten ville være med og ta ansvar for dette. Kan vi få se at statsråd Giske også gjør det samme, at han står og blåser i orgelpiper fra Steinmeyer-orgelet, for å demonstrere at staten vil være med på laget og ta sin del, slik at vi endelig får gjenreist dette fantastiske klenodiet?

Statsråd Trond Giske [13:24:28]: Jeg som kommer fra en familie full av kirkeorganister, skjønner jo betydningen av dette. Om jeg skal blåse i kirkeorgelpipene eller om jeg kanskje heller i stedet skal prøve tangentene, får vi nå se på, dersom det blir et slikt restaureringsprosjekt.

Jeg er glad for representanten Lånkes engasjement i saken. Jeg håper at de lokale kirkemyndigheter tar det ansvaret de har. Så skal selvsagt departementet samarbeide på best mulig måte for at Nidarosdomen skal framstå i den prakt som vår nasjonalhelligdom bør framstå i.

Spørsmål 21

Ivar Kristiansen (H) [13:25:26]: Jeg har tillatt meg å fremme følgende spørsmål til kultur- og kirkeministeren:

«I mange år har det i Hamarøy og Nordland vært jobbet for å realisere Hamsun-senteret med lokalisering i Hamarøy. Kommune og fylkeskommune har stilt til rådighet et betydelig egenkapitalbeløp. Det har ikke manglet på politiske løfter mht. statlig medvirkning i prosjektet. I august 2009 markeres 150-årsjubileum for vår mest kjente og leste forfatter, Knut Hamsun.

Vil statsråden nå sørge for å få den statlige finansielle medvirkning på plass, slik at Hamsun-senteret kan stå klar til 150-årsmarkeringen?»

Statsråd Trond Giske [13:26:13]: Dette er en sak som er omtalt i budsjettproposisjonen med et søknadsbeløp på 32 mill. kr fra Kultur- og kirkedepartementet. Av denne summen er 21 mill. kr allerede bevilget.

I møte med Nordland fylkeskommune 8. august i år og nytt møte 25. oktober fikk Kultur- og kirkedepartementet opplyst at kostnadsanslaget for prosjektet er økt fra 70 mill. kr til 82 mill. kr, og at prosjektkostnadene er delt i to: 60 mill. kr til bygningen og 22 mill. kr til utstilling og innhold i bygningen.

Fylkeskommunen opplyste at Hamarøy kommune og Nordland fylkeskommune til sammen har bevilget 28 mill. kr til bygningen. Selve bygningen vil da være finansiert med et tilskudd på 32 mill. kr fra Kultur- og kirkedepartementet.

Med hensyn til status for finansiering av utstilling og innhold i den planlagte bygningen er Kultur- og kirkedepartementet orientert om at det foreligger tilsagn om 1,5 mill. kr av et behov på 22 mill. kr. Departementet er informert om at det arbeides med å framskaffe finansiering til den resterende delen av prosjektet. I tråd med den praksis Kultur- og kirkedepartementet alltid følger ved vurdering av tilskudd til slike investeringsprosjekter, vil departementet kunne fremme bevilgningsforslag til prosjektet når midlene til utstilling og innhold i bygningen er på plass, dvs. når prosjektet er fullfinansiert.

Ivar Kristiansen (H) [13:27:37]: Jeg takker for svaret, som jeg i det hele tatt ikke kan se bringer saken en millimeter videre. Jeg tror ærlig talt at man ikke kan sammenligne spørsmålet om realisering av Hamsun-senteret med alt annet man har av søknader som statsråden i denne sammenheng velger å kalle for lignende prosjekter.

Det som har vært tilfellet, er at Nordland fylkeskommune har tatt initiativ for å få på plass både lokal og fylkeskommunal kapital. Det er ikke det minste rart at prosjektet øker i kostnader etter hvert som tiden går. Rekkefølgen må være på plass før man i det hele tatt kan invitere sponsorer for å få dette prosjektet, som går på utsmykningsdelen, såkalt fullfinansiert. Dette handler om politisk vilje. Med det utgangspunktet statsråden har her, lurer jeg faktisk på om den politiske viljen fra statlig hold er til stede i dette spørsmålet.

Statsråd Trond Giske [13:28:42]: Jeg setter pris på representanten Kristiansens engasjement, både i forhold til Hamsun, Hamsun-senteret og 150-årsjubileet. Jeg kjenner saken godt fra min tid i kulturkomiteen i forrige stortingsperiode. Da var vi også pådrivere for dette.

Men representanten tar rett og slett feil når han sier at den statlige finansieringen må være på plass først, og så får sponsorer og private, offentlige og lokale investorer komme på plass etterpå. I alle prosjekter, uavhengig av om det er et prosjekt til mange hundremillioner kroner eller, som i dette tilfellet, et prosjekt til 82 mill. kr, er det en uttrykkelig forutsetning fra statens side at fullfinansieringen må være på plass før staten bevilger sine penger. Slik er det alltid, jubileum eller ikke. Grunnen til det er jo at man ikke vil risikere at et prosjekt blir halvferdig, slik at man står uten finansiering for slutt delen, og at statlige penger blir låst opp i prosjekter som ennå ikke lar seg realisere. Derfor er det en uttrykkelig forutsetning at de lokale myndighetene må gjøre hele jobben, ikke bare halve, med å skaffe lokal finansiering. Så vil vi selvsagt være like positive i posisjon som vi var i opposisjon.

Ivar Kristiansen (H) [13:29:55]: Jeg registrerer at statsråden mener at jeg tar feil. Her har vi faktisk med en søknad fra en juridisk og økonomisk ansvarlig enhet å gjøre, nemlig Nordland fylkeskommune. Hvis statsråden ser på dette spørsmålet omtrent på samme måten som om et idrettslag søker om tippemidler, registrerer jeg bare at han har den tilnærmingen til dette spørsmålet. Men vil statsråden være villig til å ta et møte og komme i en dialog med eksempelvis Nordland fylkeskommune, Hamarøy kommune, for å se om dette prosjektet kan bringes videre? For maken til defensiv tilnærming til en stor nasjonal – og internasjonal – sak ser vi heldigvis sjelden. Her handler det om politisk vilje. Spørsmålet blir da, for å prøve å bringe saken litt frem: Er statsråden villig til å ta et initiativ når det gjelder dette spørsmålet, for å få en dialog med dem som har tatt de fremste og beste initiativ?

Statsråd Trond Giske [13:31:00]: Jeg er usikker på om representanten Kristiansen var litt uoppmerksom da jeg gav mitt første svar, hvor jeg viste til at vi 8. august og 25. oktober hadde møte med Nordland fylkeskommune – altså to møter i løpet av tre måneder. Så det er ikke mangel på møter her, men det er mangel på fullfinansiering lokalt. En kan ikke forvente at departementet, som har vært villig til å sette av 32 mill. kr – nøyaktig den samme sum som Kristiansens egen regjering, den forrige regjeringen, hadde lagt opp til – også skal gjøre jobben med å skaffe de lokale midlene. Det må fylkeskommunen gjøre. Det har vi kommunisert klart til fylkeskommunen, og den jobben forventer vi at man gjør. De siste tallene vi har, er 1 1/2 mill. kr av 22 mill. kr til den siste delen av prosjektet. Prosjektet som helhet må fullfinansieres, og den dagen det er på plass, vil vi også selvsagt følge opp det som vi har sagt i opposisjon, og som vi sier i posisjon, at vi skal gjennomføre prosjektet med å få til et Hamsun-senter.

S p ø r s m å l 2 2

Jan Böhler (A) [13:32:15]: Jeg vil gjerne få stille statsråden følgende spørsmål:

«Vi har i det siste sett flere dokumentarer om alvorlige bivirkninger av vaksineprogrammer. Spørsmålene de reiser, er viktige for de som er direkte berørt, og for at vi skal unngå lignende problemer i framtida. Det er avgjørende at folk har stor tillit til vaksineprogrammene, og at oppslutningen om dem er nær 100 pst. Ellers kan vi få flere tilfeller av bl.a. smittsom hjernehinnebetennelse.

Hva vil statsråden gjøre for å øke tilliten til vaksineprogrammene og for at alle barn skal få de nødvendige vaksinene?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:32:51]: Norge har lang tradisjon for å bruke vaksiner for å forebygge smittsomme sykdommer hos barn og voksne. Tidligere var, slik spøreren kjenner godt til, enkelte vaksiner, som f.eks. vaksine mot kopper og vaksine mot tuberkulose, påbudt. I dag er som kjent all vaksinasjon frivillig. Hensikten med å tilby vaksiner i et nasjonalt vaksinasjonsprogram er å hindre alvorlig sykdom og død hos den enkelte, men også å øke den generelle immuniteten i befolkningen for å forebygge smitte.

I dag er det nasjonale vaksinasjonsprogrammet forankret i lov av 5. august 1994 om vern mot smittsomme sykdommer og i forskrift av 3. april 2003 om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. I henhold til dette regelverket skal kommunen tilby alle førskolebarn og barn i grunnskolealder vaksinasjon i henhold til et nærmere bestemt barnevaksinasjonsprogram. Det er som kjent helsestasjons- og skolehelsetjenesten som skal informere om og gjennomføre vaksinasjon i henhold til programmet. Nasjonalt folkehelseinstitutt gir nærmere bestemmelser om det faglige innholdet i programmet, herunder hvilke vaksiner som skal inngå, målgrupper og hyppighet for vaksiner.

Vaksinene i programmet skal forebygge en rekke sykdommer hos barn, herunder stivkrampe, difteri, kikhoste, hjernehinnebetennelse, tuberkulose, poliomyelitt og flere andre barnesykdommer. Senest ble som kjent pneumokokkvaksinen Prevenar, som bl.a. skal forebygge lungebetennelse, hjernehinnebetennelse og andre infeksjoner forårsaket av pneumokokker inkludert i vaksinasjonsprogrammet fra 1. juli i år.

I dag er ifølge barnevaksinasjonsprogrammet vaksinasjonsdekningen hos barn på over 90 pst. Å arbeide for høy vaksinasjonsdekning har vært og er fortsatt et viktig satsningsområde.

Det viktigste tiltaket for å øke tilliten til barnevaksinasjonsprogrammet er målrettet informasjon til brukerne. Helsepersonell ute i kommunene er nøkkelpersoner for å styrke denne tilliten. Det er de som har den direkte kontakten med foreldre og barn, og det er den lokale helsesøster og lege som oppfattes som mest troverdig av foreldre som vurderer om de skal la sine barn vaksineres. Det er derfor helt avgjørende at helsesøstre og leger er godt informert og beholder tryggheten i forhold til vaksinene i

barnevaksinasjonsprogrammet. Deres kunnskap må bygge på fagkunnskap og korrekt informasjon, slik at de på en god måte kan formidle informasjon om de sykdommer det vaksineres mot, både konsekvensene ved å gjennomgå sykdommene og eventuell risiko ved vaksinasjon.

Det gjøres i dag mye godt arbeid, både på sentralt hold og i kommunene, for å sikre så høy vaksinasjonsdekning som mulig. Arbeidet med kunnskapsformidling, informasjon og støtte til helsepersonell i kommunene vil også bli intensivert i den nærmeste framtid.

Jeg vil understreke viktigheten av at foreldre har tillit til de vaksinene som tilbys barna i regi av barnevaksinasjonsprogrammet. Det er derfor viktig at alle spørsmål som ble reist bl.a. i TV 2s Dokument 2-programmer henholdsvis 9. og 16. oktober, og omtalt i Dagens Medisin 12. oktober, fullt ut blir belyst. Folkehelseinstituttet er tidligere blitt bedt om å komme med en skriftlig redegjørelse for disse forholdene. Redegjørelsen fra Folkehelseinstituttet er på vei til mitt bord nå, og jeg vil umiddelbart gå nøye gjennom denne for å vurdere hvilken oppfølging vi skal ha videre.

Solveig Horne hadde her overtatt presidentplassen.

Jan Böhler (A) [13:36:21]: Jeg vil gjerne stille et tillegsspørsmål knyttet til ting som kom fram i de nevnte dokumentarene på TV 2. Det gjelder bl.a. at det bare var 57 pst. av de som gikk gjennom det omfattende vaksinasjonsprogrammet, som ble immune mot hjernehinnebetennelse. Det var bivirkninger hos et såpass stort antall som 512 – også noen svært alvorlige bivirkninger, riktignok hos et mindre antall. Noen av de sistnevnte måtte dessverre også gjennomgå svært belastende og lange prosesser for å få erstatning.

Så jeg vil spørre om statsråden vil se på om rutinene for kvalitetssikring av større vaksinasjonsprogrammer er gode nok, også rutinene for å følge opp dem som måtte bli utsatt for bivirkninger.

Statsråd Sylvia Brustad [13:37:16]: Ja, jeg mener det er helt avgjørende at vi må ha tillit til de vaksiner som er tilbudt våre unger, og da er det selvfølgelig også helt avgjørende at rutinene for kvalitetssikring er veldig gode.

Jeg vil når det gjelder de konkrete spørsmål som ble tatt opp i Dokument 2 – jeg likte heller ikke det jeg så der – avvente redegjørelsen fra Folkehelseinstituttet. Den er altså rett rundt hjørnet, og jeg vil umiddelbart gå igjen om den, og også foreslå hvordan vi skal følge det opp. Jeg kan ikke gå mer inn på detaljene før jeg har fått gjort det, men jeg kan forsikre spøreren om at dette kommer til å skje veldig fort. Det er helt avgjørende at man dersom noe skulle gå galt, også har noen rutiner for å følge opp det på ulikt vis. Men dette vil jeg komme tilbake til så snart som overhodet mulig.

Jan Böhler (A) [13:38:09]: Jeg takker for svarene. Jeg vil føye til en problemstilling til. Statsråden sier at 90 pst. dekning er oppnådd i forhold til vaksinasjonsgrad.

Det er også nødvendig for at immuniteten i befolkningen ikke skal undergraves. Enkelte steder i landet har det spredd seg bekymring i forbindelse med noen tilfeller av tuberkulose og enkelte tilfeller av hjernehinnebetennelse med tragisk utfall for barn. Et naturlig spørsmål har vært om vaksinasjonsdekningen der er god nok, for bak tallet, 90 pst., kan det jo skjule seg store variasjoner ut fra kulturelle og sosiale forhold. Det jeg vil spørre om, er om statsråden vil gå nærmere inn på hvordan vaksinasjonsdekningen er for ulike grupper ulike steder i landet, for å få grunnlag for eventuelt å kunne sette inn spesielle satsinger for å få dekningsgraden opp.

Statsråd Sylvia Brustad [13:38:59]: Jeg vil først si at jeg er helt enig med spørderen, og at jeg deler den bekymring som jeg oppfatter at spørderen har i forhold til noe av den utviklinga vi har sett den seinere tida, kanskje spesielt noen steder i denne byen. Jeg er opptatt at vi bør gå igjennom dette for å sikre at det innafor de rammene vi har, nemlig frivillighet, i hvert fall er veldig godt informert om hvorfor det er viktig å vaksinere, hva konsekvensene – både for en sjøl og for samfunnet for øvrig – kan være dersom man likevel velger å ikke gjøre det. Så jeg kan svare bekreftende på at dette ønsker vi å gå nærmere inn i og se på om det kan være behov for å sette inn spesielle satsinger enkelte steder.

S p ø r s m å l 2 3

Vigdis Giltun (FrP) [13:39:43]: Jeg vil gjerne stille statsråden følgende spørsmål:

«Den nye pasientrettighetsloven gir pasienter som ikke får et tilbud fra det offentlige innen en bestemt tid, rett til behandling ved private klinikker. I en kronikk i Aftenposten sender Falkum, som er tidligere sjef og overlege ved den Ahus-tilknyttede Lillestrøm-klinikken DPS, ut en alvorlig påstand. Pasientene blir avvist som før, stikk i strid med lovverket, og mange blir avspist med for få behandlingstimer. Så å si ingen får noe privat tilbud.

Kan statsråden forsikre at pasientene får sine rettigheter oppfylt?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:40:31]: Endringene i pasientrettighetsloven med ikrafttredelse i september 2004 innebar som kjent en styrking av pasientenes lovfestede rettigheter, bl.a. i forhold til individuell frist for behandling i spesialisthelsetjenesten og subsidiær rett til helsehjelp ved brudd på denne fristen.

Bestemmelsen som representanten Giltun viser til, skal sikre at pasienter får oppfylt rett til nødvendig helsehjelp umiddelbart etter fristbrudd. Omfanget av bruk av private tjenesteytere gjenspeiler således ikke hvorvidt pasienter får oppfylt sine rettigheter. Jeg vil understreke at jeg vurderer påstandene som har kommet fram i Aftenposten, som svært alvorlige. Jeg følger dette opp gjennom at departementet har bedt Helse Øst om en skriftlig redegjørelse om saken, og Helse Øst har fått en svarfrist på to uker. Departementet er også kjent med at Helsetilsynet i Oslo og Akershus har valgt å åpne tilsynssak ved Akers-

hus universitetssykehus om denne saken. Jeg har bedt Helsetilsynet i Oslo og Akershus om å bli orientert om utfallet av denne tilsynssaken. Jeg vil på denne bakgrunn foreta en nærmere vurdering av saken når redegjørelsen fra Helse Øst og konklusjonen fra Helsetilsynet foreligger.

Vigdis Giltun (FrP) [13:41:52]: Jeg takker for svaret og synes det er bra at statsråden tar de påstandene som framkommer, så alvorlig. Det er jo mye som tyder på at det kanskje kan være noe galt, eller at det er veldig mye i påstandene.

Det at det blir utvidede rettigheter og opptrapping innenfor psykiatrien, skal jo naturlig nok føre til at flere får den hjelpen de har rett til og krav på. Når man ser at det tidligere var 500 fristbrudd pr. år ved denne klinikken, kan man jo nå lure på hvor disse 500 bruddene er blitt av. Har gjennomsnittlig antall behandlingstimer blitt redusert? Har kapasiteten økt, så flere får behandling? Er det en logisk forklaring på dette?

Man bør også se på hvor mange som blir avvist. Det heter seg jo at ca. 80 pst. av pasientene som blir henvist, skal få et tilbud. Blir dette oppfylt? Dette er ting jeg håper at statsråden tar med seg, sånn at vi får klargjort dette både ved denne klinikken og ved andre klinikker.

Statsråd Sylvia Brustad [13:42:56]: Ja, jeg kan igjen understreke at jeg tar saken meget alvorlig. Jeg vil selvfølgelig gå inn i dette fra alle mulige vinkler, slik også representanten Giltun er inne på, så snart jeg får redegjørelsen fra Helse Øst og tilsynsrapporten. Så må vi ta saken derfra.

Vigdis Giltun (FrP) [13:43:16]: Jeg ønsker at statsråden også ser på en litt annen sak. Innenfor psykiatrien er det fremdeles ikke innført noe innsatsbasert finansierings-system, og jeg vil spørre: Er det slik at Lillestrøm-klinikken og andre tilsvarende klinikker må betale av det de får i sin ramme, når de må henvise pasienter til andre steder på grunn av avtalebrudd? Hvis så er tilfelle, er det jo naturlig at de kvier seg veldig for å sende pasienter av gårde, da dette går direkte ut over deres egne budsjetter og muligheten til å behandle pasienter videre. Jeg håper statsråden også vil se på den saken.

Jeg har tillit til at Lillestrøm-klinikken er effektiv, og at klinikken gjør hva den kan for å holde budsjettet. Det er bra. Men det er ikke bra hvis det viser seg at vi har et finansieringsystem som fører til at pasientene på grunn av underbudsjettering ikke får den behandlingen som de har krav på.

Statsråd Sylvia Brustad [13:44:08]: Generelt må jeg si at det er en helt klar prioritering fra denne regjeringas side: De som trenger hjelp innafor psykiatrien og innafor rusområdet, skal få enda høyere prioritet enn de som trenger hjelp innafor somatikken. Det har vi gitt beskjed om til våre helseforetak for inneværende år. Det er også slik at det for første gang nå faktisk er sånn at veksten er større innafor rus og psykiatri. Det er fordi vi er helt avhengige

av at pengene blir brukt slik vi mener at de skal bli brukt, til beste for pasientene, og at vi får behandlet flest mulige pasienter. Jeg mener at det i det systemet vi har direkte gjennom sjukehusene, gjennom opptrappingsplanen for psykiatrien, ligger mye penger inne til å ta hånd om dem som trenger hjelp innafor psykiatrien. Det betyr ikke at vi er i mål, men jeg skal forsikre om at vi skal gjøre det vi kan for å følge opp, og sørge for at pengene blir brukt på riktig måte, til beste for pasientene, slik at vi får behandlet flest mulig, men med et kvalitativt godt tilbud.

S p ø r s m å l 2 4

Vera Lysklætt (V) [13:45:21]: Mitt spørsmål går til helse- og omsorgsministeren:

«Hvert år får omtrent 200 personer i Finnmark hjerne- slag for første gang. 2/3 av disse får varige utfall. Helse Finnmark foreslår nå å innlemme Seksjon for Fysikalsk Medisin og Rehabilitering (FMR) i medisinsk avdeling ved Kirkenes Sykehus. Resultatet av dette vil være at det rehabiliteringstilbudet vi har i dag, vil opphøre.

Er det i tråd med Regjeringens satsing på rehabilitering å bygge ned fylkesdekkende tilbud?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:45:57]: Jeg er helt enig med spørderen i at det er veldig viktig at rehabiliteringstilbudet for slagpasienter kommer i gang så fort som overhodet mulig når pasientens tilstand tillater det. Hvor rehabiliteringstilbudet innafor spesialisthelsetjenesten skal ivaretas, er det det regionale helseforetaket som er nødt til å vurdere. Slagpasienter kan få behandling i rehabiliteringsavdelinger, eller de kan gis tilbud i egne poster eller seksjoner for rehabilitering, f.eks. knyttet til medisinsk avdeling. Her har vi variasjoner. Mange slagpasienter har også behov for rehabiliteringstilbud i kommunen. I denne fasen kan råd og veiledning fra spesialisthelsetjenesten være veldig viktig.

Enkelte pasienter kan ha problemstillinger som er så krevende eller sjeldne at det kan være behov for innleggelse i universitetssjukehus.

Helse Nord har orientert meg om at SINTEF på oppdrag av Helse Finnmark HF har utarbeidet en rapport om driften ved Kirkenes Sykehus. I rapporten, som ble lagt fram i juli i år, foreslås en rekke effektiviseringstiltak. Ett av tiltakene er at pasienttilbudet ved avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering søkes innlemmet i medisinsk avdeling. Dette innebærer en omorganisering, men etter det jeg har blitt orientert om, ikke en nedlegging av rehabiliteringstilbudet.

Administrasjonen i Helse Finnmark HF arbeider nå med budsjettet for 2007 og vurderer mange ulike tiltak. Budsjettsaka skal fremmes for styret i Helse Finnmark i møte 12. desember. Helse Nord RHF har bekreftet at de vil følge nøye med på hvilke tiltak som foreslås, og spesielt vurdere om «sørge for»-ansvaret ivaretas ved eventuelle omlegginger. Det er helt avgjørende.

Jeg har videre blitt orientert om at Helse Nord har en langsiktig satsing for å styrke kronikeromsorgen, herunder rehabiliteringsvirksomheten.

Jeg legger vekt på at rehabiliteringstilbudet til slagpasienter blir organisert på en hensiktsmessig måte, slik at de som trenger tilbudet, får det. I et spesialisert tilbud må det være tilstrekkelig kompetent personale og nødvendig medisinsk utstyr.

Jeg forutsetter at slagpasienter fra Finnmark får nødvendig rehabilitering både innenfor spesialisthelsetjenesten og i kommunen, og at Helse Nord har en oppfølging med dette som utgangspunkt.

Vera Lysklætt (V) [13:48:23]: Jeg takker for svaret.

Lengden på sykehusoppholdet og hvilke diagnoser som stilles, avgjør i dag om sykehuset eller en rehabiliteringsinstitusjon får inntektene, og hvor store de blir. Dette skaper et konglomerat av beregninger, med tilhørende usikkerhet og liten forutsigbarhet, ikke minst for små rehabiliteringsinstitusjoner. Mitt neste spørsmål blir da: Vil statsråden i forbindelse med opptrappingsplanen for rehabilitering se på finansieringssystemet for rehabiliteringsinstitusjonene?

Statsråd Sylvia Brustad [13:49:00]: Vi bruker i år mer på rehabilitering enn vi har gjort på veldig lenge, men det er også helt nødvendig, fordi det er mange som trenger den hjelpa. Regjeringa er veldig opptatt av at alle som trenger hjelp, skal få det i alle ledd i sjukehusene og i kommunene, når det er nødvendig. Vi ser at det ikke alle steder fungerer like godt. Det er også bakgrunnen for at Regjeringa i løpet av ganske kort tid kommer til å legge fram en egen strategi for hvordan vi skal ha rehabiliteringa i landet vårt i åra framover. Der må vi nok være åpne for at det kan være variasjoner. Men poenget er at vi trenger mer rehabilitering og ikke mindre, og det er det som er utgangspunktet for den jobben vi står midt oppe i.

Vera Lysklætt (V) [13:49:45]: Jeg takker også for dette svaret.

Slik jeg kan se det, er det mulig å reise tvil om lovligheten av å legge ned det eneste lille rehabiliteringstilbudet vi har for befolkningen i Finnmark, en liten avdeling med kun seks senger. Jeg viser bl.a. til forskrift om habilitering og rehabilitering, hvor det står presisert:

«Det regionale helseforetaket skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted i helseregionen tilbys og ytes nødvendig habilitering og rehabilitering i spesialisthelsetjenesten».

Videre, i merknadene til § 12:

«Habilitering og rehabilitering i spesialisthelsetjenesten utgjør de tjenester som det regionale helseforetaket plikter å sørge for å tilby befolkningen», og som krever spesialistkompetanse.

Og videre, i merknadene til § 1:

«Tilbudet skal ytes i eller nærmest mulig brukerens vante miljø så langt det er praktisk mulig og forsvarlig.»

Jeg kunne vist til flere dokumenter og planer i denne forbindelse.

Mitt siste spørsmål blir da: Vil statsråden i sitt oppdragsdokument for 2007 kreve tiltak i helseforetakene for å hindre nedlegging av rehabiliteringsplasser?

Statsråd Sylvia Brustad [13:50:59]: Jeg kan bekrefte at Regjeringa på ulikt vis, dvs. gjennom en egen rehabiliteringsstrategi og også i forbindelse med oppdragsdokumentet overfor de regionale helseforetakene, selvfølgelig også vil være opptatt av rehabilitering, og at vi får til det i praksis i alle deler av landet.

Når det gjelder saka i Finnmark spesielt, er det, som jeg sa i mitt første svar, på møtet 12. desember dette avgjøres. Jeg har bedt Helse Nord forsikre seg om at dersom det skulle bli omlegginger, må «sørge for»-ansvaret ivaretas. Det betyr at en da må sørge for at en har tilbud som gjør at de pasienter som trenger det, faktisk får et tilbud. Så er det opp til de regionale helseforetakene innenfor rammene av det å organisere det på den måten de mener er best. Men poenget er at pasientene som trenger det, skal ha et tilbud, og Helse Nord må passe på at det faktisk skjer.

S p ø r s m å l 2 5

Laila Dávøy (KrF) [13:52:04]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Flere kommuner bygger om sykehjemsplasser til omsorgsboliger. Kommunene viser til økonomiske hensyn når de har henvendt seg til fylkesmennene for tillatelse til å gjøre dette. Jeg frykter at det kan bli mangel på sykehjemsplasser slik at brukere med store pleie- og omsorgsbehov ikke får dekket sine behov i tilstrekkelig grad.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at det er faglige og ikke økonomiske hensyn som ligger til grunn for valg av omsorgsform?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:52:39]: Kommunene har, som spørteren er godt kjent med, over tid lagt større vekt på å yte tjenester i innbyggernes egne hjem og kommunale boliger og mindre vekt på tradisjonell institusjonsomsorg. Dette følger som kjent av en faglig utvikling, men det er også selvfølgelig en kommunal strategi for å utnytte ressursene på en bedre måte.

Jeg oppfatter at dette i hovedsak er en langsiktig utvikling med en god faglig begrunnelse, nemlig at folk kan få bo hjemme så lenge de selv ønsker det og det er muligheter for det, og at vi legger stor vekt på hva brukerne selv ønsker. Det er også fornuftig at kommunene vurderer hvordan tilbudet til befolkningen kan ytes på best mulig måte i forhold til utnyttelse av de økonomiske ressursene, men at en tar hensyn til hva brukerne selv ønsker.

Det er som kjent gjennom handlingsplanen for eldreomsorgen og opptrappingsplan for psykisk helse bygd nærmere 25 000 omsorgsboliger. Omsorgsboligene er bygd slik at de kan benyttes til heldøgntjenester, og i 2005 hadde så mye som 15 000 av omsorgsboligene personale fra omsorgstjenesten til stede hele døgnet. Det er likevel en stor utfordring å sikre at omsorgsboligene oppleves som trygge og gode tjenestetilbud til personer med

omfattende omsorgsbehov. Dette handler ikke minst om kommuneøkonomien, som må gi rom for å ansette nok folk i denne viktige tjenesten.

Når det så gjelder representantens spørsmål, oppfatter jeg at det her dreier seg om kommuner som uten å endre bygningsmessige forhold endrer organiseringa av tjenestetilbudet fra sjukehjem til hjemmetjenester. Dette kan selvfølgelig ha sammenheng med at staten finansierer bostøtte, hjelpemidler, legemidler på blå resept og deler av legetjenesten for brukere utenfor institusjon, mens tilsvarende utgifter er kommunenes ansvar dersom tjenestene ytes i sjukehjem. Isolert sett medfører dette riktignok at omgjøring av sjukehjem til omsorgsboliger utløser en viss statlig finansiering. I den grad kommunene som omgjør sjukehjem til boliger med hjemmetjenester, har mottatt tilskudd til bygging av sjukehjem, avkorter Husbanken tilskuddet i tråd med dette.

Først vil jeg understreke at forutsetningen for omgjøring av vedtak fra sjukehjem til hjemmebaserte tjenester skal være at tilbudet er like godt som før. Dersom kommunen omgjør sine sjukehjemsplasser, må behovene til hver enkelt beboer vurderes på nytt, og det må fattes nye enkeltvedtak for alle beboere i sjukehjemmet. Den enkelte har som kjent adgang til å klage på vedtaket.

Det er selvfølgelig uheldig dersom hensynet til å maksimere overføringene fra staten styrer kommunenes organisering av tjenesten og tilbudet til innbyggerne. Regjeringa har i St.meld. nr. 25 for 2005-2006, om framtidens omsorgsutfordringer, drøftet problemstillinga og ulike alternativer for mer lik behandling av tilbud som ytes i sjukehjem og omsorgsboliger. Så langt har Regjeringa funnet at ulempene ved dagens ordning ikke forsvarer å gjennomføre en omfattende ny reform. Hensynet til at brukerne ikke skal komme svekket ut etter en omlegging, tilsier at dagens ordning inntil videre bør opprettholdes. Men det bør være faglige hensyn, dvs. brukernes beste, som skal ligge til grunn for tilbudene, og ikke økonomiske hensyn. Jeg vil derfor understreke at dette er en utvikling både jeg og Regjeringa vil følge veldig nøye, og når vi nå i den meldinga – representanten Dávøy er saksordfører – også har signalisert at vi ønsker et nytt investeringstilskudd for å bygge sjukehjemsplasser og omsorgsboliger og det som det måtte være behov for i tida framover, er det ingen tvil om at dette er noe vi er meget oppmerksomme på.

Laila Dávøy (KrF) [13:56:28]: Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er like fullt sterkt bekymret. Jeg har i den senere tid vært i en rekke kommuner, og i ett tilfelle, hvor også en partifelle av statsråden var til stede, var det en kommune som ikke engang hadde bygd om omsorgsboligen, men de hadde omdefinert selve boligen, som var sykehjem, til omsorgsbolig. Det var egentlig dramatisk for en del av dem som bodde der. Tilsynslegefunksjonen var tatt bort, og det er også andre forhold, som også statsråden var inne på, som blir annerledes dersom man bor i en omsorgsbolig. Det bekymrer meg at dette kan gjøres i en håndvending i kommunene. Så mitt spørsmål til statsråden er: Kjenner statsråden til om dette gjøres i stort om-

fang rundt i kommunene våre, hvilket jeg har fått et inntrykk av?

Statsråd Sylvia Brustad [13:57:35]: Ut fra den oversikten jeg har pr. i dag, er det ikke grunn til å tro at dette har noe stort omfang. Men at det skjer, det er helt riktig, det finnes en del eksempler, og jeg kan være helt enig med spørteren i at balansen i en del kommuner ikke er god nok i forhold til hjemmebaserte tjenester, omsorgsboliger og sjukehjem. Jeg vil også gjenta at jeg mener det er uheldig dersom de ordninger vi har fra statens side, gjør at en del kommuner prioriterer annerledes enn det som måtte være best for brukeren. For utgangspunktet er at tjenesten organiseres ut fra det behov som hver enkelt bruker har. Så, som jeg har sagt til spørteren tidligere: Vi er fra Regjerings side i den runden vi nå skal ha i forbindelse med omsorgsmeldinga, åpne for å vurdere alle sider. Vi følger utviklinga veldig nøye og er, som sagt, svært opptatt av dette når vi nå, dersom Stortinget støtter det, skal utforme en ny tilskuddsordning for framtida.

Laila Dævøy (KrF) [13:58:33]: Jeg takker igjen for svaret. Svært mange deler av landet mangler fortsatt en del sykehjemsplasser. I forbindelse med at jeg som saksordfører har startet arbeidet med omsorgsmeldinga, er jeg også bekymret for de aller sykeste eldre, og jeg har sett at noen steder omdefinerte man altså sykehjem til omsorgsboliger selv for de sykeste syke pasientene. Det er de samme pasientene som ligger der, og det gjøres med økonomi som begrunnelse. Smittevernsregimet og de samme krav til smittevern er heller ikke til stede når det dreier seg om omsorgsboliger kontra sykehjem, og vi har jo den senere tid sett en utvikling av resistente bakterier som er ganske farlige. Dette bekymrer meg. Det jeg ønsker å spørre statsråden om, er: Kan statsråden tenke seg å henvende seg til kommunene gjennom et rundskriv etc. og advare kommunene mot omorganisering, eller i alle fall opplyse dem om de reglene som gjelder, nemlig at her må det altså gjøres nye enkeltvedtak, og at det nettopp må være pasientenes behov som styrer dette, og ikke økonomien, slik vi ser er tilfellet i dag?

Statsråd Sylvia Brustad [13:59:53]: Jeg er innstilt på både å presisere og informere om hva som må til dersom man vedtar omlegginger, og hvilket lovverk som gjelder i forhold til hva brukerne faktisk har rett på. Det er jeg veldig åpen for å gjøre.

Jeg vil også understreke at i vårt forslag til det nye investeringsstilskuddet – det kjenner jo spørteren godt til – er ett av kravene at det må være behov for heldøgns pleie og omsorg. Det er et veldig viktig kriterium. Samtidig må vi også ta høyde for de mange brukere som nå er under 67 år, og som også har behov, i tillegg til de eldre. Jeg er i likhet med spørteren opptatt av at vi må sikre at det er gode nok tjenester for dem som trenger det, og i særdeleshet for dem som trenger mest pleie og omsorg. Jeg skal følge opp dette på egnet måte og i dialog med representanten Dævøy og andre som jobber med dette i Stortinget.

Presidenten: Stortinget går da tilbake til spørsmålene 5 og 6.

S p ø r s m å l 5

Gunnar Gundersen (H) [14:01:06]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren:

«Miljøvernministeren holder seg til Stortingets rovviltforlik. Det må være åpenbart for miljøvernministeren at resultatet av forliket er at en liten del av landet bærer hele belastningen i form av tap av velferd og inntektsmuligheter. Den nordre del av ulvesona langs grensen til Sverige er blitt et ulvereservat der det meste av utmarksbasert næringsvirksomhet blir gradvis fortrent uten erstatning.

Mener statsråden at denne type forskjellsbehandling er et forsvarlig virkemiddel for en god miljøpolitikk?»

Statsråd Helen Bjørnøy [14:01:48]: Stortinget fastsatte gjennom forliket i 2004 et forvaltningsområde for ynglende ulv og et bestandsmål på tre årlige ynglinger. Grenseflokkene kommer i tillegg. Forvaltningsområdet for ulv omfatter Østfold, Oslo, deler av Akershus og deler av Hedmark.

Jeg svarte for kort tid siden på et liknende spørsmål til skriftlig besvarelse fra representanten Gunnar Gundersen. Som jeg presiserte i dette svaret, vil rovviltnemndene i region 4 og 5 på sikt kunne få et handlingsrom når det gjelder målrettet forvaltning av ulv innenfor ulvesonen. Handlingsrommet ligger bl.a. i muligheten for geografisk avgrensning av virkeområdet for fellingstillatelser. På denne måten vil nemndene kunne ha innflytelse på forekomsten av ulv i ulike deler av forvaltningsområdet.

Dette handlingsrommet oppnås imidlertid først når bestandsmålet om tre norske ynglinger av ulv er nådd. Først på det tidspunktet tilfaller myndigheten til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling rovviltnemndene.

Dette innebærer i prinsippet at fleksibiliteten i forvaltning av ulv innenfor ulvesonen vil være større når bestanden har økt noe utover dagens nivå. Her er det relevant å trekke en parallell til jervforvaltningen. Bestanden av jerv ligger over bestandsmålet, noe som bl.a. gjorde at vårens hiuttak kunne målrettes ut fra skadepotensialet i ulike deler av de aktuelle regionene.

Gunnar Gundersen (H) [14:03:46]: I Solør registrerer vi med stor forundring at det er meningsmålinger som viser et stort ønske om å få rovvilt rundt omkring i landet. Hos oss fortrenes nemlig både det tradisjonelle næringsgrunnlaget og nye utmarksbaserte inntektsmuligheter med et betydelig potensial nå, og det er uten erstatning.

Det snakkes også om kompensierende tiltak, men det å bygge opp byråkrati som igjen satser på luftige og ressurskrevende gjerdeprosjekter og desslike, hjelper ikke dem som har tapt eller taper sitt næringsgrunnlag og sin livskvalitet i dag.

Jeg må si at jeg er litt forundret over at miljøministeren ikke løfter en finger for å avlaste områdene og for å styre

rovviltforvaltningen også til de områdene som kanskje ønsker noe annet. Vil miljøvernministeren ta flertallets ønsker på alvor, forholde seg til rovviltforliket og gjøre noe aktivt for både å redusere konfliktene langs grensen til Sverige og for å tilfredsstille det store flertallet i det norske folk som vil ha ulv i sitt område?

Statsråd Helen Bjørnøy [14:04:49]: Jeg tror det er viktig å framheve at Regjeringen legger rovviltforliket fra 2004, som også Høyre var en del av, til grunn for sin rovviltpolitikk, også når det gjelder ulv. Så lenge det ikke er politisk grunnlag for å fravike forliket, vil de forvaltningsprinsippene som vi i dag har lagt opp til, bli videreført. Men jeg kan forsikre om at jeg følger utviklingen veldig nøye og har jevnlig kontakt med rovviltnevdene, som gjør at vi kontinuerlig ser hvordan forliket gjennomføres i praksis, og hvilke konsekvenser det har for ulike deler av landet.

Gunnar Gundersen (H) [14:05:44]: Jeg forholder meg også til rovviltforliket, og det sa noe mer enn bare bestandsmål. Det sa noe om spredt belastning, og det var en rekke forutsetninger der. Det er ikke mange saker som jeg egentlig ser som mer prinsipielt interessante i forhold til det norske demokratiet enn rovvilthåndteringen i dag. Det går på i hvilken grad man skal kunne forskjellsbehandle mennesker og næringsutøvere innenfor Norges grenser uten kompensasjon.

Mener miljøvernministeren, med sitt verdibaserte livssyn, at det er rimelig at det brukes meningsmålinger som er foretatt i den brede, uberørte befolkningen, til å holde en liten og sterkt berørt del av befolkningen på plass i forhold til å ta en nasjonal belastning?

Et samfunn karakteriseres av hvordan flertallet behandler mindretallet når flertallets makt rår. Det er ikke flertallets oppfatning som er interessant i denne sammenheng, men om mindretallet føler seg rett og rimelig behandlet. Hadde miljøpolitikken metoder blitt brukt innenfor skolegården f.eks., ville det fort ha blitt klassifisert som mobbing. Er det metoder miljøvernministeren føler et behov for å forsvare, eller vil hun ta konflikten på alvor og se at dette dreier seg om næringsgrunnlag og livskvalitet i dag?

Statsråd Helen Bjørnøy [14:06:57]: Det rovviltforliket som kom i 2004, som Stortinget sluttet seg til, og som, som jeg har sagt tidligere, også Høyre var en del av, kom nettopp gjennom demokratiske prosesser, hvor mange ulike interessegrupper ble hørt, hvor mange ulike miljø kom til orde. Så har Stortinget fattet en beslutning og sagt noe om hva flertallet i det norske storting ønsker at vi skal forvalte vårt rovvilt etter.

Så er det selvfølgelig slik at det er, som representanten sier, en konflikt mellom et flertall og et mindretall. Vi forsøker da å dempe konfliktene så langt det lar seg gjøre, bl.a. i det forslaget vi har lagt fram i budsjettet for 2007, hvor vi altså har økt posten for konfliktdependerende tiltak og på den måten forsøker å komme også mindretallet og dem som rammes spesielt, i møte.

S p ø r s m å l 6

Tord Lien (FrP) [14:08:27]: «Nationen» – ved en inkurie ble det i det opprinnelige spørsmålet sagt at det var Avisenes nyhetsbyrå – «meldte 28. oktober i år at Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk ikke vil få støtte til sitt arbeid over kap. 1400 post 70 i Miljøverndepartementets budsjett. Begrunnelsen er at organisasjonen ikke er enig i at det skal være ynglende ulv i Norge. Ola Borten Moe, stortingsrepresentant for Senterpartiet, kaller det udemokratisk og sier «dette ligner politisk sensur».

Er det slik at bare organisasjoner som i en eller flere saker støtter Regjeringens politikk, får støtte over statsbudsjettet?»

Statsråd Helen Bjørnøy [14:09:23]: Målgruppen for Miljøverndepartementets tilskuddsordning under kap. 1400 post 70 er demokratisk oppbygde, landsomfattende organisasjoner med miljøvern som hovedarbeidsfelt.

Spekteret av miljøvernorganisasjoner er stort, og organisasjonene er med sin faglige innsikt og kompetanse viktige premissleverandører i utformingen av miljøvernpolitikken. Organisasjonene har en betydelig rolle som informasjonskanaler, opinionsdannere og kritikere. Det er ønskelig å videreføre dette mangfoldet, samtidig som man viderefører prinsippet om å la organisasjonene få utvikle seg på egne premisser. Jeg tror det er klart for alle at organisasjonene i mange sammenhenger ikke er enig i Regjeringens miljøvernpolitikk. Men vi krever at de som innvilges grunnstøtte, har miljøvern som hovedarbeidsfelt. Enhver organisasjon som har hovedaktiviteten innen miljøvern, vil bli vurdert. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er ikke den eneste frivillige organisasjonen som jobber med miljø saker, og som har fått avslag på søknad om grunnstøtte fordi de ikke har miljøvern som hovedaktivitet.

Nettopp fordi Miljøverndepartementet ønsker å komme i dialog med dem som har andre standpunkter i rovdyrpolitikken, har Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk fått fast plass i Kontaktutvalget for rovviltforvaltning. På linje med andre organisasjoner, bl.a. gjennom representasjon i rådgivende utvalg under forskningsprosjektet Rovvilt og samfunn i regi av Norges forskningsråd, fikk også folkeaksjonen muligheter til å øve innflytelse på rovviltmeldingen. Folkeaksjonen mottar for øvrig i inneværende år 250 000 kr i støtte fra Direktoratet for naturforvaltning til drift av sine internettsider.

For Miljøverndepartementet vil det være grunnleggende å forvalte grunnstøtten til de miljøvernorganisasjonene som fyller de fastsatte kriteriene for slik støtte. I tillegg legger Miljøverndepartementet vekt på å kunne gi prosjektstøtte ut fra konkrete prosjektsøknader til organisasjoner som ikke har miljøvern som hovedformål eller av andre grunner ikke oppfyller kriteriene.

Tord Lien (FrP) [14:12:14]: Nå tror egentlig ikke jeg at Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er opptatt av om pengene kommer fra Landbruksdepartementets budsjett eller fra Miljøverndepartementets budsjett, så kanskje var det landbruksministeren som burde ha vært her i dag og for-

talt oss hvorfor han heller ikke har bevilget penger til denne foreningen.

Man snakker altså her om landsomfattende organisasjoner som går på miljøet, og så sier man *miljøvern*. Det er verdt å peke på at Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk eventuelt ville ha vært den fjerde største av de organisasjoner som hadde fått støtte over dette budsjettet, kun slått av Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund og DNT. Jeg synes at det er litt betenkelig, særlig når jeg sammenlikner det med Foreningen Våre Rovdyr, som er en veldig lik organisasjon, og som jobber med akkurat samme tema, nemlig kun rovdyr – en mindre organisasjon, en mindre landsdekkende organisasjon, men som får støtte over Miljøverndepartementets budsjett.

Kan statsråden forklare meg hvorfor den ene foreningen som tar ett standpunkt, får støtte, mens den foreningen som tar et annet standpunkt, ikke får støtte?

Statsråd Helen Bjørnøy [14:13:35]: Det var for så vidt den forklaringen jeg forsøkte meg på i mitt forrige svar, for i Miljøverndepartementet forholder vi oss til over 60 forskjellige organisasjoner. Det vi forsøker, er å være konsekvente på at de som får grunnstøtte, er landsomfattende demokratiske organisasjoner som har *miljøvern* som hovedformål. I tillegg er det mange organisasjoner som får støtte til prosjekt eller til andre spesielle begivenheter eller aksjoner. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har altså fått slik støtte i bl.a. 2006.

Det er klart at dette er en kontinuerlig vurdering som vi gjør. Organisasjonene endrer seg også, slik at det er jo også organisasjoner som tidligere fikk støtte, som ikke får det fordi de har endret profil, og organisasjoner som har fått støtte, som kan være aktuelle året etter.

Dette er jo en slik type vurdering, men vi prøver altså å si at det må være miljøvern som er hovedformålet, og ikke bare at en driver med miljørelaterte spørsmål. Et annet eksempel på en tilsvarende organisasjon er jo f.eks. Regnskogfondet, som heller ikke får grunnstøtte, ut fra akkurat samme type begrunnelse.

Tord Lien (FrP) [14:15:06]: Så vidt jeg vet, er også Regnskogfondet en paraplyorganisasjon, og det har vel vært en debatt om hvilke paraplyorganisasjoner som skal få støtte eller ikke.

Det er ikke hvilken som helst organisasjon vi snakker om. Det er en stor organisasjon, langt større enn mange av dem som omtales under kap. 1400 post 70. Men jeg er glad for at miljøvernministeren peker på at de har fått støtte til informasjonsarbeidet sitt i år, og jeg forutsetter at den støtten vil bli gitt også neste år.

Når det gjelder miljøvern, vil jeg nevne – og dette er slått fast i en dom i Oslo tingrett i dag – at Bern-konvensjonen peker på at konfliktdempende tiltak, skadedyrsreduksjon og bestandsregulering faktisk er til nytte med tanke på å verne rovdyrbestanden i Norge. Så grensen mellom miljøvern og ikke miljøvern er ganske tynn, føler jeg. I fjor ble det sagt fra Stortingets talerstol av posisjonen i Stortinget og også av statsråden selv at man nå skulle gjennomføre en opprydding i hvordan man finansierer alle disse organisasjonene. Det er flere som setter spørsmålstegn ved (presidenten klubber) – beklager, president – hvorfor støtten blir beregnet slik som den gjør, bl.a. WWF, som også mener seg urettferdig behandlet (presidenten klubber igjen). Vil denne oppryddingen finne sted for budsjettet legges fram for neste år i hvert fall?

Statsråd Helen Bjørnøy [14:16:46]: Jeg har lyst til å kommentere tre ting. Det ene er at budsjettforslaget som vi nå har lagt fram, nettopp oppfyller det som representanten etterlyser, en økning av konfliktdempende tiltak. Jeg tror vi alle sammen vet og har erfaring for at å øke det arbeidet gir gode resultater.

Jeg skal også bekrefte at Foreningen Våre Rovdyr fikk prosjektstøtte, som det ble nevnt her, i 2006. Det er ingen grunn til å tenke at de ikke skal få det også i 2007.

Så har jeg lyst å si helt til slutt at det er en ganske komplisert jobb å ha veldig faste kriterier for ulike kategorier organisasjoner, men vi er i gang med arbeidet, og vi tror at vi skal klare å rydde enda bedre opp til neste år.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Møtet hevet kl. 14.20.
